

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Το ζήτημα του Φορολογικού Ανταγωνισμού στη Δυτική Ευρώπη»

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κυριαζής Νικόλαος

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΦΟΙΤΗΤΗ: Πασχαλούδης Απόστολος

ΒΟΛΟΣ 2020

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
Κεφάλαιο 1	4
1.1 Η έννοια του φορολογικού ανταγωνισμού	4
1.2 Βασικές κατηγορίες φορολογικού ανταγωνισμού	4
1.3 Μορφές και χαρακτηριστικά των φορολογικών κινήτρων	6
1.4 Αρχές φορολογικού ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο	8
Κεφάλαιο 2	11
2.1 Θετικός και αρνητικός φορολογικός ανταγωνισμός	11
2.1.1 Εισαγωγή	11
2.1.2 Θετικός φορολογικός ανταγωνισμός	12
2.1.3 Αρνητικός φορολογικός ανταγωνισμός	14
2.2 Μεθοδολογίες μελέτης του φορολογικού ανταγωνισμού σε διεθνές πλαίσιο	15
Κεφάλαιο 3	17
3.1 Φορολογική εναρμόνιση στα πλαίσια της ΕΕ	17
3.2 Ο φορολογικός ανταγωνισμός στην ΕΕ οδήγησε στη μείωση των φορολογικών συντελεστών	18
3.3 Βήματα προς την υλοποίηση της φορολογικής εναρμόνισης	20
3.4 Κοινή ενοποιημένη εταιρική φορολογική βάση (ΚΕΕΦΒ)	22
3.4.1 Ανάπτυξη του πλαισίου μιας κοινής ενοποιημένης εταιρικής φορολογικής βάσης	23
3.4.2 Υιοθέτηση της Κοινής Ενοποιημένης Εταιρικής Φορολογικής Βάσης	25
3.4.3 Επαναπροσδιορισμός και στόχοι της Κοινής Ενοποιημένης Εταιρικής Φορολογικής Βάσης	27
Κεφάλαιο 4	31
4.1 Φορολογικό σύστημα Γερμανίας	31
4.1.1 Εταιρικοί φόροι	35
4.1.2 Φορολόγηση φυσικών προσώπων	38

4.1.3 Έμμεσοι φόροι	39
4.1.4 Εμπειρικά στοιχεία.....	41
4.2 Φορολογικό σύστημα Ηνωμένου Βασιλείου	44
4.2.1 Εταιρικοί φόροι.....	44
4.2.2 Φορολόγηση φυσικών προσώπων	48
4.2.3 Έμμεσοι φόροι	51
4.2.4 Εμπειρικά στοιχεία.....	52
4.3 Φορολογικά συστήματα Λουξεμβούργου και Ιρλανδίας	54
4.4 Συγκριτική ανάλυση φορολογικών συστημάτων	62
Κεφάλαιο 5 Συμπεράσματα.....	67
Βιβλιογραφία	72

Περιεχόμενα Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 4-1 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων	43
Διάγραμμα 4-2 Φορολογικά Έσοδα επί % του ΑΕΠ	43
Διάγραμμα 4-3 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων	53
Διάγραμμα 4-4 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων	54
Διάγραμμα 4-5 Φορολογικοί συντελεστές ανά κατηγορία φόρου	63
Διάγραμμα 4-6 Φορολογικά έσοδα	63
Διάγραμμα 4-7 Φορολογικοί έσοδα επί εισοδημάτων και κερδών	65
Διάγραμμα 4-8 Φορολογία αγαθών και υπηρεσιών	66
Διάγραμμα 4-9 Φορολογικά έσοδα επί εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.....	67

Περιεχόμενα Πινάκων

Πίνακας 1 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης	38
Πίνακας 2 Στοιχεία φορολόγησης φυσικών προσώπων	39

Πίνακας 3 Στοιχεία έμμεσης φορολόγησης.....	41
Πίνακας 4 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων (σε χιλιάδες ευρώ)	42
Πίνακας 5 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης	48
Πίνακας 6 Στοιχεία φορολόγησης φυσικών προσώπων	51
Πίνακας 7 Στοιχεία έμμεσης φορολόγησης.....	52
Πίνακας 8 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων (σε χιλιάδες ευρώ)	53
Πίνακας 9 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης	59
Πίνακας 10 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης	62
Πίνακας 11 Φορολογικά έσοδα (χιλ. \$).....	64
Πίνακας 12 Έσοδα από την εταιρική φορολόγηση (% ΑΕΠ).....	65

Ευχαριστίες

Εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες στον Καθηγητή ΠΘ κ. Κυριαζή Νικόλαο, που επέβλεψε τη παρούσα Διπλωματική Εργασία, αλλά και για την πολύτιμη αρωγή και ουσιαστική επιστημονική καθοδήγηση που μου προσέφερε κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της.

Ευχαριστώ επίσης την οικογένεια μου και τους φίλους μου για την αδιάκοπη υποστήριξη, ηθική και υλική, που μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η σύγκριση των φορολογικών συστημάτων των χωρών της Δυτικής Ευρώπης επικεντρώνοντας στα φορολογικά συστήματα της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, του Λουξεμβούργου και της Ιρλανδίας, καθώς και τον αντίκτυπο τους στα πλαίσια του φορολογικού ανταγωνισμού. Αναφέρονται και αναλύονται παραδείγματα θετικού και αρνητικού φορολογικού ανταγωνισμού ώστε να οδηγηθούμε σε μία αξιολόγηση βασισμένη στη συγκριτική ανάλυση και την επιρροή των φορολογικών εσόδων επι του ΑΕΠ. Επίσης, μελετάτε η φορολογική εναρμόνιση και η Κοινή Ενοποιημένη Εταιρική Φορολογική Βάση ώστε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα για πιθανά θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα αυτών των πρακτικών.

Η εργασία εξετάζει τα στοιχεία και τις τάσεις του Φορολογικού Ανταγωνισμού μέσω της σύγκρισης των φορολογικών συστημάτων των τεσσάρων χωρών που αναφέρθηκαν προηγουμένως, και παρέχει μια συγκριτική ανάλυση των υπό εξέταση κρατών και φορολογικών συστημάτων.

Η ερευνητική προσέγγιση της εργασίας βασίζεται στην βιβλιογραφική ανασκόπηση, την περιεκτική παρουσίαση και την συγκριτική ανάλυση των φορολογικών συστημάτων και των φορολογικών συντελεστών για τις διαφορετικές κατηγορίες φόρων. Αφού εξετάστηκε η διεθνής βιβλιογραφία που εστιάζει στο πρόβλημα του φορολογικού ανταγωνισμού εντός των χωρών της ΕΕ παρατέθηκαν στοιχεία των φορολογικών συστημάτων και δεικτών φορολόγησης και εν συνεχεία έγινε σύγκριση μεταξύ τους. Καταλήγουμε στο ότι μια φορολογική ενιαία βάση δεν είναι εφικτή στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελεί τροχοπέδη για την οικονομική ανάπτυξη η οποία αντιθέτως ευνοείται δυνητικά από τον ανταγωνισμό. Ωστόσο καθίσταται επιθυμητό ένα επίπεδο ελέγχου και ρύθμισης κυρίως για την μείωση των φαινομένων της σκιώδους οικονομίας. Τέλος, παραθέτονται τα συμπεράσματα όπου απαντώνται και τα ερευνητικά ερωτήματα της διπλωματικής εργασίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Φορολογικός Ανταγωνισμός, είναι ένα είδος ρυθμιστικού ανταγωνισμού που υπάρχει όταν, οι κυβερνήσεις προχωρούν σε μειώσεις των φορολογικών επιβαρύνσεων, έτσι ώστε να ενθαρρύνουν την εισροή παραγωγικών πόρων ή να αποθαρρύνουν την έξοδο των πόρων αυτών. Συχνά αυτό σημαίνει, δημιουργία μιας κυβερνητικής στρατηγικής προσέλκυσης ξένων άμεσων επενδύσεων, χρηματοοικονομικών επενδύσεων και υψηλής αξίας ανθρώπινου δυναμικού, ελαχιστοποιώντας το συνολικό φορολογικό επίπεδο ή ικανοποιώντας ειδικές φορολογικές προτιμήσεις, δημιουργώντας ένα συγκριτικό πλεονέκτημα με άλλες χώρες.

Στην ΕΕ, η κυκλοφορία κεφαλαίου και ανθρώπινου δυναμικού είναι ελεύθερη σε πολύ μεγάλο βαθμό. Ορισμένες Χώρες, όπως η Ιρλανδία χρησιμοποίησαν το χαμηλό επίπεδο του εταιρικού φόρου για να προσελκύσουν μεγάλα ποσά ξένων επενδύσεων, την ίδια στιγμή που τα Ταμεία της ΕΕ πληρώνουν για την υποδομή τους (Δρόμους, Τηλεπικοινωνίες κλπ.). Αυτοί που συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό στα ταμεία της ΕΕ μέσω της διατήρησης των φόρων σε υψηλά επίπεδα, όπως η Γερμανία αντιτίθενται έντονα στην κάλυψη της υποδομής των χωρών με χαμηλή φορολόγηση και δεν διαμαρτύρονται για χώρες όπως η Ελλάδα και η Πορτογαλία που έχουν διατηρήσει τους φόρους τους υψηλά. Με την ένταξή της στην ΕΕ, μια χώρα άμεσα δέχεται πιέσεις στο να εναρμονίσει τον φόρο κατανάλωσης. Η πολιτική πίεση για φορολογική εναρμόνιση εκτείνεται και πέρα των συνόρων της ΕΕ και ορισμένες χώρες έχουν αναγκαστεί να προβούν σε παραχωρήσεις αλλά και άλλες κινήσεις.

Συνεπώς, στα πλαίσια αυτής της διπλωματικής στο Κεφάλαιο 1 γίνεται μια θεωρητική εισαγωγή στην έννοια του Φορολογικού Ανταγωνισμού και στις βασικές του κατηγορίες. Έπειτα αναφέρονται μορφές και χαρακτηριστικά των φορολογικών κινήτρων αλλά και στις Αρχές του Φορολογικού Ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να δοθεί μια πιο σφαιρική εικόνα. Στο Κεφάλαιο 2 γίνεται αναφορά παραδειγμάτων Θετικού και Αρνητικού Φορολογικού Ανταγωνισμού προκειμένου να διαπιστωθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του. Η εργασία εστιάζει και στις Μεθοδολογίες Μελέτης του Φορολογικού Ανταγωνισμού σε διεθνές πλαίσιο. Αμέσως μετά στο Κεφάλαιο 3 αναλύεται η Φορολογική Εναρμόνιση στα πλαίσια της ΕΕ καθώς και βήματα που έχουν γίνει ως προς την υλοποίησή της προσπαθώντας να αποσαφηνισθεί το αν είναι θεμιτή ή όχι και γιατί. Στην τελευταία υποενότητα του Κεφαλαίου 3 αναλύονται η Κοινή Ενοποιημένη Εταιρική

Φορολογική Βάση και τα επί μέρους κομμάτια της. Στο Κεφάλαιο 4 αναλύονται τα Φορολογικά Συστήματα της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, του Λουξεμβούργου και της Ιρλανδίας με χρήση πινάκων και διαγραμματικής απεικόνισης, προχωρώντας σε μια συγκριτική μελέτη αυτών των χωρών πάλι με διαγραμματική απεικόνιση, βγάζοντας έτσι σημαντικά συμπεράσματα για τις φορολογικές πολιτικές που ασκούν οι χώρες που εξετάζονται. Τέλος, στο Κεφάλαιο 5 καταλήγουμε στα συμπεράσματα της διπλωματικής έρευνας που εκπονήθηκε με βιβλιογραφική ανασκόπηση, απαντώντας έτσι και στο διερευνητικό ερώτημα που είχε τεθεί εξ αρχής δηλαδή στο αν είναι θεμιτή ή όχι η φορολογική εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων των κρατών και στο αν είναι θετικός ή αρνητικός ο φορολογικός ανταγωνισμός.

Κεφάλαιο 1

1.1 Η έννοια του φορολογικού ανταγωνισμού

Ως «φορολογικός ανταγωνισμός» αναφέρεται η μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης προκειμένου να βελτιωθεί η οικονομία και η ευημερία της χώρας με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας επιχειρηματικότητας ή και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων (Avi-Yonah, 2000). Αυτός ο συνοπτικός ορισμός τονίζει τόσο την αντικειμενική όσο και την υποκειμενική πτυχή της έννοιας του φορολογικού ανταγωνισμού.

Η αντικειμενική πτυχή αφορά τη μείωση της άμεσης φορολογικής επιβάρυνσης που επιβάλλεται σε ορισμένες χώρες σε όλες ή σε συγκεκριμένες κατηγορίες φορολογουμένων. Μια τέτοια φορολογική ανακούφιση προέρχεται μέσω διαφόρων φορολογικών κινήτρων. Η υποκειμενική πτυχή, αφορά τον στόχο που επιδιώκει μια χώρα μέσω της μείωσης της άμεσης φορολογικής επιβάρυνσης. Αυτή η έννοια υποδηλώνει ότι μπορεί να υπάρχει ένα «καλό» ή μία επιθυμητή μορφή φορολογικού ανταγωνισμού σε αντίθεση με μια «κακή» ή επιβλαβή μορφή ανάλογα με το αν η ελάφρυνση της άμεσης φορολογικής επιβάρυνσης αποσκοπεί στην ενίσχυση της οικονομίας και των φορολογουμένων ή στοχεύει κυρίως στην προσέλκυση ξένων επιχειρήσεων και κεφαλαίων με σκοπό την οικονομική αποδυνάμωση γειτονικών χωρών. Με λίγα λόγια, υπάρχει "καλός" και "κακός" φορολογικός ανταγωνισμός ανάλογα με την αλληλεπίδραση του στόχου, τις υποκειμενικές πτυχές και τις εξωτερικές επιπτώσεις των μέτρων που ελήφθησαν.

1.2 Βασικές κατηγορίες φορολογικού ανταγωνισμού

Η βασική έννοια του φορολογικού ανταγωνισμού μπορεί να επεκταθεί περαιτέρω με αναφορά σε ορισμένες βασικές διαφορές. Ως πρώτη διαφορά καθίσταται αυτή μεταξύ φορολογικού και μη φορολογικού ανταγωνισμού μεταξύ των χωρών. Ο φορολογικός ανταγωνισμός περιλαμβάνει κάθε μέτρο που εφαρμόζεται μέσω του φορολογικού συστήματος και επηρεάζει τη φορολογική επιβάρυνση που επιβάλλεται στους φορολογούμενους. Η εφαρμογή του μη φορολογικού ανταγωνισμού αναφέρεται σε μέτρα διαφορετικά από τους φόρους που έχουν παρόμοιο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας επιχειρηματικότητας ή την προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Για παράδειγμα, πολιτικές και μέτρα σχετικά με τον καθορισμό τόκων και ισοτιμίας αποτελούν μορφές μη φορολογικού ανταγωνισμού, καθώς επίσης η άμεση παραχώρηση επιχορηγήσεων, προνομιακών δανείων και άλλα οικονομικά κίνητρα.

Συνδεδεμένο με το τελευταίο παράδειγμα είναι η διάκριση μεταξύ δημοσιονομικών και οικονομικών κινήτρων που χορηγούνται από τον κρατικό μηχανισμό (Easson, 1999) Τα φορολογικά

κίνητρα που εφαρμόζονται από μια χώρα, στοχεύουν σε συγκεκριμένους οικονομικούς στόχους. Αναφέρονται ως «φόροι δαπανών» στην οικονομική βιβλιογραφία, εάν θεσπιστούν ως ειδικές διατάξεις αποκλίνοντας από το γενικό φορολογικό σύστημα μιας χώρας. Οι φορολογικές δαπάνες είναι ως επί το πλείστον κρυμμένες στο φορολογικό σύστημα και δεν είναι διαφανείς, δεδομένου ότι συνήθως δεν προσδιορίζονται από ποσοτικούς οικονομικούς όρους και δεν αποκαλύπτονται στην κοινή γνώμη. Αντίθετα, οι άμεσες οικονομικές επιχορηγήσεις είναι πιο διαφανείς, δεδομένου ότι προσδιορίζονται ποσοτικά ή είναι εύκολα ποσοτικοποιήσιμες εκ των προτέρων και υπόκεινται κατά κύριο λόγο στην κοινοβουλευτική έγκριση και εντάσσονται στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό. Επιπλέον, τα κεφάλαια διοικούνται συνήθως από ένα ειδικό οργανισμό, ο οποίος εξασφαλίζει υψηλότερο βαθμό ελέγχου τόσο για την κυβέρνηση όσο και για τους ιδιωτικούς οργανισμούς καθώς και τους δυνητικούς αποδέκτες των κεφαλαίων (και τους ανταγωνιστές τους).

Μια άλλη βασική διάκριση είναι αυτή μεταξύ του κάθετου ή του διακυβερνητικού φορολογικού ανταγωνισμού και του οριζόντιου φορολογικού ανταγωνισμού (Schön, 2000). Ο κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός υφίσταται μεταξύ κυβερνήσεων ή φορέων που τους παρέχεται διαφορετικός βαθμός αυτονομίας και εξουσίας, και που βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα μέσα στη συνταγματική ιεραρχία. Φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και της κρατικής κυβέρνησης, σε ομοσπονδιακές χώρες (π.χ. στις ΗΠΑ), ή μεταξύ περιφερειακών και επαρχιακών / τοπικών κυβερνήσεων, σε χώρες που παρέχουν κάποια φορολογική αυτονομία σε αποκεντρωμένες διοικήσεις, αποτελούν παραδείγματα κάθετου φορολογικού ανταγωνισμού. Αντίστροφα, οριζόντιος ή διεθνής φορολογικός ανταγωνισμός είναι αυτός μεταξύ των κυρίαρχων χωρών ή μεταξύ κυβερνήσεων ή φορέων που έχουν τις ίδιες ή παρεμφερείς αρμοδιότητες διεθνούς επίπεδο ή εντός συγκεκριμένης δικαιοδοσίας. Αυτό το είδος φορολογικού ανταγωνισμού συμβαίνει, για παράδειγμα, μεταξύ των χωρών μελών του ΟΟΣΑ και των κρατών μελών της ΕΕ. Περιλαμβάνει επίσης τον διακρατικό ανταγωνισμό μεταξύ των κυβερνήσεων ή άλλων τοπικών φορέων σε επίπεδο ομοσπονδιακών χωρών ή χωρών με (περισσότερους ή λιγότερους) αυτόνομους τοπικούς φορείς, όπως ο φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών στις ΗΠΑ, των «επαρχιών» (provinces) στον Καναδά, ή τα καντόνια (cantons) στην Ελβετία.

Παρόλο που η διάκριση αυτή είναι σαφής στη θεωρία, στην πράξη πρέπει να διαπιστωθεί εάν και σε ποιο βαθμό οι διάφορες υπό-μορφές του φορολογικού ανταγωνισμού είναι συγκρίσιμες και μπορούν να αναλυθούν παράλληλα. Για παράδειγμα, είναι αμφισβητήσιμο εάν ο οριζόντιος ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ ή των μελών του ΟΟΣΑ είναι συγκρίσιμος με τον οριζόντιο ανταγωνισμό μεταξύ των κρατικών κυβερνήσεων (state governments) ή των επαρχιακών κυβερνήσεων (provincial government) των ομοσπονδιακών χωρών όπως οι ΗΠΑ και ο Καναδάς. Αυτό

το ζήτημα δεν είναι καθαρά θεωρητικό, αλλά έχει πρακτικές συνέπειες αναφορικά με τον διακρατικό ανταγωνισμό των ομοσπονδιακών χωρών(δηλαδή τις ΗΠΑ) σε σχέση με την ανάλυση του φορολογικού ανταγωνισμού στην ΕΕ και τον ΟΟΣΑ (Schön, 2002)

Μια τελευταία σημαντική διάκριση που συνδέεται με την υποκειμενική πτυχή της έννοιας του φορολογικού ανταγωνισμού είναι εάν πρέπει να υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ των φορολογικών μέτρων που στοχεύουν στις εγχώριες επιχειρήσεις και που απευθύνονται σε ξένους επενδυτές. Σε ένα διεθνές πλαίσιο, τα φορολογικά κίνητρα στοχεύουν στην ενίσχυση των εξαγωγών των εγχώριων επιχειρήσεων μέσω π.χ. επιδοτήσεων ή εκπτώσεων για τους εξαγωγείς δίνοντας έτσι ώθηση στον «εξερχόμενο» φορολογικό ανταγωνισμό. Αντίθετα, τα φορολογικά κίνητρα αποσκοπούν στην προσέλκυση επενδύσεων και κεφαλαίων από το εξωτερικό, όπως οι φορολογικές διακοπές που αφορούν στην τοπική παραγωγή και δραστηριότητα, αναλαμβάνονται από πολυεθνικές εταιρείες και αναφέρονται ως «εισερχόμενος» φορολογικός ανταγωνισμός. Ο φορολογικός ανταγωνισμός αυτού του είδους αποτελεί την πιο σημαντική μορφή (οριζόντιου) φορολογικού ανταγωνισμού στην ΕΕ και είναι δυνητικά ικανός να προκαλέσει ορισμένες επιβλαβείς επιπτώσεις στην εσωτερική αγορά.

1.3 Μορφές και χαρακτηριστικά των φορολογικών κινήτρων

Ο φορολογικός ανταγωνισμός συμβαίνει μέσω μιας σειράς διαφορετικών φορολογικών κινήτρων που σχετίζεται με τους (εταιρικούς) φορολογικούς συντελεστές, τη φορολογητέα βάση ή τον τελικό φόρο. Παρόμοιας λογικής είναι η μείωση των φορολογικών συντελεστών ή η πλήρης φορολογική απαλλαγή εισοδημάτων που προέρχονται από εταιρείες. Αυτή η μείωση ή απαλλαγή μπορεί επίσης να καλύπτει την παρακράτηση φόρων για το παθητικό εισόδημα, δηλαδή μερίσματα, τόκους και δικαιώματα. Άλλα κίνητρα εφαρμόζονται με τη μορφή εκπτώσεων, επιταχυνόμενων αποσβέσεων ή φορολογικών πιστώσεων που συνδέονται με επενδύσεις π.χ. σε κεφάλαια, στην Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε & Α), στην εργασία κλπ. Επιπλέον, υπάρχουν φορολογικά κίνητρα, τα οποία ταυτίζονται αυτά των επιχειρήσεων και αναφέρονται στους ιδιωτική φορολόγηση(π.χ. μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης επί του εισοδήματος) ή / και στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και στον τομέα της έμμεσης φορολογίας (π.χ. απαλλαγή ή χαμηλότερα ποσοστά εισαγωγικών δασμών, ΦΠΑ, φόρος κεφαλαίου).

Όλα τα παραπάνω φορολογικά κίνητρα μπορεί να είναι γενικά ή ειδικά. Τα γενικά φορολογικά κίνητρα ισχύουν για όλα τα είδη εισοδημάτων, τόσο το ενεργό όσο και το παθητικό, και σε όλους τους φορολογούμενους που βρίσκονται σε μία χώρα, ως κάτοικοι ή μη κάτοικοι. Τα ειδικά φορολογικά κίνητρα περιορίζονται σε ένα συγκεκριμένο είδος εισοδήματος, συγκεκριμένο τομέα

επιχειρηματικής δραστηριότητας ή εταιρικής λειτουργίας ή σε συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρήσεων και φορολογούμενων. Για παράδειγμα, μια γενικευμένη μείωση του νόμιμου συντελεστή φορολογίας εταιρειών ή κατάργηση των παρακρατηθέντων φόρων σε κάθε εταιρική πληρωμή ανεξάρτητα από τη φύση του εισοδήματος ή το καθεστώς του δικαιούχου συνιστούν γενικά φορολογικά κίνητρα. Αντίθετα, ο μειωμένος φορολογικός συντελεστής που περιορίζεται π.χ. σε εισόδημα από μεταποιητική ή οικονομική δραστηριότητα ή το εισόδημα που εισπράττουν οι αλλοδαποί φορολογούμενοι ή η κατάργηση από την παρακράτηση φόρου επί των τόκων που καταβάλλονται στους φορολογούμενους μη κατοίκους αποτελούν ειδικά φορολογικά κίνητρα. Άλλα παραδείγματα ειδικών φορολογικών κινήτρων είναι οι φορολογικές διακοπές, οι οποίες συνήθως παρουσιάζουν μείωση των φορολογικών συντελεστών των εταιρειών περιορισμένης χρονικής διάρκειας (συνήθως πέντε έως δέκα χρόνια) για τους ξένους επενδυτές ή τη δημιουργία ειδικών οικονομικών ζωνών σε μια χώρα, η οποία προσφέρει μειωμένο ή μηδενικό φορολογικό συντελεστή σε συνδυασμό με ορισμένα άλλα κίνητρα που καλύπτουν π.χ. φόρο εισφοράς, φόρους περιουσίας και έμμεσους φόρους.

Εξίσου σημαντικό για την παραπάνω διάκριση είναι η εισαγωγή του φορολογικού κινήτρου στη φορολογική νομοθεσία μιας συγκεκριμένης χώρας. Με άλλα λόγια, το φορολογικό κίνητρο μπορεί να αποτελεί μέρος του φορολογικού συστήματος μιας χώρας, ή μπορεί να συνιστά ειδική απόκλιση από το φορολογικό σύστημα, οπότε αποτελεί φορολογική δαπάνη (βλέπε σημείο 1.1.2). Τις περισσότερες φορές μπορεί να είναι δύσκολο να εξακριβωθεί εάν το φορολογικό κίνητρο πρέπει να αποτελεί μέρος του γενικού φορολογικού συστήματος μιας χώρας ή εξαίρεση από τη γενική διάρθρωση του φορολογικού συστήματος, όπως στην περίπτωση επιταχυνόμενων καθεστώτων απόσβεσης ή πιστώσεων φόρου για ορισμένες επενδύσεις. Ένα άλλο χαρακτηριστικό των φορολογικών κινήτρων είναι η δυνατότητα εφαρμογής τους αυτομάτως ή σε διακριτική βάση. Συνήθως γενικά φορολογικά κίνητρα που αποτελούν μέρος του φορολογικού συστήματος, ισχύουν μετά την ικανοποίηση όλων των απαιτούμενων προϋποθέσεων που ορίζονται στη φορολογική νομοθεσία. Η εφαρμογή των φορολογικών κινήτρων σε διακριτική βάση εξετάζεται για κάθε περίπτωση ξεχωριστά από τις αρμόδιες αρχές μιας χώρας και αφορά συνήθως ειδικά φορολογικά κίνητρα που εισάγονται με διοικητική πράξη και απαιτούν την έκδοση από την τοπική φορολογική διοίκηση.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, ένα θεμελιώδες χαρακτηριστικό των φορολογικών κινήτρων είναι οι στόχοι τους, οι οποίοι συνδέεται με τους υποκείμενους στόχους της πολιτικής που επιδιώκει μια χώρα και με την υποκειμενική πτυχή του φορολογικού ανταγωνισμού. Τα φορολογικά κίνητρα ενδέχεται να αποσκοπούν στην ενίσχυση των εγχώριων επενδύσεων ή / και της απασχόλησης (π.χ. πίστωση

φόρου ή άμεσες δαπάνες για υλικά αγαθά ή νέους υπαλλήλους), για να προσελκύσουν ξένες άμεσες επενδύσεις (π.χ. φορολογικές διακοπές για εισόδημα από την κατασκευή προϊόντων σε εγχώριες εγκαταστάσεις) ή ξένες παθητικές (δηλαδή χαρτοφυλακίου) επενδύσεις και κεφάλαια(π.χ. απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος και παρακράτηση φόρου επί του παθητικού εισοδήματος που αποκτήθηκε από τους μη μόνιμους κατοίκους), ή για να ευνοηθεί η ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης περιοχής που έχει υποστεί κατάπτωση (π.χ. δημιουργία μιας περιοχής που προσφέρει απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος και τους έμμεσους φόρους).Ο στόχος των φορολογικών κινήτρων είναι καθοριστικός για την επιλογή της κατάλληλης μορφής και μηχανισμών υλοποίησης τους. Κατόπιν με θα εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητά τους. Ειδικότερα, ένα φορολογικό κίνητρο είναι αποτελεσματικό όταν είναι πρακτικά ικανό να επηρεάσει τα επενδυτικά πρότυπα και τη συμπεριφορά των επενδυτών με τον τρόπο που αυτό επιδιώκει η χώρα εφαρμογής του, ενώ θεωρείται αναποτελεσματικό ή ακόμα και αντιπαραγωγικό εάν δεν καταφέρει αυτό να υλοποιήσει αυτόν τον στόχο.

Το τελευταίο σημαντικό χαρακτηριστικό των φορολογικών κινήτρων είναι η αποτελεσματικότητά τους, δηλαδή η ικανότητά τους να φέρουν σημαντικά οφέλη για την χώρα εφαρμογής τους και το κόστος υλοποίησης τους να μην υπερβαίνει τα παραγόμενα κέρδη. Για το σκοπό αυτό, η ανάλυση κόστους / οφέλους κάθε κίνητρο είναι απαραίτητη για να δείξει εάν οι στόχοι που επιδιώκονται από μια χώρα (π.χ. για την τόνωση των εγχώριων επενδύσεων απασχόληση ή / και αύξηση των άμεσων ξένων επενδύσεων)αποβαίνουν κερδοφόροι και οι απώλειες εσόδων από την εφαρμογή των φορολογικών κινήτρων (π.χ. χαμηλότερος εταιρικός φόρος) δεν υπερβαίνουν τα παραγόμενα κέρδη (π.χ. πρόσθετος φόρος εισοδήματος για το εισόδημα των νέων εργαζομένων, μειωμένα δημόσια επιδόματα που καταβάλλονται στους άνεργους πρόσθετοι έμμεσοι φόροι στις αυξημένες εγχώριες πωλήσεις) (Easson, 1999)

1.4 Αρχές φορολογικού ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο

Για να προσδιοριστεί η έννοια του ανταγωνισμού στην διεθνή φορολογική ζώνη, είναι σημαντικό να κατανοηθεί ο κύριος παράγοντας αυτού του φαινομένου που προέρχεται από την προοδευτική παγκοσμιοποίηση του εμπορίου και των επενδύσεων με συνέπεια την ενσωμάτωση των εθνικών οικονομιών (Yonah, 2009) Η εμφάνιση της τεχνολογίας σε συνδυασμό με την απλούστευση των συναλλαγματικών ελέγχων και άλλων εμποδίων στις κινήσεις των κεφαλαίων έχουν διευκολύνει την πραγματοποίηση επενδύσεων και μετακίνησης κεφαλαίων σε παγκόσμιο επίπεδο. Επίσης, λόγω της τεχνολογικής βελτίωση στις επικοινωνίες και τις μεταφορές, οι διάφορες οικονομίες είναι περισσότερο ενσωματωμένες στην ενιαία παγκόσμια αγορά. Αυτό έχει με τη σειρά του

τροφοδοτήσει τη διεθνοποίηση των πολυεθνικών εταιρειών, των διασυνοριακών και εμπορικών συναλλαγών τους, διευκολύνοντας επίσης την παρουσία των υπερεθνικών διεθνών οργανισμών όπως η ΕΕ, η NAFTA, ο ΟΟΣΑ, η ΠΟΕ, κλπ (Spence, 1997)

Σε αυτό το σενάριο, οι πολιτικές άμεσης φορολογίας που ακολουθούν οι διάφορες χώρες απέκτησαν σημαντικό ρόλο στην επιρροή των προτύπων των διασυνοριακών επενδύσεων και των διεθνών ροών κεφαλαίων. Αποτέλεσμα αυτού προήλθε από την προοδευτική εξαφάνιση ή τη μειωμένη αποτελεσματικότητα άλλων μέσων ανταγωνισμού όπως τα επιτόκια και οι πολιτικές διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών, ιδίως στο εσωτερικό της ΕΕ μετά την εφαρμογή ενιαίου νομίσματος στα δώδεκα κράτη μέλη. Η προσπάθεια των κρατών για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και κεφαλαίων προέρχεται κυρίως από την ευρέως διαδεδομένη αντίληψη ότι επιφέρουν ορισμένες θετικές επιπτώσεις όσον αφορά την πιθανότητα οικονομικής ανάπτυξης και συνεπώς υψηλότερα φορολογικά έσοδα από την αύξηση των εταιρικών κέρδη, των μισθών που καταβάλλονται σε νέους υπαλλήλους, καθώς και την αυξημένη ζήτηση υπηρεσιών και αγαθών που οφείλονται στο υψηλότερο εισόδημα που κατέχουν οι καταναλωτές και γενικότερα στην οικονομική ευημερία. (Easson, 1999) Επιπλέον, υπάρχουν στοιχεία ότι και οι χώρες που διαθέτουν επιχειρήσεις που επενδύουν στο εξωτερικό επωφελούνται, με αποτέλεσμα την αύξηση της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων και την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στις διεθνείς αγορές με συνέπεια τον επαναπατρισμό των φορολογητέων κερδών την δημιουργία άλλων πηγών φορολογικών εσόδων, όπως τα δικαιώματα που καταβάλλονται για την κατοχή πνευματικής ιδιοκτησίας. (Easson, 1999)

Λαμβάνοντας άποψη τα παραπάνω, ο φορολογικός ανταγωνισμός συμβαίνει σε διεθνές επίπεδο καθώς οι χώρες παγκοσμίως μειώνουν την άμεση φορολογική τους επιβάρυνση προκειμένου να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις. Για την καλύτερη κατανόηση αυτής της έννοιας και του επιθυμητού παρά του επιβλαβούς ανταγωνισμού σε ένα διεθνές πλαίσιο, αποβαίνει χρήσιμη η παραπομπή στην έννοια του ανταγωνισμού όπως αυτή διαμορφώνεται στο ιδιωτικό δίκαιο, δηλ. μεταξύ ιδιωτών που ασκούν την ίδια οικονομική δραστηριότητα. Αυτός ο ανταγωνισμός ορίζεται ως "ο αγώνας μεταξύ αντιπάλων στο να επιτύχουν την ίδια εμπορική συναλλαγή στον ίδιο χρόνο ή πράξη της αναζήτησης ή προσπάθειας για τη μεγιστοποίηση του κέρδους». Συνέπεια αυτού του ορισμού είναι η διάκριση μεταξύ «δίκαιου» και «αθέμιτου» ανταγωνισμού. Ο πρώτος αναφέρεται σε νόμιμα και δίκαια μέσα επιτυγχάνοντας μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και ενθαρρύνεται ως μέσο ικανοποίησης τόσο των καταναλωτών όσον αφορά μια ευρύτερη γκάμα διαθέσιμων προϊόντων, χαμηλότερες τιμές και καλύτερη ποιότητα και υπηρεσίες, καθώς και της αγοράς στο σύνολό της από την άποψη της ανάγκης των παραγωγών να αυξήσουν την παραγωγικότητα και την

αποδοτικότητά τους, την έρευνα και την καινοτομία και την ποιότητα των διαθέσιμων προϊόντων. Αντιθέτως, ο «αθέμιτος» ανταγωνισμός περιλαμβάνει αδικαιολόγητα και παραπλανητικά μέσα υποκατάστασης των αγαθών ή υπηρεσιών με την χρήση δόλιων επιχειρηματικών πρακτικών. Ο ανταγωνισμός αυτού του είδους ενισχύεται με το επιχείρημα ότι οι μικροί παραγωγοί πρέπει να προστατεύονται έναντι των ισχυρών πολυεθνικών που αποσκοπούν στο να τις εξαφανίσουν και, γενικά, ότι το υψηλότερο μερίδιο αγοράς πρέπει να αποκτηθεί με βάση τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας, παραγωγικότητας και καλύτερης εξυπηρέτησης και όχι από την επιβολή εξουσίας και καταχρηστικών πρακτικών.

Προκειμένου να προσαρμοστούν αυτές οι έννοιες στις ιδιαιτερότητες του φορολογικού δικαίου σε ένα διεθνές πλαίσιο, πρέπει να αποτυπωθούν οι σχετικές διαφορές, οι οποίες έγκεινται στο ότι:

- οι εμπλεκόμενες φορείς πρέπει να είναι κυρίαρχες χώρες και όχι ιδιωτικές επιχειρήσεις.
- η προσπάθειά τους κατευθύνεται προς την αύξηση του μεριδίου των φορολογικών εσόδων που προέρχονται από ξένες επενδύσεις, σε αντίθεση με το στόχο της απόκτησης περισσότερων μετοχών ενός συγκεκριμένου τομέα της αγοράς.
- οι εμπλεκόμενες χώρες είναι μικρής δυναμικότητας, οι οποίες προσπαθούν να ανακατευθύνουν τους φορολογούμενους και τις επενδύσεις από τις μεγάλες χώρες κυρίως για να αντισταθμίσουν το φυσικό τους μειονέκτημα του να μην διαθέτουν μεγάλη εγχώρια αγορά.

Με βάση αυτό, μια πιο ορθή έννοια του φορολογικού ανταγωνισμού σε ένα διεθνές πλαίσιο μπορεί να θεωρηθεί ως η προσπάθεια των κυρίαρχων χωρών να αποκτήσουν μεγαλύτερο μερίδιο στον διεθνή διαχωρισμό της φορολογητέας βάσης που προέρχεται από εισερχόμενες επενδύσεις μέσω της μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης επί του εισοδήματος που παράγεται από αυτές. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, η διεθνής φορολογική βάση περιλαμβάνει αποκλειστικά τα έσοδα από τις εισερχόμενες επενδύσεις, τόσο τις ξένες άμεσες επενδύσεις όσο και τις παθητικές επενδύσεις.

Ο παραπάνω ορισμός συνοψίζει την τρέχουσα κατάσταση που περιβάλλει το ζήτημα του φορολογικού ανταγωνισμού σε ένα διεθνές πλαίσιο. Η παγκοσμιοποίηση και η ένταξη των παγκόσμιων οικονομιών οδήγησαν τις διάφορες χώρες να προσπαθήσουν να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις στο πλαίσιο της εθνικής τους κυριαρχίας στον τομέα των άμεσων φόρων, η οποία είναι ανεπηρέαστη σε μεγάλο βαθμό από τη διεθνή έννομη τάξη, αλλά και από την ΕΕ όσον αφορά τα κράτη μέλη της ΕΕ. Ωστόσο, η ενσωμάτωση αυτή συνεπάγεται επίσης ότι οι φορολογικές πολιτικές

που ακολουθούν οι χώρες αυτές επηρεάζουν αναπόφευκτα την κατάσταση των υπόλοιπων χωρών λόγω των επιπτώσεων που ενδέχεται να προκληθούν. Ως αποτέλεσμα, πριν εφαρμοστούν οι πολιτικές τους στις χώρες της διεθνούς φορολογικής ζώνης θα πρέπει να εκτιμούνται προσεκτικά για να αποφευχθούν πιθανές εντάσεις που σχετίζονται με τα αρνητικά αποτελέσματα που ενδεχομένως να επηρεάζουν τις άλλες χώρες. (Yonah, 2009) Με άλλα λόγια, η παγκοσμιοποίηση και η ολοκλήρωση των παγκόσμιων οικονομιών καταλήγουν πάντοτε στη μείωση της κυριαρχίας των χωρών στον τομέα των άμεσων φόρων. Αυτό, με τη σειρά του, δημιουργεί έναν αριθμό θεμάτων σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης αυτών των καταστάσεων, οι φορολογικές πολιτικές των οποίων μπορεί να επιφέρουν θετικά ή / και αρνητικά αποτελέσματα και ιδιαίτερα εάν θα πρέπει να υπάρξει εξωτερική παρεμβολή που θα προσπαθεί να καθορίσει κοινές αρχές ή κανόνες, επιδιώκοντας κάποια μορφή ολοκληρωμένης συνεργασίας ή σύγκλισης ενός διεθνούς φορολογικού σεναρίου.

Τα ζητήματα αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά όσον αφορά τον φορολογικό ανταγωνισμό, καθώς οι διεθνείς φορολογικές πολιτικές που εφαρμόζουν οι κυρίαρχες χώρες έχουν ορισμένες επιπτώσεις τόσο από τη δημόσια όσο και από ιδιωτική σκοπιά. Η εφαρμογή διεθνών φορολογικών πολιτικών σε δημόσιο επίπεδο, είναι δυνητικά ικανή να επηρεάσει τις οικονομίες και τα συμφέροντα άλλων χωρών, οι οποίες με τη σειρά τους να διεγείρουν διάφορες αντιδράσεις. Όσον αφορά την ιδιωτική πτυχή, οι φορολογικές πολιτικές των χωρών επηρεάζουν άμεσα τη συμπεριφορά και την κατάσταση των ελεύθερων επαγγελματιών, επιχειρήσεων και (πολυεθνικών) εταιριών, και έμμεσα τους επενδυτές και τους μετόχους τους, τους πιστωτές τους, καθώς και τους υπαλλήλους τους. Συνεπώς μια σειρά πολύπλοκων ζητημάτων περιβάλουν το φαινόμενο του φορολογικού ανταγωνισμού σε διεθνές πλαίσιο, και ιδίως του επιθυμητού και επιβλαβές ανταγωνισμού, καθώς και των πιθανές προσεγγίσεων για την αντιμετώπισή του

Κεφάλαιο 2

2.1 Θετικός και αρνητικός φορολογικός ανταγωνισμός

2.1.1 Εισαγωγή

Η πιο σημαντική διάκριση από την άποψη της πολιτικής του φορολογικού ανταγωνισμού είναι αυτή μεταξύ του "καλού" ή επιθυμητού και «κακού» ή επιβλαβούς φορολογικού ανταγωνισμού. Υπάρχουν δύο σημαντικά ζητήματα που πρέπει να τεθούν. Εάν αυτή η διάκριση υπάρχει πραγματικά, ποια είναι η διαφοροποίηση του «επιθυμητού» σε αντίθεση με τον «επιβλαβή»

φορολογικό ανταγωνισμό και ποια είναι τα κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ τους.

Η απάντηση σε αυτές τις ερωτήσεις δεν είναι εύκολη. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να είναι σε θέση να δείχνουν πειστικές αποδείξεις που υποστηρίζουν αυτές τις απαντήσεις. Τέτοιες ενδείξεις, ωστόσο, είναι πολύ δύσκολο να βρεθούν και οι διαφορετικές και αντίθετες απόψεις των οικονομολόγων, των πολιτικών, και των νομικών επιστημόνων δεν είναι σαφείς. Αυτές οι δυσκολίες ενισχύονται από την ασυνέπεια των οικονομικών μελετών και της έρευνας στον τομέα αυτό. Παρά τις αβεβαιότητες, θα υπάρχουν αρκετά οικονομικά στοιχεία που δείχνουν ότι υπάρχει πράγματι φορολογικός ανταγωνισμός και που μπορεί να έχει τόσο ευεργετικά όσο και επιβλαβή αποτελέσματα. Το πιο ακανθώδες ζήτημα αποβαίνει ο διαχωρισμός των δύο αυτών μορφών φορολογικού ανταγωνισμού. Επομένως καθίσταται απαραίτητη η προσεκτική και ισορροπημένη εκτίμηση τόσο της αντικειμενικής όσο και της υποκειμενικής πλευράς κάθε φορολογικού κίνητρου που προσφέρεται από χώρες που συμμετέχουν στον φορολογικό ανταγωνισμό.

2.1.2 Θετικός φορολογικός ανταγωνισμός

Η γενικευμένη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης είναι κατά κανόνα αποδεκτή ιδιαίτερα εάν κατευθύνεται προς την εσωτερική φορολογική αποτελεσματικότητα και βελτιώνει την ελκυστικότητα μιας χώρας σε σχέση με άλλες χώρες. Ο «καλός» φορολογικός ανταγωνισμός αναγκάζει τις κυβερνήσεις να διατηρήσουν λογικά επίπεδα δημοσίων δαπανών και βελτιώνει την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης η οποία τελικά οδηγεί σε μείωση του μεγέθους της και σε εξορθολογισμό των δημόσιων υπηρεσιών και αντισταθμίζει το λεγόμενο «φαινόμενο Leviathan» (δηλαδή η τάση που έχουν οι κυβερνήσεις να αυξάνονται με την αύξηση, μεταξύ άλλων, των φόρων) (Edwards, 1996). Ως αποτέλεσμα του φορολογικού ανταγωνισμού, πρέπει υπάρχει μια κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης που θα επιβληθεί στους φορολογούμενους και ενός αποδεκτού μεγέθους κυβέρνησης και επίπεδου παροχής δημόσιων υπηρεσιών και υποδομών. Τελικά, αυτή η διαδικασία είναι ικανή να οδηγήσει σε μια χαμηλότερη φορολογική επιβάρυνση και, γενικότερα, στην αυθόρμητη προσέγγιση των φορολογικών συστημάτων και σε μία προς τα κάτω σύγκλιση των φορολογικών συντελεστών. Συνέπεια αυτού αποβαίνει η μεγαλύτερη δικαιοσύνη και ουδετερότητα στα φορολογικά συστήματα των χωρών που υιοθετούν τέτοιες μεταβολές στη συνολική φορολογική δομή τους, όπως η διεύρυνση της φορολογητέας βάσης και η μείωση των φορολογικών συντελεστών, γεγονός που συνεπάγεται μια πιο δίκαιη κατανομή της φορολογικής επιβάρυνσης μεταξύ των φορολογούμενων και ένα βελτιωμένο σύστημα αναδιανομής του πλούτου

Από μια ευρύτερη μακροοικονομική προοπτική, αυτή η διαδικασία θα μπορούσε να προκαλέσει επιπλέον οφέλη για τις χώρες, όπως οικονομική και εδαφική ανάπτυξη, αύξηση της απασχόλησης και αύξηση της συνολικής εγχώριας ευημερίας. Από επιχειρηματική άποψη, αυτό θα μεταφραζόταν σε ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη επενδύσεων και να την απελευθέρωση κεφαλαίων. Δεδομένου ότι η φορολογία αποτελεί κόστος για την επιχειρηματική δραστηριότητα, ο φορολογικός ανταγωνισμός είναι επωφελής δεδομένου ότι παρέχει το καλύτερο οικονομικό περιβάλλον στο χαμηλότερο δυνατό (φορολογικό) κόστος για τους επιχειρηματίες

Επομένως η εξάλειψη του φορολογικού ανταγωνισμού μεταξύ των κυρίαρχων χωρών συνεπάγεται κάποια μορφή συντονισμού ή εναρμόνισης των φορολογικών τους συστημάτων. Ο φόβος είναι ότι θα είχαν την τάση να σχηματίσουν ένα «καρτέλ», με στόχο την αύξηση της συνολικής φορολογικής τους επιβάρυνσης, πράγμα που θα σήμαινε την ευθυγράμμιση των φορολογικών επιβαρύνσεων στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο. Αυτό θα προκαλούσε αντίθετα αποτελέσματα, όπως αύξηση της αναποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα, φτωχοποίηση των φορολογουμένων που θα έχουν λιγότερα διαθέσιμο εισόδημα, δυσμενές οικονομικό περιβάλλον για επενδυτές και επιχειρηματίες, και τελικά μια σειρά άλλων δυνητικά αρνητικών συνεπειών για την χώρα, οικονομία και απασχόληση.

Ως αποτέλεσμα, ενός επιθυμητού φορολογικού ανταγωνισμού, κάθε χώρα θα έχει τη δική της "προσφορά"(μειωμένης) φορολογικής επιβάρυνσης και (κατάλληλο επίπεδο) δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και τα άτομα και οι επιχειρήσεις θα είναι ελεύθερες να επιλέξουν τις υπηρεσίες που ταιριάζουν καλύτερα στις ανάγκες τους. Ως ευρύτερη εικόνα, κάθε χώρα θα επιλέξει το βέλτιστο «φορολογικό μίγμα» ή τη διανομή των συνολικών φορολογικών εσόδων που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση των δημόσιων υπηρεσιών μεταξύ των διαφόρων φορολογητέων βάσεων (δηλ. οι άμεσοι φόροι επί του εισοδήματος των ιδιωτών και των επιχειρήσεων, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, έμμεσοι φόροι κατανάλωσης, περιβαλλοντικοί φόροι κλπ.) Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, αυτό που είναι σημαντικό για τον προσδιορισμό της ελκυστικότητας της χώρας προς τους επενδυτές και την καθοδήγηση των αποφάσεων τους για το πού να επενδύσουν καθίσταται η συνολική «προσφορά» κάθε χώρας και όχι απλώς η άμεση φορολογία. Βέβαια, αυτό σημαίνει επίσης ότι ο φορολογικός ανταγωνισμός στον τομέα των άμεσων φόρων είναι καθαυτός ευεργετικός ή τουλάχιστον μη επιβλαβής δεδομένου ότι οι επενδυτές είναι ελεύθεροι να επιλέξουν μεταξύ των προσφορών που διαθέτουν οι χώρες, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες τους.

2.1.3 Αρνητικός φορολογικός ανταγωνισμός

Η οικονομική θεωρία έχει δείξει πως ο φορολογικός ανταγωνισμός μπορεί να προκαλέσει μια σειρά οικονομικών επιπτώσεων. Η πιο επικίνδυνη είναι η δημοσιονομική υποβάθμιση που ουσιαστικά αποτελεί την απώλεια φορολογικών εσόδων από χώρες που σχετίζονται με τη μείωση των φόρων εισοδήματος, που προέρχονται από εγχώριες επενδύσεις ή με άλλα λόγια, την υπέρμετρη διάβρωση των επενδύσεων τους στη φορολογητέα βάση για τα έσοδα αυτά. Αυτό είναι το αποτέλεσμα του ανταγωνισμού μεταξύ των χωρών στο να μειώσουν την φορολογική επιβάρυνση ώστε να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις μέσω της επικίνδυνης πολιτικής του 'παρασιτισμού' ενάντια σε γειτονικές χώρες. Ως αποτέλεσμα αυτού του αρνητικού ανταγωνισμού, χώρες οι οποίες προσελκύουν επενδύσεις λόγω της εφαρμογής ευνοϊκών φορολογικών καθεστώτων αποκτούν ορισμένα φορολογικά έσοδα και άλλα οφέλη, ενώ χώρες στις οποίες αποφεύγονται οι επενδύσεις (λόγω υψηλών φορολογικών επιβαρύνσεων στις επιχειρήσεις) χάνουν μεγάλα ποσοστά φορολογικών εσόδων. Το φαινόμενο αυτό οδηγεί στην εκπτώχευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων (εκτός των μεγάλων πολυεθνικών που επωφελούνται συνεχώς) και επηρεάζει την διεθνή οικονομία .

Οι αρνητικές συνέπειες που προκαλούνται από την δημοσιονομική αποδόμηση αλλά και από την πολιτική του 'παρασιτισμού' ποικίλουν. Αρχικά, η μείωση των φορολογικών εσόδων συνεπάγεται μείωση των διαθέσιμων πηγών δημόσιων κρατικών επενδύσεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την μείωση της ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών και της κοινωνικής πρόνοιας και την ανάγκη αναζήτησης εναλλακτικών πηγών εσόδων. Στην τελευταία περίπτωση ανεπιθύμητες στρεβλώσεις οδηγούν στην αύξηση του φόρου εργασίας (π.χ. μισθωτή εργασία) λόγω των πιθανών επιπτώσεων στην ανεργία και στην αντικατάσταση της εργασίας με το κεφάλαιο στην διαδικασία της παραγωγής. Επιπροσθέτως, εγείρονται αμφιβολίες ως προς την φορολογική ισότητα/δικαιοσύνη τόσο κάθετα όσο και οριζόντια. Αυτοί που ενδέχεται να επηρεαστούν αρνητικά, δεδομένου ότι η φορολογική επιβάρυνση είναι αναλογικά πολύ υψηλότερη, είναι οι μισθωτοί έναντι των κατόχων κεφαλαίου, καθώς επίσης είναι γεγονός ότι οι «εγχώριοι» φορολογούμενοι φορολογούνται περισσότερο από τους ξένους.

Σημαντικές επίσης καθίστανται οι οικονομικές ανισότητες που είναι γνωστό ότι προκαλούνται από τον αρνητικό φορολογικό ανταγωνισμό. Το κυριότερο αίτιο προέρχεται από τη λάθος κατανομή των οικονομικών πόρων που οφείλονται σε σημαντικές επενδυτικές αποφάσεις ή αποκλειστικά προσδιορισμένες με βάση τη φορολόγηση. Με άλλα λόγια, αν μια επένδυση σε μια συγκεκριμένη χώρα δε γινόταν χωρίς την ύπαρξη οριοθετημένου φορολογικού κινήτρου, αυτό θα σημαίνει ότι οι

πόροι δεν βρίσκονται στην καλύτερη δυνατή θέση και δεν χρησιμοποιούνται με τον πιο αποδοτικό τρόπο από οικονομική άποψη. Τέλος, ο αρνητικός φορολογικός ανταγωνισμός έχει αρκετά μειονεκτήματα τόσο από πολιτική όσο και από δημοκρατική άποψη. Στην πραγματικότητα, τα κράτη που εναντιώνονται μεταξύ τους προβαίνουν στο να παραδοθούν στην αγορά, παρότι θεωρούν πως διατηρούν την οικονομική τους κυριαρχία. Με άλλα λόγια, καταλήγουν στο να τους υπαγορεύουν πώς να χαράξουν την φορολογική τους πολιτική αντί να επιμερίζουν ένα εύλογο μέρος των δημοσίων δαπανών σε κάθε τομέα της παραγωγής και στην κίνηση των κεφαλαίων.

2.2 Μεθοδολογίες μελέτης του φορολογικού ανταγωνισμού σε διεθνές πλαίσιο

Η οικονομική βιβλιογραφία συμπεραίνει ότι υπάρχει υψηλός βαθμός αβεβαιότητας ως προς τον τρόπο επίτευξης ουσιαστικών αποτελεσμάτων για την επιστημονική ανάλυση του φαινομένου του φορολογικού ανταγωνισμού και της επιθυμητής και επιβλαβούς μορφής του. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχουν διατυπωθεί ορισμένες γενικές μεθοδολογίες που βασίζονται σε διάφορες μελέτες, οι οποίες είναι σε θέση να αναλύσουν με πιο συνεπή τρόπο το ζήτημα του φορολογικού ανταγωνισμού. Τέτοιες μεθοδολογικές προσεγγίσεις ταξινομούνται συστηματικά με θεωρητικό τρόπο από την οικονομική βιβλιογραφία, έτσι ώστε να επιτευχθεί μια πιο επιστημονικά στοχευμένη προσέγγιση στην χρήση τους, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό της εκάστοτε οικονομικής μελέτης.

Ο κοινός στόχος των μεθοδολογιών αυτών είναι ο υπολογισμός της πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης των εισοδημάτων από διαφορετικές επενδύσεις σε ορισμένες χώρες, ώστε να συγκριθούν τα διάφορα καθεστώτα φορολογίας και τα ειδικά τους κίνητρα. Αυτό είναι απαραίτητο για τον εντοπισμό των σχέσεων τους και προσπαθεί να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν τις επιχειρηματικές αποφάσεις σχετικά με την επένδυση, την τοποθεσία και τη χρηματοδότηση και, τελικά, τον τρόπο που διαμορφώνουν τον οικονομικό ανταγωνισμό και τις ροές κεφαλαίων. Για το σκοπό αυτό, λαμβάνεται υπόψη ένας αριθμός παραγόντων για τον προσδιορισμό της πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης, οι οποίοι επηρεάζουν το αποτέλεσμα κάθε μελέτης. Οι κυριότεροι είναι:

- σχετικοί φόροι, οι οποίοι μπορεί να είναι φόροι εταιρειών (δηλ. θεσμοθετημένοι και ειδικοί φορολογικοί συντελεστές) και όλοι οι άλλοι φόροι επί των εταιρικών κερδών και φόροι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα επί της επένδυσης
- οι φορολογικές βάσεις, οι οποίες εξαρτώνται από τους θεσμοθετημένους κανόνες για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος και ενδεχομένως από τα ειδικά φορολογικά κίνητρα.

- οι φορολογούμενοι, οι οποίοι μπορούν να είναι εταιρείες, αλλά και οι μέτοχοι που υπόκεινται σε φορολόγηση των διανεμημένων κερδών και άλλων εισοδηματικών στοιχείων, όπως οι τόκοι και τα δικαιώματα.

Τα βασικά μοντέλα που βασίζονται σε ένα συνδυασμό αυτών (και άλλων) παραγόντων διακρίνονται σε δύο κατηγορίες με βάση του αν η μεθοδολογία τους βασίζεται στο παρελθόν ή στο μέλλον. Τα 'οπισθοδρομικά' μοντέλα αποσκοπούν στον υπολογισμό της αποτελεσματικής φορολογικής επιβάρυνσης με βάση τα υπάρχοντα μικροοικονομικά ή μακροοικονομικά δεδομένα. Για την μικροοικονομική προσέγγιση, εξετάζεται ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής του εισοδήματος που βαρύνει τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις, εκφραζόμενο ως το ποσοστό της φορολογικής υποχρέωσης σε σχέση με τα κέρδη από τον ενοποιημένο λογαριασμό τους. Το κύριο πρόβλημα αυτής της προσέγγισης είναι η ανακρίβειά της σε διεθνές πλαίσιο, καθώς δεν μετρά τον αντίκτυπο της φορολογίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ούτε είναι σε θέση να υπολογίσει με ακρίβεια τη φορολογική επιβάρυνση του εισοδήματος των ξένων πηγών. Η προσέγγιση που βασίζεται σε μακροοικονομικά δεδομένα επικεντρώνεται στο συνολικό φορολογικό εισόδημα μιας χώρας ως ποσοστό των συνολικών κερδών από την εταιρική φορολόγηση, του εταιρικού λειτουργικού πλεονάσματος ή του ΑΕΠ. Επίσης, αυτή η προσέγγιση παρουσιάζει μια σειρά ελαττωμάτων, δηλαδή συνδέεται με την ανακρίβεια ή την έλλειψη πλήρων στοιχείων σχετικά με το συντελεστή που λαμβάνεται υπόψη, καθώς και με άλλους φόρους που εισπράττονται από τα εταιρικά κέρδη ή από τους φορολογούμενους. Επιπροσθέτως, οι προσεγγίσεις αυτών των μοντέλων δεν είναι σε θέση να εντοπίσουν τις επιπτώσεις των ειδικών φορολογικών κινήτρων που προσφέρονται στις διάφορες χώρες, γεγονός που καθιστά ανούσια τη χρήση τους σε μια διεθνή σύγκριση.

Τα 'σύγχρονα' μοντέλα υπολογίζουν την πραγματική φορολογική επιβάρυνση με αναφορά σε μια υποθετική μελλοντική επένδυση που πραγματοποιείται από μια επιχείρηση. Αντί των πραγματικών φορολογικών επιβαρύνσεων ως αναδρομικές προσεγγίσεις, αυτές οι μεθοδολογίες εκτιμούν ποια θα είναι η πραγματική φορολογική επιβάρυνση στο μέλλον εάν μια συγκεκριμένη επένδυση αναληφθεί από μια συγκεκριμένη επιχείρηση. Η πιο κοινή μέθοδος για τον υπολογισμό της πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης είναι ο «King&Fullerton» (King&Fullerton, 1984), η οποία στη συνέχεια αναθεωρήθηκε και προσαρμόστηκε από άλλους οικονομολόγους για να αναλύσει το φορολογικό ανταγωνισμό σε ένα διεθνές πλαίσιο. Σκοπός είναι να υπολογιστούν οι αποτελεσματικοί οριακοί φορολογικοί συντελεστές (εφεξής EMTR = EffectiveMarginalTaxRate) σε μια υποθετική επένδυση που δημιουργεί ένα ποσοστό απόδοσης που αρκεί να θεωρηθεί ότι αξίζει να αναληφθεί από τους επενδυτές. Τόσο ο εταιρικός φόρος όσο και οι φόροι επί της απόδοσης των επενδύσεων των μετόχων μπορούν να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό του EMTR, καθώς και

για όλους τους θεσμοθετημένους κανόνες για τον υπολογισμό της φορολογικής βάσης και των ειδικών φορολογικών κινήτρων. Το μοντέλο για τον υπολογισμό των EMTR βασίζεται σε μια σειρά παραδοχών που αφορούν εταιρικά περιουσιακά στοιχεία (π.χ. μηχανήματα, κτίρια, άυλα περιουσιακά στοιχεία, αποθέματα, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία) καθώς και σε διαφορετικές μορφές χρηματοδότησης της οριακής επένδυσης (π.χ., μέσω χρέους, μετοχών ή κερδών), οι πιθανοί συνδυασμοί των οποίων οδηγούν σε διαφορετικά αποτελέσματα.

Μια παραλλαγή αυτής της μεθοδολογίας στοχεύει στον υπολογισμό των αποτελεσματικών μέσων φορολογικών συντελεστών (EATR = EffectiveAverageTaxRate) σε μια υποθετική μελλοντική επένδυση. Η κύρια διαφορά με τη μεθοδολογία EMTR είναι ότι το ποσοστό απόδοσης της υποθετικής επένδυσης θεωρείται ότι είναι πολύ υψηλότερο από το επιτόκιο της αγοράς που ούτως η άλλως κέρδισε ο επενδυτής. Το EATR δίνεται από την καθαρή παρούσα αξία (ΚΠΑ) του εταιρικού φόρου εισοδήματος ως ποσοστό της ΚΠΑ του εισοδήματος προ φόρων που παράγεται από το έργο. Επίσης, αυτό το μοντέλο μπορεί να λαμβάνει υπόψη όλους τους σχετικούς φόρους, καθώς και κανόνες σχετικά με τον υπολογισμό της φορολογητέας βάσης. Το υποθετικό επενδυτικό σχέδιο που ελήφθη υπόψη είτε βασίζεται στο μείγμα περιουσιακών στοιχείων της μεθόδου King&Fullerton (όπως αναφέρθηκε προηγουμένως) είτε σε μια υποθετική συγκεκριμένη επιχείρηση ενός συγκεκριμένου τομέα της οικονομίας με διαφορετικά ποσοστά περιουσιακών στοιχείων και πηγών χρηματοδότησης.

Κεφάλαιο 3

3.1 Φορολογική εναρμόνιση στα πλαίσια της ΕΕ

Η εναρμόνιση των φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνδέεται στενά με την έννοια της κοινής αγοράς. Για να καθίσταται εφικτή αυτή η έννοια πρέπει να πληρείται η απαίτηση ίσων δικαιωμάτων για κάθε συμμετέχοντα στην αγορά, δηλαδή κάθε εμπλεκόμενου φορέα από οποιοδήποτε κράτος μέλος. Λόγω του γεγονότος ότι οι εμπλεκόμενοι φορείς ανταγωνίζονται κυρίως στον καθορισμό των τιμών, οι παράγοντες που επηρεάζουν τις τιμές πρέπει να είναι παρόμοιοι σε όλα τα κράτη μέλη (εναρμόνιση έμμεσων φόρων). Η φορολογική εναρμόνιση είναι μια διαδικασία που οδηγεί στην τυποποίηση φορολογικών συστημάτων σε διάφορες χώρες. Η διαδικασία στοχεύει στην επίτευξη μιας κατάστασης κατά την οποία τα φορολογικά ζητήματα δεν επηρεάζουν τη ροή αγαθών, υπηρεσιών και μέσων παραγωγής, μεταξύ των χωρών. Η εναρμόνιση είναι απαραίτητη όταν οι διαφορές στα φορολογικά συστήματα μεταξύ συγκεκριμένων χωρών επιφέρουν συγκεκριμένα αποτελέσματα σε άλλες χώρες. Συνεπώς, η αναγκαιότητα για την

εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων των διαφόρων χωρών και ότι η διασφάλιση της λειτουργίας της είναι σύμφωνη με τους στόχους της οικονομικής ένωσης αποβαίνει μείζονος σημασίας. Η φορολογική εναρμόνιση είναι απαραίτητο στοιχείο της οικονομικής ολοκλήρωσης, ο βαθμός της οποίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το επίπεδο προόδου (Wolowiec, 2011).

Η επιτακτική ανάγκη εναρμόνισης των άμεσων φόρων, συμπεριλαμβανομένου του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιριών καθώς επίσης και τους φόρους επί των περιουσιακών κερδών, δεν αναφερόταν σαφώς στην συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Η νομική βάση που υποστήριζε τις διαδικασίες φορολογικής εναρμόνισης εντοπιζόταν το άρθρο 100 της Συνθήκης, το οποίο ορίζει την εναρμόνιση των κανονισμών που επηρεάζουν άμεσα τη δημιουργία και τη λειτουργία των κοινών εσωτερικών αγορών. Η διαδικασία της εναρμόνισης των άμεσων φόρων κάλυπτε διαφορετικές φορολογικές διατάξεις που περιορίζουν την ελευθερία εισοδηματικών ροών με τη μορφή μερισμάτων, επιτοκίων, δικαιωμάτων αδείας και κεφαλαίων μεταξύ των μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Gluchowski, 1999).

Η αρχική πρόθεση της ΕΕ να καθιερώσει μια τελωνειακή ένωση μεταφράζεται σε διαφορετικές νομικές διατάξεις για την άμεση και έμμεση φορολογία (OECD, 2014). Ειδικότερα, οι διασυνοριακές ροές αγαθών και υπηρεσιών δεν επηρεάζονται μόνο από τους δασμούς και τους τεχνικούς εμπορικούς φραγμούς, αλλά και από την φορολογία των εμπορευμάτων. Ως εκ τούτου, ήταν απαραίτητη η διαμόρφωση ενός νομικού πλαισίου από την ΕΕ για την εναρμόνιση των έμμεσων φόρων που να εγγυάται τη λειτουργία μιας τελωνειακής ένωσης. Οι φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών, επηρεάζουν κυρίως την κινητικότητα του κεφαλαίου και της εργασίας και, ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να καθοριστούν στα πλαίσια μιας κοινής αγοράς. Ως αποτέλεσμα, η εναρμόνιση έχει επεκταθεί ευρέως στη φορολόγηση των εμπορευμάτων αλλά όχι τόσο στους άμεσους φόρους, όπου η ΕΕ προσπάθησε κυρίως να δεσμεύσει τα κράτη μέλη στην εξισορρόπηση των όρων ανταγωνισμού μέσω της κατάργησης των αθέμιτων φορολογικών πρακτικών¹.

3.2 Ο φορολογικός ανταγωνισμός στην ΕΕ οδήγησε στη μείωση των φορολογικών συντελεστών

Καμία χώρα δεν έχει επισημάνει το ζήτημα του φορολογικού ανταγωνισμού στην ΕΕ όπως η Ιρλανδία, η οποία αποτελεί ηγέτιδα χώρα του φαινομένου αυτού. Ο Mitchell (2005) αναφέρει ότι η

---

¹Συνθήκη της ΕΕ, Άρθρο 110 «Κανένα κράτος μέλος δεν πρέπει να επιβάλλει, άμεσα ή έμμεσα, για τα προϊόντα άλλων κρατών μελών, εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως πέραν αυτής επιβάλλονται άμεσα ή έμμεσα σε παρόμοια εγχώρια προϊόντα»

Ιρλανδία ήταν το «μαύρο πρόβατο» της Ευρώπης με αδύναμη οικονομία και διψήφια ανεργία, πριν τον μετασχηματισμό της οικονομίας της ο οποίος υλοποιήθηκε πριν από 20 χρόνια. Η δυσμενής οικονομία του Ιρλανδικού κράτους προερχόταν κυρίως από την έντονη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων. Το 1984 ο ανώτατος φορολογικός συντελεστής για τις επιχειρήσεις ήταν στο 50% ο οποίος μειώθηκε ελαφρώς στα τέλη της δεκαετίας του 1980, αλλά παρέμεινε πολύ υψηλός στις αρχές της δεκαετίας του 1990 σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ (Mitchell, 2005). Κατά την τελευταία δεκαετία, οι φορολογικοί συντελεστές μειώθηκαν δραματικά, ιδιαίτερα όσον αφορά στα κεφαλαιακά κέρδη και στα έσοδα των επιχειρήσεων (Mitchell, 2005). Αυτή η επιθετική μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις έχει αποφέρει τεράστια οφέλη στην ιρλανδική οικονομία καθώς κατάφερε να βιώσει την ισχυρότερη ανάπτυξη όλων των βιομηχανικών χωρών, που επεκτείνονται κατά μέσο όρο 7,7% ετησίως κατά τη δεκαετία του 1990 (Mitchell, 2005). Οι άμεσες ξένες επενδύσεις (FDI) αυξήθηκαν ραγδαία καθιστώντας την χώρα τον κόμβο πληροφορικής και τεχνολογιών της Ευρώπης. Εταιρείες όπως η Microsoft που έχουν βάση στην Ιρλανδία μεταβίβασαν τα κέρδη από τις Ηνωμένες Πολιτείες προς την Ιρλανδία, εξοικονομώντας περίπου 500 εκατομμύρια δολάρια ετησίως (Finfacts, 2006).

Η αντίδραση της ΕΕ στην φορολογία της Ιρλανδίας ήταν να κατακρίνει τη δημοσιονομική πολιτική της Ιρλανδίας, καθώς υπήρξε σημαντική πίεση και από άλλες χώρες να προβούν στις ίδιες μεταρρυθμίσεις (Mitchell, 2005). Πράγματι, η Ιρλανδία χρησιμοποιούσε τους φορολογικούς συντελεστές ως στρατηγική ενίσχυσης των επενδύσεων. Το 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε μέτρα κατά του φορολογικού καθεστώτος της Ιρλανδίας η οποία θεωρήθηκε «επιβλαβής» σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ, καταργώντας το καθεστώς του Ιρλανδικού Διεθνές Χρηματοπιστωτικού Κέντρου Υπηρεσιών (IFSC). Το καθεστώς IFSC προέβαινε σε φορολογικές μειώσεις στις εταιρείες που εδρεύουν στις αποβάθρες του Δουβλίνου που λειτουργούσαν στον χρηματοπιστωτικό τομέα (Teather, 2005). Ο φορολογικός συντελεστής ήταν 10% για τις εταιρείες αυτές σε αντίθεση με τον φόρο 30% που επιβλήθηκε σε άλλες ιρλανδικές εταιρείες. Η Επιτροπή της ΕΕ διαπίστωσε ότι πρόκειται για παράνομη κρατική ενίσχυση, καθώς ισοδυναμούσε με επιχορήγηση που εισάγει διακρίσεις σε αυτή τη βιομηχανία (Teather, 2005). Η απάντηση της ιρλανδικής κυβέρνησης ήταν να εφαρμόσει χαμηλό ποσοστό του φόρου εταιρειών (12,5%) σε όλες τις βιομηχανίες, το οποίο δεν μπορούσε πλέον να θεωρηθεί ως μεροληπτική συμπεριφορά από την μεριά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Teather, 2005).

Μια άλλη ισχυρή ανταγωνιστική επιρροή είναι τα νέα μέλη της ΕΕ: Βουλγαρία, Τσεχία Δημοκρατία της Εσθονίας, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία. Οι εταιρικοί φορολογικοί συντελεστές αυτών των νέων χωρών μελών της Ανατολικής και Κεντρικής

Ευρώπης είναι σημαντικά χαμηλότερα συγκριτικά με τα περισσότερα μέλη της ΕΕ (Verrue, 2004). Ο Robert Verrue, Γενικός Διευθυντής Φορολογίας, και η τελωνειακή ένωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2004 αναφέρουν ότι κατά το 2003, ο μέσος συντελεστής φορολογίας των επιχειρήσεων στα νέα κράτη μέλη ήταν 24%, σημαντικά χαμηλότερος από τον μέσο φορολογικό συντελεστή των 15 νέων μελών της ΕΕ και ότι περεταίρω μειώσεις είναι προγραμματισμένες να υλοποιηθούν κατά τα προσεχή έτη. Επίσης, ο Verrue (2004) δηλώνει ότι "η τάση των συντελεστών φορολογίας των επιχειρήσεων θα επιταχυνθεί με την προσχώρηση των νέων κρατών μελών". Τα 10 νέα μέλη έχουν διαφορετικές δικαιοδοσίες και φορολογική ρύθμιση που αποσκοπούν στην τόνωση της ανάπτυξης και την προσέλκυση οικονομικής δραστηριότητας (Mitchell, 2004). Δεδομένης της ευκολίας με την οποία οι επενδύσεις και η οικονομική δραστηριότητα εντός της ΕΕ μπορούν να πραγματοποιηθούν και να μεταφερθούν σε αυτά τα νέα μέλη, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι ο ανταγωνισμός σχετικά με τους εταιρικούς συντελεστές φορολογίας θα αυξηθεί καθώς οι επενδυτές θα επωφεληθούν από τον ευνοϊκότερο φόρο (Mitchell, 2004).

3.3 Βήματα προς την υλοποίηση της φορολογικής εναρμόνισης

Ήδη από το 1962 υπήρξαν επίσημες εκθέσεις για την εναρμόνιση των εταιρικών φορολογικών συστημάτων στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Mitchell, 2005). Μείζων ζήτημα αποτελούσε η ελαχιστοποίηση των στρεβλώσεων που προκύπτουν από διαφορετικά φορολογικά καθεστώτα. Η συζήτηση για εναρμόνιση είχε, σε μεγάλο βαθμό, προκύψει από τον φόβο ότι οι συντελεστές φορολογίας των εταιρειών θα μειώνονταν συνεχώς αν δεν υπήρχε κάποια παρέμβαση. Το 1975, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσπάθησε να συμφωνήσει σε ένα ελάχιστο εταιρικό φόρο 45%. Η πρόταση αυτή απέτυχε, όπως είχε αποτύχει και μια άλλη προσπάθεια με την έκθεση "Ruding" το 1992, η οποία στόχευε σε εταιρικό φορολογικό συντελεστή τουλάχιστον 30% (Mitchell, 2005). Φαίνεται ότι οι προβλέψεις στη δεκαετία του 1970 αποδείχθηκαν σωστές, καθώς οι φορολογικοί συντελεστές εξακολουθούν να μειώνονται στην ΕΕ (ακόμη και λιγότερο του 30%).

Ο σκληρός φορολογικός ανταγωνισμός της Ιρλανδίας κατάφερε να δώσει ώθηση στο ζήτημα της εναρμόνισης του εταιρικού φόρου εντός των μελών της ΕΕ. Επιπλέον, αναγνωρίζεται ότι οι εταιρίες με διασυννοριακά όρια ενδέχεται να υφίστανται διακρίσεις μέσω της διπλής φορολογίας ή άλλων πρόσθετων δαπανών μέσω της υποχρέωσης συμμόρφωσης με πολλούς διαφορετικούς κανόνες. Αυτό δημιουργεί ανεπάρκειες στο φορολογικό σύστημα που μπορεί να προκαλέσει εκροή κεφαλαίου. Επιπρόσθετα, η έντονη αύξηση των νομικών διαφορών που οδήγησε τους φορολογουμένους στα εθνικά δικαστήρια και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά τα τελευταία χρόνια, αμφισβήτησε τέτοιες μορφές φορολογικών διακρίσεων και αποτέλεσε καταλύτη στην αναγνώριση της ανάγκης για συνεργασία και βελτίωσης του συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών (Ευρωπαϊκή

Ένωση, 2006). Η συνύπαρξη 27 διαφορετικών φορολογικών κανόνων σε μια εσωτερική αγορά είναι βέβαιο ότι θα δημιουργήσει περισσότερα εμπόδια στις διασυνοριακές δραστηριότητες εντός της ΕΕ, σε αντιδιαστολή με μια εναρμονισμένη κεντρική συμφωνία εταιρικής φορολόγησης (Oestreicher&Spengel, 2007). Δεδομένου ότι κάθε κράτος μέλος αποτελεί χωριστή δικαιοδοσία, η εφαρμογή ενός εναρμονισμένου φορολογικού πλαισίου συνεπάγεται σημαντικό κόστος και αυξημένο περιθώριο για να υπάρχουν νομικά κενά.

Η εναρμόνιση της φορολογίας, αν δεν είναι δημοφιλής για την εταιρική φορολογία εφαρμόζεται σε άλλους τομείς της φορολογίας στην ΕΕ. Ένα παράδειγμα εναρμονισμένου κοινοτικού φόρου είναι ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), ο οποίος απαιτεί από όλα τα κράτη μέλη να χρεώνουν τουλάχιστον 15% σε όλες τις πωλήσεις. Η ΕΕ έχει επίσης εναρμονισμένους φορολογικούς συντελεστές για τα καύσιμα, το αλκοόλ και τον καπνό, και υπάρχουν συνεχείς προσπάθειες για την επέκταση της εναρμόνισης της φορολογίας στους ιδιώτες και τις εταιρίες (Teather, 2005).

Μια άμεση εναρμόνιση με στόχο την ευθυγράμμιση των επιτοκίων θα απαιτούσε από τα μέλη της ΕΕ να συμφωνήσουν σε ένα ελάχιστο ποσοστό με το οποίο οι επιχειρήσεις πρέπει να φορολογούνται. Οι χώρες θα είναι τότε ελεύθερες να φορολογούν τις επιχειρήσεις με το ρυθμό με τον οποίο χρειάζονται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους (Mitchell, 2004). Αυτό είναι πολιτικά αμφισβητούμενο, καθώς χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζουν ότι η φορολογία είναι αναμφισβήτητα θέμα κυριαρχίας, "το δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν τη δική τους φορολογική πολιτική είναι θεμελιώδης"(κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου) και, επιπλέον, ότι εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη αντί να την προάγει (Teather, 2005). Ο Mitchell (2005), σημειώνει ότι δεν υπάρχει ανώτερο όριο στους φορολογικούς συντελεστές.

Ωστόσο η ΕΕ προώθησε την επιβολή φόρου επί των επενδύσεων με μία "Οδηγία για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων", σύμφωνα με την οποία οι κυβερνήσεις υποχρεούνται να συλλέγουν οικονομικές πληροφορίες για τους «ξένους» επενδυτές και να μοιράζονται αυτές τις πληροφορίες με τις φορολογικές αρχές των διαφόρων κρατών μελών (Teather, 2005). Παρά τη σημαντική αντίθεση, η οδηγία ψηφίστηκε το 2005 και τέθηκε σε ισχύ αργότερα εκείνο το έτος. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι πληρωμές τόκων προς κατοίκους της ΕΕ θα υπάγονται σε ένα ελάχιστο φόρο εντός της ΕΕ (Teather, 2005). Οι κάτοικοι της ΕΕ θα φορολογούνται επί των κερδών από τους τόκους σύμφωνα με τον «τόπο κατοικίας». Γενικά, αυτή η μορφή φορολογίας θεωρείται προβληματική καθώς βασίζεται στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα κέρδη των εταιρειών βασισμένα στη νομική δικαιοδοσία των εισπραττόμενων εσόδων και στη νόμιμη τοποθεσία των περιουσιακών στοιχείων. Ωστόσο, η δημιουργία ενός τέτοιου συστήματος πληροφοριών που εστιάζει στην αναφορά αυτού του είδους της φορολογίας, όπως προτείνει η Teather (2005), θα μπορούσε να

προετοιμάσει το έδαφος και για άλλες μορφές φορολογικής εναρμόνισης. Επιπλέον, οι Jones & Brown (2007) υποστηρίζουν ότι η αποδοχή των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (IFRS) από την ΕΕ και τον Διεθνή Οργανισμό Επιτροπών Ασφαλείας (IOSCO), τα οποία εναρμονίζουν την χρηματοοικονομική λογιστική, ενδέχεται να έχουν συνέπειες στη φορολογία. Επισημαίνουν επίσης, ότι οι χώρες υπόκεινται σε πιέσεις συμμόρφωσης με τις διεθνείς φορολογικές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία ενός πλαισίου διαφάνειας ιδίως μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών. Η βελτιωμένη συνεργασία σε ζητήματα όπως η διπλή φορολογία έχει μέχρι στιγμής αποδειχθεί επιτυχής πράγμα το οποίο καθίσταται εν δυνάμει ως η αρχή μιας ουσιαστικότερης προσπάθειας για την εναρμόνιση της φορολογίας.

Η εξέταση της ΕΕ ως προς την φορολογική εναρμόνιση δεν περιορίζεται μόνο στην θέσπιση φορολογικών συντελεστών. Η εναρμόνιση περιλαμβάνει την εδραίωση ενιαίων φορολογικών συντελεστών, αλλά παράλληλα υιοθετεί ένα γενικό πλαίσιο περιλαμβάνοντας ένα ευρύτερο φάσμα μέτρων όπως οι συνθήκες διπλής φορολογίας και διάφορες άλλες πολιτικές. Οι θεσμοθετημένοι φορολογικοί συντελεστές είναι ένα χρήσιμο εργαλείο σύγκρισης, καθώς αποτελούν μέτρο πρόθεσης εφαρμογής των φορολογικών πολιτικών (Stewart & Webb, 2006). Η θεσμοθετημένη φορολογία δεν αποτελεί ευμενές μέτρο της φορολογικής επιβάρυνσης (Stewart & Webb, 2006) αλλά αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την κατανόηση της εταιρικής φορολογίας σε έναν κόσμο κινητών κεφαλαίων. Οι Hallerberg & Basinger (1998) υποστηρίζουν ότι οι μεταβολές στους νόμιμους φορολογικούς συντελεστές είναι χρήσιμες για τη μελέτη του ρυθμού με τον οποίο οι κυβερνήσεις μπορούν να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες διεθνείς συνθήκες πιέσεις. Στην ΕΕ είναι σαφές ότι οι κυβερνήσεις ανταποκρίθηκαν γρήγορα στο μεταβαλλόμενο φορολογικό περιβάλλον και υπάρχει ένας ικανοποιητικός βαθμός ευελιξίας στα φορολογικά συστήματα.

3.4 Κοινή ενοποιημένη εταιρική φορολογική βάση (ΚΕΕΦΒ)

Προκειμένου να υπάρχει μια εναρμονισμένη φορολογική βάση για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η κοινή ενοποιημένη βάση εταιρικής φορολόγησης (CCCTB) εισήχθη το 2011 ως σχέδιο οδηγίας (Spengel, C. & Y. Zölkau, 2012). Η ΕΕ προσπαθεί να εναρμονίσει την εταιρική φορολόγηση με διαφορετικούς τρόπους. Οι δύο πιο σημαντικές πηγές δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το πρωτογενές και δευτερογενές δίκαιο.

Το πρωτογενές δίκαιο έρχεται ως επί το πλείστον από τη θέσπιση συνθηκών, συγκεκριμένα τη συνθήκη λειτουργίας της ΕΕ και τη συνθήκη της ΕΕ. Σε αυτές τις συνθήκες εξηγείται η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών καθώς επίσης καθορίζονται οι εξουσίες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Ως αποτέλεσμα, οι Συνθήκες αποφασίζουν το νομικό πλαίσιο στο

οποίο εντάσσονται οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί και εφαρμόζουν τις ευρωπαϊκές πολιτικές. Το πρωτογενές δίκαιο καλύπτει επίσης τις αναθεωρημένες Συνθήκες της ΕΕ, τα πρωτόκολλα που προστίθενται στις καθιερωμένες και στις αναθεωρημένες Συνθήκες, καθώς και στις Συνθήκες για τα νέα κράτη μέλη που εισέρχονται στην ΕΕ.

Το δευτερογενές δίκαιο αποτελείται από μονομερείς πράξεις και συμφωνίες. Οι μονομερείς πράξεις μπορούν να χωριστούν σε δύο τύπους:

- Οι μονομερείς πράξεις που αποτελούν μέρος της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ που αφορούν το άρθρο 288. Αυτές είναι αποφάσεις, κανονισμοί, απόψεις, οδηγίες και συστάσεις.
- Οι μονομερείς πράξεις που δεν αποτελούν μέρος της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ όσον αφορά το άρθρο 288.

Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες χωρίζονται σε:

- Διεθνείς συμφωνίες.
- Συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ κρατών μελών και
- Συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ².

3.4.1 Ανάπτυξη του πλαισίου μιας κοινής ενοποιημένης εταιρικής φορολογικής βάσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε ότι η φορολογία των επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μεγάλο εμπόδιο στην επίτευξη κοινής αγοράς. Υπάρχουν 28 κράτη μέλη που σημαίνει 28 διαφορετικά συστήματα φορολογίας των επιχειρήσεων, τα οποία οδηγούν σε ευρωπαϊκές εταιρείες που αντιμετωπίζουν διοικητικά ζητήματα και πολύ υψηλά κόστη συμμόρφωσης (Langetal, 2008). Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ) ανακοίνωσε μία πρόχειρη οδηγία σχετικά με την Κοινή Ενοποιημένη Βάση Εταιρικής Φορολόγησης, στις 16 Μαρτίου 2011 μαζί με μια ευρεία και λεπτομερή εκτίμηση των επιπτώσεων (Spengel, C. & Y. Zölkau 2012).

Η ΚΕΒΕΦ αποτελείται από τα εξής στοιχεία:

- Κοινή: ένα σύνολο κανόνων για τις εταιρείες που λειτουργούν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

---

²Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:l14534>

- Ενοποιημένη: ενοποίηση των κερδών και των ζημιών μιας ομάδας στην ΕΕ.
- Εταιρική: Ισχύει μόνο για τη φορολογία των εταιρειών.
- Φορολογική Βάση: Η φορολογική βάση μπορεί να προσδιοριστεί προσθέτοντας τα κέρδη και τις ζημίες αφαιρώντας τα απαλλασσόμενα έσοδα και τις εκπτώσεις.

Γενικά, το εταιρικό εισόδημα φορολογείται σε εθνικό επίπεδο, αλλά επειδή το οικονομικό περιβάλλον είναι πλέον πιο παγκοσμιοποιημένο, τα επιχειρηματικά μοντέλα και οι εταιρικές δομές είναι πιο σύνθετες, γεγονός που διευκολύνει τις εταιρείες να μεταφέρουν τα κέρδη τους. Η απόκλιση των εθνικών εταιρικών φορολογικών συστημάτων επέτρεψε επίσης την ανάπτυξη επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού (φορολογικού ανταγωνισμού) τα τελευταία χρόνια. Επομένως, όταν οι εθνικοί κανόνες θεσπίζονται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η διασυννοριακή διάσταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, είναι πιθανό να εμφανιστούν αναντιστοιχίες στην αλληλεπίδραση μεταξύ διαφορετικών εθνικών συστημάτων εταιρικής φορολόγησης. Αυτές οι αναντιστοιχίες δημιουργούν κίνδυνο διπλής φορολογίας και διπλής μη φορολόγησης και μέσω αυτό στρεβλώνει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ιδανική πρόταση για την καταπολέμηση αυτών των προβλημάτων στην ΕΕ είναι η ΚΕΕΦΒ (Spengel, C. & Y. Zölkau, 2012).

Η πρόταση για την ΚΕΕΦΒ περιλαμβάνει μια προσέγγιση τριών σταδίων (Spengel, C. & Y. Zölkau, 2012):

1. Ανάλυση του εταιρικού φορολογητέου εισοδήματος των μελών μιας επιχείρησης που προέρχεται από ένα εναρμονισμένο σύνολο λογιστικών κανόνων.
2. Ενοποίηση των ατομικών φορολογικών βάσεων για την κοινή φορολογική βάση.
3. Εκχώρηση της ενοποιημένης φορολογικής βάσης στα μέλη της επιχείρησης που βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη χρησιμοποιώντας μία μέθοδο κατανομής.

Τα κράτη μέλη θα διατηρήσουν το δικαίωμά τους να φορολογήσουν το εκχωρηθέν μερίδιο της ενοποιημένης φορολογικής βάσης χρησιμοποιώντας τον εθνικό εταιρικό φορολογικό συντελεστή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδίασε την ΚΕΕΦΒ με τη πρόθεση να αποτελέσει μια θεμελιώδη αλλαγή στην φορολογία των επιχειρήσεων στην Ευρώπη έτσι ώστε να μειωθούν οι ανεπάρκειες και οι υφιστάμενες επί του παρόντος στρεβλώσεις, που απορρέουν από το γεγονός ότι υπάρχουν 28 διαφορετικά φορολογικά καθεστώτα, ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργηθεί μια ενιαία αγορά για την επιχειρηματική δραστηριότητα στην ΕΕ. Ορισμένα πλεονεκτήματα από την εισαγωγή της προτεινόμενης ΚΕΕΦΒ, όπως η άρση των ανησυχιών για τις τιμές μεταβίβασης, - την κατάργηση της διπλής φορολογίας που απορρέει από αντικρουόμενες φορολογικές αξιώσεις μεταξύ κρατών μελών

και επίσης της μείωσης του διοικητικού φόρτου και του κόστους φορολογικής συμμόρφωσης, είναι ευδιάκριτα. Ωστόσο, η ΚΕΕΦΒ ενισχύει μερικά νέα προβλήματα, όπως κάποιους ειδικούς κανόνες κατά τη διάρκεια της μετάβασης (Spengel, C. & Y. Zölkau, 2012).

Η πρόταση της ΚΕΕΦΒ δεν εμπλέκεται στους κανονισμούς περί λογιστικής και δεν αποσκοπεί στην εναρμόνιση των φορολογικών συντελεστών. Ως εκ τούτου, κάθε κράτος μέλος θα τηρεί τους εθνικούς του λογιστικούς κανόνες και θα διατηρεί το δικαίωμά του να φορολογεί το καθορισμένο μέρος της ενοποιημένης φορολογικής βάσης σε επίπεδο ξεχωριστού κράτους μέλους, χρησιμοποιώντας τον εθνικό συντελεστή φορολογίας εταιρειών. Η ΚΕΕΦΒ ενθαρρύνει ρητώς τον φόρο ανταγωνισμού βάσει των εθνικών συντελεστών φορολόγησης των εταιρειών εντός της ΕΕ. Η προτεινόμενη οδηγία του Συμβουλίου αφορά τις λεγόμενες «appropriate companies» εντός της ΕΕ (Spengel, C. & Y. Zölkau, 2012). Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η προτεινόμενη οδηγία δεν είναι υποχρεωτική. Οι εταιρείες έχουν την επιλογή να συνεχίσουν να διέπονται πλήρως από το εθνικό φορολογικό σύστημα ή να φορολογούνται βάσει της προτεινόμενης ΚΕΕΦΒ. Συνεπώς, Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαχειρίζονται ταυτόχρονα δύο εταιρικά φορολογικά συστήματα. Η επιλογή για την εφαρμογή της ΚΕΕΦΒ θα είναι διαθέσιμη για μια αρχική περίοδο πέντε φορολογικών ετών, η οποία μπορεί να επεκταθεί για μια περίοδο τριών φορολογικών ετών, εκτός εάν δίδεται ειδοποίηση τερματισμού. Εταιρείες που επιλέγουν για την ΚΕΕΦΒ πρέπει να καταθέσουν μόνο μία φορολογική δήλωση στην κύρια φορολογική αρχή σε ένα Κράτος μέλος (σύστημα «υπηρεσίας μίας στάσης») για τις συνολικές δραστηριότητες της επιχείρησης εντός της ΕΕ (Spengel, C. & Y. Zölkau, 2012).

3.4.2 Υιοθέτηση της Κοινής Ενοποιημένης Εταιρικής Φορολογικής Βάσης

Η ΚΕΕΦΒ που ξεκίνησε το 2011, θεωρητικά θα απαιτούσε και τα 28 κράτη μέλη να συμφωνήσουν για την υλοποίηση της, ωστόσο, δεν ήταν πιθανή η εφαρμογή της εκείνη την χρονική περίοδο. Ο κύριος λόγος συνδέθηκε με το πρώτο «Ε» του ακρωνύμιου ΚΕΕΦΒ, που σημαίνει "ενοποιημένη". Η διασυνοριακή ενοποίηση απαιτεί έναν μηχανισμό για την κατανομή της ενοποιημένης φορολογικής βάσης μεταξύ των κρατών μελών. Εκείνη την χρονική περίοδο μια εταιρεία που ήταν μέρος μιας πολυεθνικής επιχείρησης φορολογούταν μεμονωμένα επί των κερδών της, στο κράτος που είχε φυσική παρουσία. Λαμβάνοντας υπόψη τις συναλλαγές εντός του ομίλου, το κέρδος αυτό καθορίζεται από την αρχή του πλήρους ανταγωνισμού (Röder, 2012). Ωστόσο, κατά την εφαρμογή της ΚΕΕΦΒ, το ενοποιημένο κέρδος θα κατανεμηθεί με τη χρήση ενός ορισμένου αλγόριθμου ο οποίος λαμβάνει υπόψη την τοποθεσία των περιουσιακών στοιχείων, του εργατικού δυναμικού και των πωλήσεων της πολυεθνικής επιχείρησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ομολογεί ότι οι επιπτώσεις του νέου συστήματος όσον αφορά τα κέρδη από τα φορολογικά έσοδα ή τις απώλειες για

μεμονωμένα κράτη μέλη είναι αβέβαιες. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί έκπληξη ότι τα κράτη μέλη δεν επιθυμούν να υιοθετήσουν μια μεταρρύθμιση που θα μπορούσε ενδεχομένως να καταλήξει σε μια αξιοσημείωτη απώλεια φορολογικών εσόδων. Με βάση μια σύντομη περιγραφή του προβλήματος της κατανομής των κερδών των πολυεθνικών επιχειρήσεων και τα βασικά χαρακτηριστικά της ΚΕΕΦΒ, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η υιοθέτηση της ΚΕΕΦΒ, πριν από τον επαναπροσδιορισμό της το 2016, δεν αποτελούσε αξιόπιστο σύστημα φορολογικής εναρμόνισης καθώς το εν λόγω σύστημα ενοποίησης και η φόρμουλα κατανομής δεν αποτελούσαν μια ισχυρή εναλλακτική λύση για το διαχωρισμό της λογιστικής από την αρχή του πλήρους ανταγωνισμού. Ως εναλλακτική λύση προτάθηκε η εισαγωγή μιας ενισχυμένης κοινής εταιρικής φορολογικής βάσης, χωρίς την ενοποίηση και την προσδιοριστική φόρμουλα κατανομής (Röder, 2012).

Βέβαια, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για περισσότερα στοχευμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των πιο σοβαρών ζητημάτων σε σύντομο μεσοπρόθεσμο χρονικό διάστημα. Εκτός αυτού, υπάρχουν ζητήματα που εξακολουθούν να υφίστανται ακόμη και αν εισάγεται μια ΚΕΕΦΒ καθώς δεν θα καλύπτονται όλες οι μορφές άμεσης φορολογίας και φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (και όχι των μεμονωμένων επιχειρηματιών) ούτε θα ήταν αυτόματα σχετική με όλες τις φορολογούμενες εταιρίες (λόγω της δυνατότητας επιλογής) ή / και τα κράτη μέλη (σε περίπτωση προσαρμογής υπό ενισχυμένη συνεργασία) καθώς επίσης θα υπάρξει και ανάγκη αντιμετώπισης της αλληλεπίδρασης μεταξύ της ΚΕΕΦΒ και άλλων πτυχών των συστημάτων άμεσης φορολογίας (Lang, 2008).

Σε γενικές γραμμές, είναι αμφίβολο κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ένα θα ευδοκίμούσε μία ΚΕΕΦΒ ακόμη εάν όλα ή ακόμη και ορισμένα κράτη μέλη ήταν υπέρ της υιοθέτησης του πλαισίου εφαρμογής της. Συνεπώς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε σε έναν τρόπο παρουσίασης της ΚΕΕΦΒ μέσω της χρήσης δύο σταδίων. Το πρώτο στάδιο αποτελούσε την αντικατάσταση των εθνικών λογιστικών φορολογικών κανόνων των 28 κρατών μελών μέσω ενός εναρμονισμένου φορολογικού συστήματος. Η κοινή εταιρική φορολογική βάση θα επηρέαζε μόνο τον υπολογισμό της εταιρικής φορολογικής βάσης. Το δεύτερο στάδιο είναι η ενοποίηση των εισοδημάτων των μεμονωμένων μελών ενός επιχειρησιακού ομίλου και κατόπιν η κατανομή της ενοποιημένης φορολογικής βάσης θα αποκλειόταν σε αυτό το στάδιο. Παρά το γεγονός ότι, μερικά από τα οφέλη της ΚΕΕΦΒ δεν θα εκπληρώνονταν από την κοινή εταιρική φορολογική βάση, η προσέγγιση σε δύο στάδια φαίνεται να είναι πιο πιθανή να γίνει αποδεκτή μέσω των πολιτικών διαδικασιών της ΕΕ και αποβαίνει ένα υποσχόμενο σχέδιο για να επιτευχθεί ο στόχος ενός εναρμονισμένου εταιρικού φόρου.

3.4.3 Επαναπροσδιορισμός και στόχοι της Κοινής Ενοποιημένης Εταιρικής Φορολογικής Βάσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανάφερε τη ΚΕΕΦΒ στις 25 Οκτωβρίου 2016. Η διαφορά μεταξύ της πρότασης του 2011 και του επαναπροσδιορισμού της είναι ότι η ανανεωμένη πρωτοβουλία θα καθιερώσει υποχρεωτικούς κανονισμούς για να ενισχύσει την εφαρμογή αυτού του συστήματος έναντι επιθετικών πρακτικών φορολογικού σχεδιασμού. Είναι επίσης σημαντικό οι κανόνες αυτού του πλαισίου να αποτελούν επιλογή για τις επιχειρήσεις που υπόκεινται σε εταιρικό φόρο εντός της ΕΕ αλλά δεν πληρούν τα πρότυπα για να ενταχθούν στο κοινό πλαίσιο (Council Directive on CCCTB, 2016).

Οι συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο από το 2011 έδειξαν ότι η υλοποίηση της πρότασης για μια ΚΕΕΦΒ δεν επρόκειτο να είναι εφικτή χωρίς οργανωμένη προσέγγιση. Ως εκ τούτου, τα διαφορετικά στοιχεία (ιδίως η φορολογική ενοποίηση) προκάλεσαν μια σκληρή συζήτηση και θα μπορούσαν να σταματήσουν την πρόοδο σε άλλα υποκείμενα χαρακτηριστικά του συστήματος. Σε μια προσπάθεια να ξεπεραστούν οι όποιες καθυστερήσεις, η Επιτροπή, στο σχέδιο δράσης της τον Ιούνιο του 2015, συνέστησε μια προσέγγιση βήμα προς βήμα για την υλοποίηση της ΚΕΕΦΒ. Ένα από τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά είναι ότι η ανανεωμένη ΚΕΕΦΒ χωρίζεται σε δύο προτάσεις που μπορούν να εφαρμοστούν σε δύο στάδια. Τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να συμφωνήσουν πρώτα στην κοινή βάση, πριν επεξεργαστείτε το πιο δύσκολο χαρακτηριστικό της ενοποίησης. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να καταστήσει τη διαδικασία διαπραγμάτευσης περισσότερο διαχειρίσιμη, ωθώντας πιο εποικοδομητικές συζητήσεις για την επίτευξη μιας ταχύτερης συμφωνίας, χωρίς να μειωθεί το γενικό επίπεδο φιλοδοξίας. Η Επιτροπή παρουσίασε δύο προτάσεις, δηλαδή την Κοινή Εταιρική Φορολογική Βάση και την ΚΕΕΦΒ, ταυτόχρονα και ως μέρος μιας μόνο πρωτοβουλίας. Τα πλεονεκτήματα της ΚΕΕΦΒ θα είναι ορατά μόνο όταν εισαχθεί τόσο η κοινή φορολογική βάση όσο και η ενοποίηση. Ωστόσο, η κοινή φορολογική βάση μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά την συζήτηση για την ενοποίηση και θα φέρει ήδη κάποια ουσιαστά πλεονεκτήματα για το εταιρικό φορολογικό περιβάλλον εντός της ΕΕ. Η κοινή βάση καθορίζει κοινούς κανονισμούς για τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο υπολογισμού των φορολογητέων κερδών τους. Επομένως, οι επιχειρήσεις με διασυνοριακή δραστηριότητα εντός της ΕΕ θα απαλλαγούν από την υποχρέωση συμβιβασμού με τους διαφορετικούς εθνικούς κανονισμούς. Αυτό θα μειώσει σημαντικά το κόστος συμμόρφωσης και τις διοικητικές υποχρεώσεις³ (European Commission-FactSheet, 2016).

---

³ Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

Το επίκεντρο της παρούσας οδηγίας είναι το λεγόμενο «δεύτερο βήμα» της σταδιακής προσέγγισης, και αυτό είναι μετά το έχουν γίνει αποδεκτές οι συνιστώσες της κοινής βάσης. Η ΚΕΕΦΒ θέτει τις προϋποθέσεις ύπαρξης μιας ομάδας, καθορίζει τις πιθανές μορφές που μπορεί να λάβει μια ομάδα και περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με τις τεχνικές της ενοποίησης. Εκτός από την έκδοση των απαιτούμενων προσαρμογών κατά την είσοδο και την έξοδο από την ομάδα, το κείμενο ασχολείται με τις επιχειρηματικές αναδιοργανώσεις, εστιάζοντας στις ιδιαιτερότητες των διασυνοριακών επιχειρήσεων, των διασυνοριακών ομάδων και σαφέστερα, την αντιμετώπιση των απωλειών και των μη πραγματοποιημένων κεφαλαιουχικών κερδών. Υπάρχουν επίσης διατάξεις για τις συναλλαγές μεταξύ του ομίλου και άλλων οντοτήτων. Οι διατάξεις αυτές αφορούν ουσιαστικά τη μεταχείριση των παρακρατούμενων φόρων και την απαλλαγή από την πίστωση της διπλής φορολογίας. Ένα από τα κύρια συστατικά της πρότασης είναι η φόρμουλα κατανομής, δηλαδή ο μηχανισμός των βαρών που χρησιμοποιούνται για την αντιστοίχιση της ενοποιημένης φορολογικής βάσης της επιχείρησης στα κατάλληλα κράτη μέλη. Σύμφωνα με τους κανόνες της κοινής βάσης οι εταιρείες μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν τους εθνικούς τους κανόνες για τη διαχείριση της φορολογικής τους υποχρέωσης, ενώ, η ΚΕΕΦΒ θα απαιτούσε ένα ειδικό διοικητικό πλαίσιο για την προσαρμογή των δομών διασυνοριακής συνεργασίας (Council Directive on CCCTB, 2016).

Σύμφωνα με την ΕΚ, η ανανεωμένη ΚΕΕΦΒ μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις νέες και επερχόμενες προκλήσεις εταιρικού φόρου σε σύγκριση με την αρχική πρόταση, διότι:

1. Η ΚΕΕΦΒ θα είναι υποχρεωτική για τις μεγαλύτερες εταιρείες

Η ΚΕΕΦΒ θα είναι υποχρεωτική για όλες τις επιχειρήσεις με συνολικά έσοδα άνω των 750 εκατομμυρίων ευρώ παγκοσμίως. Μεγάλες επιχειρήσεις δεν θα μπορούν να επιλέξει διαφορετικό σύστημα φορολόγησης πέραν της ΚΕΕΦΒ έτσι ώστε να αποφευχθεί η επιθετική φορολογική σχεδίαση. Ακόμη και αν οι εταιρείες πέσουν κάτω από το κατώτατο όριο, θα είναι ακόμα δυνατό να εφαρμόσουν την ΚΕΕΦΒ, προκειμένου να επωφεληθούν από τη μεγαλύτερη σαφήνεια, βεβαιότητα και εξοικονόμηση κόστους που αποφέρει. Το υποχρεωτικό χαρακτηριστικό σημαίνει επίσης ότι οι σχετικές εταιρείες θα ξέρουν πού βρίσκονται σχετικά με τους κανόνες της ΕΕ κατά της κατάχρησης, πράγμα το οποίο θα συμβάλλουν στη δημιουργία περισσότερο προβλέψιμου επιχειρηματικού περιβάλλοντος εντός της ΕΕ (Council Directive on CCCTB, 2016).

2. Η ΚΕΕΦΒ θα υποστηρίξει την έρευνα και την ανάπτυξη (E & A)

Ένα νέο κίνητρο E & A έχει δημιουργηθεί για να παρακινήσει τις επιχειρήσεις στην ΕΕ να βρουν χρήματα για έρευνα και καινοτομία, τα οποία αποτελούν βασικούς παράγοντες ανάπτυξης. Οι εταιρείες που επενδύουν στην E & A θα λάβουν έκπτωση για το κόστος E & A. Για την υποστήριξη

μικρών και καινοτόμων εταιρειών που αποφασίζουν να επιλέξουν την εφαρμογή της ΚΕΕΦΒ, θα δίνεται ακόμη μεγαλύτερη έκπτωση στις νεοσύστατες επιχειρήσεις. Αυτές οι νεοσύστατες εταιρείες επιτρέπεται να αφαιρούν έως και 200% κατ' ανώτατο όριο του κόστους έρευνας και ανάπτυξης τους, στο πλαίσιο συγκεκριμένων περιπτώσεων⁴ (European Commission-FactSheet, 2016).

3. Η ΚΕΕΦΒ θα απαλλαγεί από το κίνητρο για τη συσσώρευση χρεών

Σύμφωνα με την ΕΚ, η ΚΕΕΦΒ θα αντιμετωπίσει τη μεροληψία του χρέους, η οποία επιτρέπει σε εταιρείες να αφαιρούν τους τόκους που έχουν καταβληθεί για τα χρέη τους, αλλά όχι το κόστος των ιδίων κεφαλαίων. Αυτή η μεροληψία του χρέους όχι μόνο στρεβλώνει τις αποφάσεις χρηματοδότησης αλλά καθιστά τις εταιρείες πιο ευάλωτες στη ρευστοποίηση των κεφαλαίων και υποβαθμίζει τη σταθερότητα της συνολικής οικονομίας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΚΕΕΦΒ εγκαινιάζει την πρωτοβουλία « Παροχή για την ανάπτυξη και τις επενδύσεις », που θα δώσει στις εταιρείες παρόμοια οφέλη για τα ίδια κεφάλαια και για τα χρέη. Αυτό θα ανταμείψει τις εταιρείες για την ενίσχυση των δομών χρηματοδότησής τους και για την ένταξη τους στις κεφαλαιαγορές. Αυτή η πρωτοβουλία συμφωνεί με το σχέδιο της Επιτροπής για μια Ένωση Κεφαλαίου αγοράς που αναζητά να προσφέρει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα πρόσβασης σε διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης⁵ (European Commission-FactSheet, 2016).

Τέλος, οι στόχοι της ανανεωμένης ΚΕΕΦΒ σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι οι εξής:

Η ΚΕΕΦΒ θα πρέπει να βελτιώσει την ενιαία αγορά για τις επιχειρήσεις

Σύμφωνα με την ΕΚ, η ΚΕΕΦΒ θα πρέπει να μειώσει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο, το κόστος συμμόρφωσης και τους φορολογικούς φραγμούς για τις διασυνοριακές εταιρείες εντός της ΕΕ. Θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν ένα ευρωπαϊκό σύστημα υπολογισμού του φορολογητέου εισοδήματος τους, αντί να χρειάζεται να συμβιβάζονται με τα διάφορα εθνικά φορολογικά συστήματα. Επίσης θα πρέπει να αποβαίνει δυνατή η υποβολή της φορολογικής τους δήλωσης για όλες τις δραστηριότητές τους στην ΕΕ μέσω ενός "OneStopShop" συστήματος, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να αντιμετωπίζουν μόνο ένα σύστημα διοίκησης, όπως οι εγχώριες επιχειρήσεις. Η ΚΕΕΦΒ θα πρέπει να επιτρέπει στις εταιρείες να αποζημιώνουν τα κέρδη από ένα κράτος μέλος έναντι των ζημιών σε άλλο κράτος μέλος, πράγμα που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις μικρότερες και τις νεοσύστατες επιχειρήσεις⁶ (European Commission-FactSheet, 2016). Η ΚΕΕΦΒ

---

⁴Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

⁵Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

⁶Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

θα πρέπει να είναι ένα ασφαλές, διαφανές σύστημα σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο κατοχυρώνεται στο δίκαιο της ΕΕ. Αυτό θα δώσει στις επιχειρήσεις πολύ μεγαλύτερη νομική ασφάλεια και θα μειώσει τα φορολογικά εμπόδια όπως η διπλή φορολογία. Με την ΚΕΕΦΒ, ο χρόνος που χρησιμοποιείται για τις ετήσιες δραστηριότητες συμμόρφωσης πρέπει να μειωθεί κατά 8%, ενώ ο χρόνος ο χρόνος που θα χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία θυγατρικής θα μειωθεί στο 67%, γεγονός που καθιστά εύκολο για τις εταιρείες, επίσης για τις ΜΜΕ (μικρό - μεσαίες επιχειρήσεις), να εγκατασταθούν σε μια ξένη χώρα⁷ (European Commission-FactSheet, 2016).

ΗΚΕΕΦΒ θα βοηθήσει στην αποφυγή της φοροδιαφυγής

Σύμφωνα με την ΕΚ, η ΚΕΕΦΒ θα επιφέρει αποτελέσματα κατά την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής των επιχειρήσεων. Οι μεγάλες επιχειρήσεις στην ΕΕ είναι οι εταιρείες που έχουν την ικανότητα να επιδεικνύουν επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό, και για αυτό το λόγο η ΕΚ πρότεινε την ΚΕΕΦΒ να καταστεί υποχρεωτική για αυτές τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την ΕΚ, η ΚΕΕΦΒ πρέπει να απαλλαγεί των αναντιστοιχιών και των κενών μεταξύ των εθνικών συστημάτων, τις οποίες οι σημερινές επιχειρήσεις μπορούν να εκμεταλλευτούν και να αποφεύγουν την πληρωμή φόρων. Η ενοποίηση θα πρέπει να εξαλείψει την ανάγκη για πολύπλοκη μεταφορά τιμολόγησης, η οποία είναι μία εκ των σημαντικότερων μέσων για τη μετατόπιση των κερδών των επιχειρήσεων. Εκτός από αυτό, η κοινή βάση θα πρέπει να παράγει πλήρη διαφάνεια σχετικά με τον πραγματικό φορολογικό συντελεστή κάθε κράτους μέλους, εξαλείφοντας τυχόν αδιαφανή και ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα που υπάρχουν σήμερα σε διάφορα εθνικά συστήματα. Τα κέρδη τότε φορολογούνται σε κάθε κράτος μέλος με τον φορολογικό συντελεστή του εν λόγω κράτους μέλους⁸ (CCCTB, 2016). Θα πρέπει να μειωθεί ο φορολογικός ανταγωνισμός που είναι καταστροφικός. Τα μέτρα κατά της κατάχρησης περιλαμβάνονται επίσης στην ΚΕΕΦΒ, με σκοπό τη διασφάλιση ενιαίας αγοράς κατά της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετάβασης των κερδών σε χώρες εκτός της ΕΕ. Αυτά τα αντι-καταχρηστικά μέτρα είναι σύμφωνα με τα μέτρα της οδηγίας για την φοροδιαφυγή (ATAD). Τον Ιούλιο 2016 τα κράτη μέλη συμφώνησαν σχετικά με την εν λόγω οδηγία κατά της φοροδιαφυγής⁹ (European Commission-FactSheet, 2016)

ΗΚΕΕΦΒ θα ενισχύσει την ανάπτυξη και την επένδυση

---

⁷Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

⁸Πηγή: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/common-consolidated-corporate-tax-base-ccctb_en

⁹Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

Η ΚΕΕΦΒ μετά την ανανέωση της επικεντρώνεται στην ανάγκη για αυξημένη ανάπτυξη και διαθεσιμότητα θέσεων εργασίας στην εσωτερική αγορά, καθώς και την αντιμετώπιση των επιθετικών πρακτικών φορολογικού σχεδιασμού (Council Directive on CCCTB, 2016). Θα πρέπει να προμηθεύσει τις εταιρείες με προβλέψιμους κανόνες, ισότιμους όρους ανταγωνισμού και μείωση του κόστους συμμόρφωσης. Αυτό θα προσελκύσει περισσότερες επιχειρήσεις να επενδύσουν στην ΕΕ. Πρέπει επίσης να ενισχύσει τις επενδύσεις στην Ε & Α, οι οποίες οδηγούν τελικά στην ανάπτυξη¹⁰ (European Commission-FactSheet, 2016) Εκτός αυτού, κατά την υιοθέτηση της ΚΕΕΦΒ σημαίνει ότι το εισόδημα που χάνεται εξαιτίας της φοροδιαφυγής θα διοχετευθεί στο δημόσιο ταμείο για παραγωγικές επενδύσεις, καθώς ο επιθετικός φορολογικός ανταγωνισμός περιορίζεται από το πλαίσιο της ΚΕΕΦΒ¹¹ (European Commission-FactSheet, 2016).

Κεφάλαιο 4

4.1 Φορολογικό σύστημα Γερμανίας

Η Γερμανία είναι μια ομοσπονδιακή κοινοβουλευτική δημοκρατία. Ο ομοσπονδιακός πρόεδρος είναι ο επίσημος αρχηγός του κράτους, αλλά έχει αντιπροσωπευτικά καθήκοντα σε μεγάλο βαθμό. Οι νομοθετικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες κατανέμονται μεταξύ της ομοσπονδίας (Bund) και των 16 ομοσπονδιακών κρατών (Länder). Το ομοσπονδιακό κοινοβούλιο είναι υπεύθυνο για την θέσπιση της νομοθεσίας σχετικά με την οικονομική πολιτική (συμπεριλαμβανομένου του αστικού και εμπορικού δικαίου και της φορολογίας), τις διεθνείς υποθέσεις, την άμυνα και άλλα θέματα. Αποτελείται από μία εκλεγμένη 'κατώτατη' Βουλή (Bundestag) και μία 'ανώτερη' Βουλή (Bundesrat) αποτελούμενη από εκπροσώπους των κυβερνήσεων των ομόσπονδων κρατιδίων. Ο καγκελάριος είναι επικεφαλής της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ο οποίος εκλέγεται με πλειοψηφία του κατώτερου κοινοβουλίου (Bundestag). Τα 16 ομοσπονδιακά κράτη έχουν κυρίως ευθύνη για τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια, την εκπαίδευση και τη δημόσια διοίκηση.

Το δικαστικό σύστημα της Γερμανίας είναι διαφοροποιημένο και αποτελείται από τρία είδη δικαστηρίων:

1. τα κοινά δικαστήρια που ασχολούνται με ποινικές και αστικές υποθέσεις,

---

¹⁰ Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

¹¹ Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_3488

2. εξειδικευμένα δικαστήρια για το εργατικό δίκαιο, το κοινωνικό δίκαιο, το διοικητικό δίκαιο, το δίκαιο περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και ορισμένα άλλα νομικά θέματα,
3. και τα ομοσπονδιακά και κρατικά συνταγματικά δικαστήρια, αποφασίζοντας για θέματα σχετικά με το ομοσπονδιακό ή το κρατικό σύνταγμα.

Το ομοσπονδιακό συνταγματικό δικαστήριο είναι το ανώτατο δικαστήριο στη Γερμανία και οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τα ομοσπονδιακά και κρατικά συνταγματικά όργανα, καθώς επίσης και για όλα τα δικαστήρια και τις δημόσιες αρχές.

Η γερμανική οικονομία είναι η μεγαλύτερη στην Ευρώπη και η τέταρτη μεγαλύτερη στον κόσμο. Οι κορυφαίες Γερμανικές βιομηχανίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων αυτοκίνητα, μηχανήματα, μεταλλικά προϊόντα, χημικά προϊόντα και ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Οι υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν περισσότερο από τα δύο τρίτα του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), με σημαντικότερα το διανεμητικό εμπόριο, την υγειονομική περίθαλψη, την πληροφόρηση και την επικοινωνία, τη χρηματοδότηση, τη μεταφορά και τις επιχειρηματικές υπηρεσίες. Η Γερμανία είναι ένα από τα κορυφαία εμπορικά έθνη του κόσμου, με ισχυρό εξαγωγικό τομέα και σημαντικές εισαγωγές. Οι κύριοι εμπορικοί της εταίροι είναι η ΕΕ, οι ΗΠΑ και η Κίνα.

Ως κράτος-μέλος της ΕΕ, η Γερμανία υποχρεούται να συμμορφώνεται με όλες τις οδηγίες και τους κανονισμούς της ΕΕ. Συνεπώς πρέπει να ακολουθεί τους κανονισμούς της ΕΕ για τις εμπορικές συνθήκες, τους κανονισμούς εισαγωγών, τους τελωνειακούς δασμούς, τις γεωργικές συμφωνίες, τις ποσοτώσεις εισαγωγής και άλλους εμπορικούς κανονισμούς. Η ΕΕ έχει ένα ενιαίο εξωτερικό τιμολόγιο και μία ενιαία αγορά εντός των εξωτερικών της συνόρων. Οι περιορισμοί στις εισαγωγές και τις εξαγωγές ισχύουν σε τομείς όπως η τεχνολογία διπλής χρήσης (dual-use), προστατευόμενα είδη και ορισμένα ευαίσθητα προϊόντα από αναδυόμενες οικονομίες. Οι εταιρείες που λειτουργούν στη Γερμανία έχουν πρόσβαση σε μια αγορά χωρίς επιπλέον χρεώσεις υπέρ των καταναλωτών λόγω της ένταξης της χώρας στην ΕΕ και επικρατεί το ελεύθερο εμπόριο με την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία μέσω άλλων συμφωνιών. Το εμπόριο διέπεται επίσης από τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ).

Η Γερμανία αποτελεί μια φιλελεύθερη οικονομία στην οποία οι τιμές καθορίζονται από την προσφορά και τη ζήτηση. Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένοι τομείς όπου οι τιμές ρυθμίζονται, όπως τα φαρμακευτικά προϊόντα, ή περιοχές με περιορισμένο ανταγωνισμό (π.χ. δίκτυα παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, τοπικές δημόσιες συγκοινωνίες, ορισμένες ταχυδρομικές υπηρεσίες). Επιπλέον, το Ομοσπονδιακό Γραφείο Καρτέλ μπορεί να αναλάβει δράση κατά

επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τη δεσπόζουσα θέση τους στην αγορά προσφέροντας προϊόντα ή υπηρεσίες σε χαμηλότερες τιμές χωρίς δικαιολογία.

Η χρηματοδότηση στη Γερμανία βασίζεται κυρίως στις τράπεζες, δεδομένου ότι η κυρίαρχη μορφή χρηματοδότησης είναι τα τραπεζικά δάνεια. Ωστόσο, η χρήση εταιρικών ομολόγων μέσω των κεφαλαιαγορών αυξάνεται και χρησιμοποιείται συχνά από μεγάλες εταιρείες και επιχειρηματικούς ομίλους.

Ο γερμανικός τραπεζικός τομέας αποτελείται από τρεις τύπους τραπεζών: ιδιωτικές εμπορικές τράπεζες (συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων ξένων τραπεζών), συνεταιριστικές τράπεζες και δημόσιες τράπεζες (τράπεζες αποταμίευσης και περιφερειακές κρατικές τράπεζες). Οι περισσότεροι ακολουθούν το καθολικό τραπεζικό σύστημα που προσφέρει το πλήρες φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής (εταιρικής και λιανικής) και της επενδυτικής τραπεζικής, ενώ ορισμένοι ειδικεύονται σε ορισμένους τομείς χρηματοδότησης, όπως οι τράπεζες ενυπόθηκων δανείων, οι τράπεζες εγγυήσεων και οι κρατικές αναπτυξιακές τράπεζες. Οι ιδιωτικές εμπορικές τράπεζες αντιπροσωπεύουν το 35% του συνόλου της αγοράς, οι δημόσιες τράπεζες το 30%, οι εξειδικευμένες τράπεζες το 20% και συνεταιριστικές τράπεζες το 15%.

Άλλα σημαντικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στη Γερμανία περιλαμβάνουν παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (π.χ. εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης 'leasing'), ασφαλιστικές εταιρείες, επενδυτικά κεφάλαια και ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Ως μέλος της Ευρωζώνης, η Γερμανία συμμετέχει στον ενιαίο μηχανισμό εποπτείας ο οποίος εξουσιοδοτεί την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) να εποπτεύει άμεσα τις εθνικές τράπεζες που θεωρούνται σημαντικές. Για τις μικρότερες τράπεζες, την εποπτεία κατέχει η Ομοσπονδιακή Αρχή Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας και η Γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα (εθνική κεντρική τράπεζα).

Το κύριο χρηματοπιστωτικό κέντρο στη Γερμανία είναι η Φρανκφούρτη. Η πόλη αποτελεί την έδρα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της Ομοσπονδιακής Τράπεζας και της Ομοσπονδιακής Αρχής Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (η οποία έχει επίσης γραφεία στη Βόννη) και του γερμανικού χρηματιστήριου.

Η Γερμανία αποτελεί ένα ελκυστικό μέρος επενδύσεων, λόγω όχι μόνο της στρατηγικής θέσης της στο κέντρο της Ευρώπης, με πρόσβαση σε ολόκληρη την αγορά της ΕΕ και στις αγορές της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και λόγω της πολιτικής σταθερότητας, του αξιόπιστου νομικού συστήματος, του θετικού κοινωνικού κλίματος, των εξαιρετικών υποδομών, των υψηλών προσόντων του εργατικού δυναμικού και της προόδου στον χώρο της έρευνας και ανάπτυξης (Ε & Α).

Η γερμανική κυβέρνηση καλωσορίζει τις ξένες επενδύσεις και θεωρεί ότι αποτελούν σημαντικό πυλώνα της οικονομικής ανάπτυξης. Οι επενδύσεις προωθούνται μέσω του γερμανικού οργανισμού εμπορίου και επενδύσεων, του εθνικού οργανισμού οικονομικής ανάπτυξης και μέσω των περιφερειακών υπηρεσιών των ομοσπονδιακών κρατών.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, η Γερμανία ακολουθεί την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων και αντιμετωπίζει τους ξένους επενδυτές με τον ίδιο βαθμό όσο αντιμετωπίζει τις εγχώριες εταιρείες. Δεν απαιτείται ειδική κρατική έγκριση στις ξένες εταιρείες που επενδύουν σε γερμανικά ακίνητα ή απορροφούν γερμανικές επιχειρήσεις. Γενικά, δεν υπάρχουν περιορισμοί στο μέγεθος των ξένων επενδύσεων, αν και ισχύουν ορισμένοι περιορισμοί σε ευαίσθητους τομείς (όπως στρατιωτικό εξοπλισμό ή προϊόντα με λειτουργίες ασφάλειας IT) και στον χρηματοπιστωτικό τομέα (τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες). Επιπλέον, η κυβέρνηση μπορεί να απαγορεύσει ή να περιορίσει τις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων ή την κατοχή σημαντικού μεγέθους μετοχών (25% ή περισσότερο) από φορείς που δεν ανήκουν στην ΕΕ / εκτός ΕΟΕΕ (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ελεύθερου Εμπορίου), όπου η επένδυση αναμένεται να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια πολιτική ή δημόσια ασφάλεια.

Οι ξένοι επενδυτές είναι ελεύθεροι να επαναπατρίσουν κεφάλαιο, κέρδη, δικαιώματα και αμοιβές και να χρησιμοποιούν όλα τα είδη πληρωμών που σχετίζονται με τις επιχειρήσεις.

Για την προώθηση και την προστασία των επενδύσεων, η Γερμανία έχει υπογράψει διμερείς επενδυτικές συμφωνίες με περισσότερες από 130 χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Κίνας, της Ινδίας, του Μεξικού, της Ρωσίας και της Σιγκαπούρης, καθώς και μια συνθήκη φιλία και εμπορίου με τις ΗΠΑ. Επιπλέον, η ΕΕ έχει συνάψει σχετικά πρόσφατα μια ολοκληρωμένη οικονομική και εμπορική συμφωνία (CETA) με τον Καναδά η οποία περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τις άμεσες επενδύσεις και την προστασία των επενδύσεων.

Τα περισσότερα είδη επενδυτικών ή λειτουργικών κινήτρων στη Γερμανία παρέχονται με άμεση μορφή επιδότησης, δάνεια με μειωμένο επιτόκιο, δημόσιες εγγυήσεις ή σιωπηρές συμμετοχές. Υπάρχουν διάφορα ομοσπονδιακά και περιφερειακά προγράμματα. Τα κίνητρα επικεντρώνονται κυρίως στην προώθηση της επέκτασης των επιχειρήσεων και των νέων επενδύσεων, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (π.χ. ηλιακή και αιολική ενέργεια), στην ενεργειακή αποτελεσματικότητα, στην ηλεκτροκίνηση, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην κοινωνική στέγαση, στην υγειονομική περίθαλψη, στην γεωργία, στην Ε & Α και στην καταπολέμηση της ανεργίας, ιδίως των μακροχρόνια ανέργων.

Τα φορολογικά κίνητρα είναι πολύ περιορισμένα και περιλαμβάνουν κυρίως προ-επενδυτικές και επενδυτικές επιδοτήσεις για ορισμένες νεοσύστατες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Επιχειρήσεις στον τομέα της βιομηχανίας επωφελούνται από την μερική απαλλαγή από ενεργειακούς φόρους. Τα καθαρά ηλεκτρικά οχήματα εξαιρούνται από τα τέλη κυκλοφορίας για πέντε έτη μετά την αρχική καταχώρηση των στοιχείων κυκλοφορίας (10 έτη εάν το όχημα είχε αρχικά καταχωρηθεί πριν από την 1 Ιανουαρίου 2016). Στη συνέχεια ο φόρος μειώνεται κατά 50%.

4.1.1 Εταιρικοί φόροι

Οι κύριοι φόροι που ισχύουν για τις εταιρείες στη Γερμανία είναι φόρος εισοδήματος ή εταιρικού εισοδήματος, τα δημοτικά τέλη και ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Στην περίπτωση εμπορικών συνεργασιών, η φορολογία μοιράζεται μεταξύ των εταιριών που συνεργάζονται και των εταίρων. Ενώ οι συνεταιρισμοί υπόκεινται σε δημοτικό φόρο και ΦΠΑ, οι εταίροι υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος ή εταιρικού εισοδήματος. Εκτός από το φόρο εισοδήματος, επιβάλλεται πρόσθετη επιβάρυνση επί του εισοδήματος για την χρηματοδότηση της γερμανικής επανένωσης. Οι λοιποί φόροι περιλαμβάνουν τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, τον φόρο μεταβίβασης ακινήτων, τελωνειακούς και ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Οι εργοδότες επωμίζονται ένα μέρος των εισφορών για την κοινωνική ασφάλιση. Δεν υπάρχει φορολόγηση επί του εταιρικού κεφαλαίου, επί των εμβασμάτων, επί των υπερβολικών κερδών ή εναλλακτικά δεν υπάρχει ελάχιστος φόρος.

Η Γερμανία έχει εφαρμόσει τις οδηγίες της ΕΕ, περιλαμβανομένων των μητρικών – θυγατρικών εταιριών, των τόκων και των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης, και τις οδηγίες σχετικά με τις συγχωνεύσεις. Επίσης έχουν εφαρμοστεί οι ευρωπαϊκές οδηγίες για την υποχρεωτική ανταλλαγή πληροφοριών.

Γενικά, η φορολογική νομοθεσία είναι αρμοδιότητα του ομοσπονδιακού κοινοβουλίου. Οι ομοσπονδιακοί φορολογικοί νόμοι ψηφίζονται από την βουλή και απαιτούν τη συγκατάθεση του ανώτερου κοινοβουλίου αν προκύψουν συσσωρευμένα έσοδα, εν όλω ή εν μέρει, στα κράτη ή στους δήμους (όπως ο φόρος εισοδήματος και ο φόρος εισοδήματος των επιχειρήσεων, ο φόρος εμπορίου, ο ΦΠΑ, ο φόρος κληρονομιάς και δωρεάς, ο φόρος ακίνητης περιουσίας και ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων). Οι περιφέρειες και οι δήμοι έχουν την εξουσία να νομοθετούν σχετικά με τους τοπικούς φόρους κατανάλωσης και δαπανών έως το βαθμό στον οποίο οι φόροι αυτοί δεν είναι ουσιαστικά παρόμοιοι με τους φόρους που διέπονται από τον ομοσπονδιακό νόμο. Οι περιφέρειες είναι εξουσιοδοτημένες να καθορίσουν το ποσοστό του φόρου μεταβίβασης ακίνητης

περιουσίας και οι δήμοι να καθορίσουν τον πολλαπλασιαστή για τον υπολογισμό του συντελεστή εμπορικού φόρου.

Οι φορολογικοί νόμοι μπορούν να εξουσιοδοτήσουν το ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών να εκδώσει νομοθετικά διατάγματα σχετικά την εφαρμογή του νόμου. Είναι δεσμευτικοί τόσο για τη φορολογική διοίκηση, όσο και για τον φορολογούμενο. Τα διοικητικά διατάγματα και οι κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδονται από τις φορολογικές αρχές χρησιμεύουν ως καθοδήγηση, αλλά δεν είναι δεσμευτικοί για τον φορολογούμενο.

Οι εθνικές φορολογικές νομοθεσίες διοικούνται από τις ομοσπονδιακές και τις κρατικές φορολογικές αρχές.

Ο πίνακας χχχ παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της εταιρικής φορολόγησης

Ανάλυση εταιρικής φορολόγησης

Φορολογητέο εισόδημα	Ο φόρος εταιρειών επιβάλλεται στα κέρδη της εταιρείας, τα οποία αποτελούνται από εμπορικές συναλλαγές, παθητικά εισοδήματα και κεφαλαιακά κέρδη. Οι δαπάνες της επιχείρησης μπορούν να αφαιρεθούν κατά τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος.
Φορολόγηση μερισμάτων	Μερίσματα που εισπράττονται από εταιρίες εγκατεστημένες στη Γερμανία (τόσο εγχώριες όσο και ξένες εταιρείες) είναι γενικά απαλλαγμένες από το φόρο σε ποσοστό 95%. Ωστόσο, η απαλλαγή δεν ισχύει εάν τα μερίσματα θεωρούνται ως φορολογικά εκπίπτοντα έξοδα.
Κεφαλαιουχικά κέρδη	Τα κέρδη κεφαλαίου γενικά περιλαμβάνονται στο φορολογητέο εισόδημα. Τα κέρδη κεφαλαίου που προέκυψαν από την πώληση μίας εγχώριας ή ξένης θυγατρικής εταιρείας είναι φοροαπαλλασσόμενα σε ποσοστό 95%, εκτός εάν ισχύουν βραχυπρόθεσμοι εμπορικοί κανόνες σε ορισμένες επιχειρήσεις.
Απώλειες	Οι απώλειες μπορούν να μεταφερθούν έως ένα παρελθοντικό έτος και μελλοντικά μπορούν να

μεταφερθούν επ' αόριστων. Οι απώλειες μπορεί να αντισταθμιστούν κέρδη έως 1 εκατ. ευρώ χωρίς περιορισμούς, αλλά μόνο στο 60% του εισοδήματος που υπερβαίνει το 1 εκατομμύριο ευρώ ισχύει η αντιστάθμιση έναντι των ζημιών. Η άμεση ή έμμεση αλλαγή ιδιοκτησίας άνω του 50% εντός πέντε ετών οδηγεί στην πλήρη κατάπτωση όλων των φορολογικών ζημιών (τόσο οι ζημίες του τρέχοντος έτους όσο και οι μεταβιβάσεις ζημιών). Η κατάσχεση των απωλειών μπορεί να αποφευχθεί σε ορισμένες ενδοεταιρικές αναδιανομές. Επιπλέον, εξακολουθούν να υπάρχουν ζημίες στο βαθμό που ενσωματωμένα κέρδη των εταιρικών απωλειών υπόκεινται σε φόρο, ή σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η ιστορική δραστηριότητα της εταιρικής απώλειας συνεχίζεται σε αμετάβλητη βάση.

Ποσοστό φορολόγησης	Ο συντελεστής φόρου εταιρειών είναι 15% (15.825%, συμπεριλαμβανομένης της προσαύξησης αλληλεγγύης). Οι δημοτικοί εμπορικοί φόροι κυμαίνονται μεταξύ 14% και 17%. Ο ενεργός εταιρικός φορολογικός συντελεστής (συμπεριλαμβανομένης της προσαύξησης αλληλεγγύης και της προσαύξησης του εμπορικού φόρου) κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 30% και 33% .
Πρόσθετος φόρος	Επιβάλλεται προσαύξηση αλληλεγγύης ύψους 5,5% επί του ποσού εταιρικός φόρος εισοδήματος.
Εναλλακτικός ελάχιστος φόρος	Δεν υφίσταται
Ξένη φορολογική πίστωση	Ο φόρος εξωτερικού που καταβάλλεται μπορεί να πιστωθεί κατά του γερμανικού φόρου που αφορά το εισόδημα από το εξωτερικό, ή μπορεί να αφαιρεθεί ως επιχειρηματικό έξοδο. Στη Γερμανία συνήθως εφαρμόζεται το σύστημα φοροαπαλλαγής

Εξαίρεση συμμετοχής	Βλ. "Φορολόγηση μερισμάτων "και" Κεφαλαιουχικά κέρδη "
Καθεστώς εταιρειών χαρτοφυλακίου	Δεν υφίσταται
Κίνητρα	Διατίθενται προγράμματα κινήτρων, όπως επιχορηγήσεις για ορισμένες νεοσύστατες επιχειρήσεις και για μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις. Δεν υπάρχουν φορολογικά κίνητρα για την E & A, αλλά ελκυστικά πακέτα μη επιστρεπτέων χρηματικών ενισχύσεων, π.χ. για την E & A στον ενεργειακό τομέα

Πίνακας 1 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης
(Πηγή Deloitte, 2019)

4.1.2 Φορολόγηση φυσικών προσώπων

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία της φορολόγησης των φυσικών προσώπων

Ανάλυση φορολόγησης φυσικών προσώπων

Φορολογητέο εισόδημα	Το φορολογητέο εισόδημα είναι το άθροισμα των εσόδων από την απασχόληση, την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, τη γεωργία και δασοκομία, το κεφάλαιο, τη μίσθωση άλλες πηγές εισοδήματος.
Κεφαλαιουχικά κέρδη	<p>Πωλήσεις ακινήτων και δικαιωμάτων ιδιωτικής ιδιοκτησίας (όχι επιχειρηματικής περιουσίας) γενικά υπόκεινται σε φορολόγηση εάν βρίσκονται στη κατοχή κάποιου φορολογούμενου για λιγότερο από 10 χρόνια. Η πώληση άλλων ιδιωτικών περιουσιακών στοιχείων είναι γενικά φορολογητέα εάν ο φορολογούμενος κατείχε τα περιουσιακά στοιχεία για λιγότερο από ένα έτος. Ισχύουν κανονικοί φορολογικοί συντελεστές.</p> <p>Εξήντα τοις εκατό (60%) επί του κεφαλαιουχικού κέρδους από την πώληση μετοχών φορολογείται με τους συνήθεις συντελεστές, αν ο φορολογούμενος κατέχει άμεσους ή έμμεσους τόκους της τάξης του 1% ή περισσότερο στην εγχώρια ή ξένη αγορά κατά την</p>

	<p>τελευταία πενταετία.</p> <p>Αν ο φορολογούμενος κατέχει λιγότερο από 1%, το σύνολο του κεφαλαίου κέρδος από την πώληση ιδιωτικών μετοχών υπόκειται σε σταθερό ποσοστό φορολογίας 25% (26.375%, συμπεριλαμβανομένης της προσαύξησης αλληλεγγύης).</p>
Μειώσεις και επιδόματα	<p>Προσωπικά επιδόματα είναι διαθέσιμα για τον φορολογούμενο και τα τέκνα του. Λοιπές εκπτώσεις, οι οποίες υπόκεινται σε περιορισμούς, είναι διαθέσιμες(π.χ. εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, ιατρική έξοδα, κ.λπ.). Τα έξοδα μπορούν να αφαιρεθούν από τον φόρο με την προϋπόθεση ότι ήταν απαραίτητα για τη δημιουργία του εισοδήματος.</p>
Ποσοστό φορολόγησης	<p>Τα ποσοστά φορολόγησης είναι προοδευτικά μέχρι 45%. Η προσαύξηση αλληλεγγύης 5,5% (καταλήγοντας σε ανώτατο ποσοστό 47,5%) και ο φόρος εκκλησίας 9% (8% στη Βαυαρία και το Baden-Württemberg) επιβάλλονται στον φόρο εισοδήματος. Το εισόδημα από ιδιωτικές επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιακών κερδών, υπόκειται σε ποσοστό 25% (26,375%, συμπεριλαμβανομένης της προσαύξησης αλληλεγγύης) επί του τελικού παρακρατούμενου φόρου.</p>

Πίνακας 2 Στοιχεία φορολόγησης φυσικών προσώπων
(Πηγή Deloitte, 2019)

4.1.3 Έμμεσοι φόροι

Στον πίνακα παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία έμμεσης φορολόγησης.

Στοιχεία έμμεσης φορολόγησης

Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)	<p>Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι φόρος επί των πωλήσεων που εισπράττεται σε κάθε στάδιο της αλυσίδας παραγωγής και διανομής. Γενικά, ο ΦΠΑ χρεώνεται για τις παροχές αγαθών και υπηρεσιών, τις ενδο-ευρωπαϊκές συναλλαγές και τις εισαγωγές αγαθών από χώρες εκτός της ΕΕ. Για να υπόκειται στον ΦΠΑ, η φορολογητέα προμήθεια</p>
--	---

των αγαθών πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της εκάστοτε εταιρίας και η απόκτηση ή παραλαβή πρέπει να πραγματοποιείται στη Γερμανία.

Ο φόρος εισπράττεται κανονικά από τον επιχειρηματία που πραγματοποιεί την παράδοση αλλά μεταβιβάζεται στον πελάτη προσθέτοντάς τον στην τιμή αγοράς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο παραλαβών επιχειρηματίας ή νομικό πρόσωπο υπόκειται σε φόρο (υπό τον μηχανισμό αντίστροφης χρέωσης). Κατά την επιχειρηματική δραστηριότητα, ο ΦΠΑ πρέπει γενικά να είναι φορολογικά ουδέτερος σε κάθε στάδιο έως ότου τα αγαθά ή οι υπηρεσίες φθάσουν στον τελικό πελάτη (ή χρησιμοποιούνται για λόγους φοροαπαλλαγής). Ο φόρος είναι σε μεγάλο βαθμό εναρμονισμένος εντός της ΕΕ.

Ο συντελεστής ΦΠΑ στη Γερμανία είναι **19%**, με μειωμένο συντελεστή 7% που ισχύει για ορισμένους καταναλωτικά αγαθά και βασικές υπηρεσίες (όπως τρόφιμα, βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες, ψυχαγωγία, δημόσιες συγκοινωνίες και διαμονή σε ξενοδοχεία). Ορισμένες προμήθειες είναι μηδενικές ή απαλλαγμένες από φόρους. Μηδενική φορολόγηση (απαλλαγή με είσπραξη φόρου επί των εισροών) ισχύει κυρίως για τις παραδόσεις εντός της ΕΕ, τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες και διασυνοριακές μεταφορές εμπορευμάτων από και προς χώρες εκτός ΕΕ. Φορολογικά απαλλασσόμενες δραστηριότητες (χωρίς ανάκτηση φόρου εισροών) περιλαμβάνουν οι περισσότερες χρηματοπιστωτικές, ασφαλιστικές και ταχυδρομικές υπηρεσίες, οι μεταφορές και εκμισθώσεις ακίνητης περιουσίας, οι υπηρεσίες που συνδέονται με την υγεία και την κοινωνική πρόνοια, και βέβαιοι εκπαιδευτικές και πολιτιστικές υπηρεσίες. Οι μικροί επιχειρηματίες που

	διαμένουν στη Γερμανία απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ εάν ο συνολικός κύκλος εργασιών τους(εξαιρουμένων ορισμένων απαλλασσομένων προμηθειών) δεν υπερβαίνει τα 17.500 ευρώ κατά το προηγούμενο έτος και αναμένεται να μην υπερβεί τα 50.000 ευρώ το τρέχον έτος.
Φόρος ακίνητης περιουσίας	Φόρος εισπράττεται από τον Δήμο που βρίσκεται το ακίνητο, με ποσοστό 0,35% επί της φορολογητέας αξίας του ακινήτου, πολλαπλασιασμένο με ένα συντελεστή.
Φόρος κληρονομίας	Φόροι κληρονομίας και δωρεάς κυμαίνονται από 7% έως 50% , με διάφορες εξαιρέσεις. Τα εταιρική περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με δίκαιους όρους αγοραίας αξίας. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η κληρονομιά εταιρικών περιουσιακών στοιχείων μπορεί να είναι στο 85% ή 100% αφορολόγητη.
Κοινωνική ασφάλιση -	Απαιτείται από τους εργαζόμενους να συνεισφέρουν στην ασφάλιση της σύνταξης, της υγείας, της νοσηλευτικής φροντίδας και της ανεργίας. Ο εργοδότης γενικά επωμίζεται το 50% της συνολικής συνεισφοράς

Πίνακας 3 Στοιχεία έμμεσης φορολόγησης
(Πηγή Deloitte, 2019)

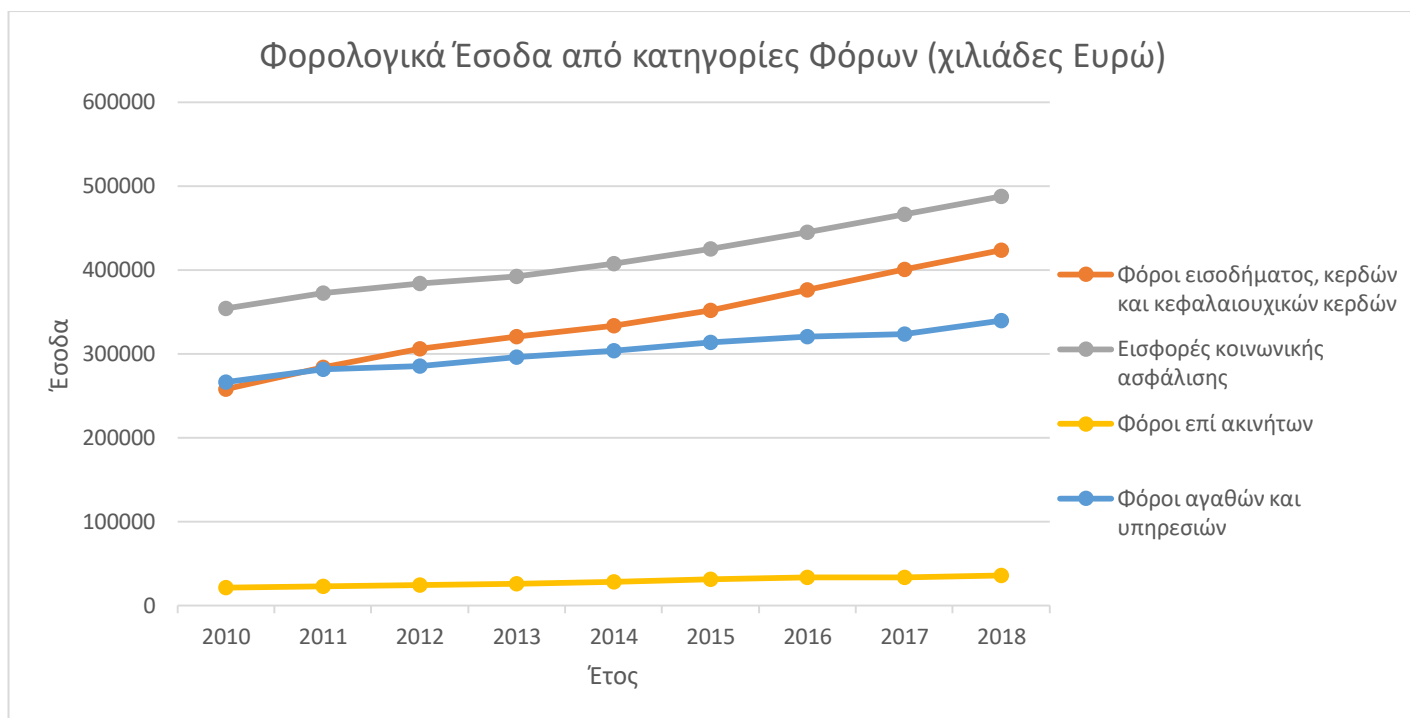
4.1.4 Εμπειρικά στοιχεία

Τα φορολογικά έσοδα της Γερμανίας ανά κατηγορία φόρων για το διάστημα 2010 – 2018 δίνονται στον πίνακα

Έσοδα / Έτος	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Φόροι εισοδήματος, κερδών και κεφαλαιουχικών κερδών	25781 7	28406 9	30582 3	32022 8	33314 1	35138 7	37625 1	40060 5	42367 0
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	35395 5	37202 5	38348 9	39229 5	40768 4	42463 3	44501 3	46647 0	48729 3
Φόροι επί ακινήτων	21012	23030	24580	26104	28167	31076	33439	33600	35499
Φόροι αγαθών και υπηρεσιών	26609 5	28125 6	28530 6	29616 3	30395 3	31332 3	32048 0	32359 5	33928 7

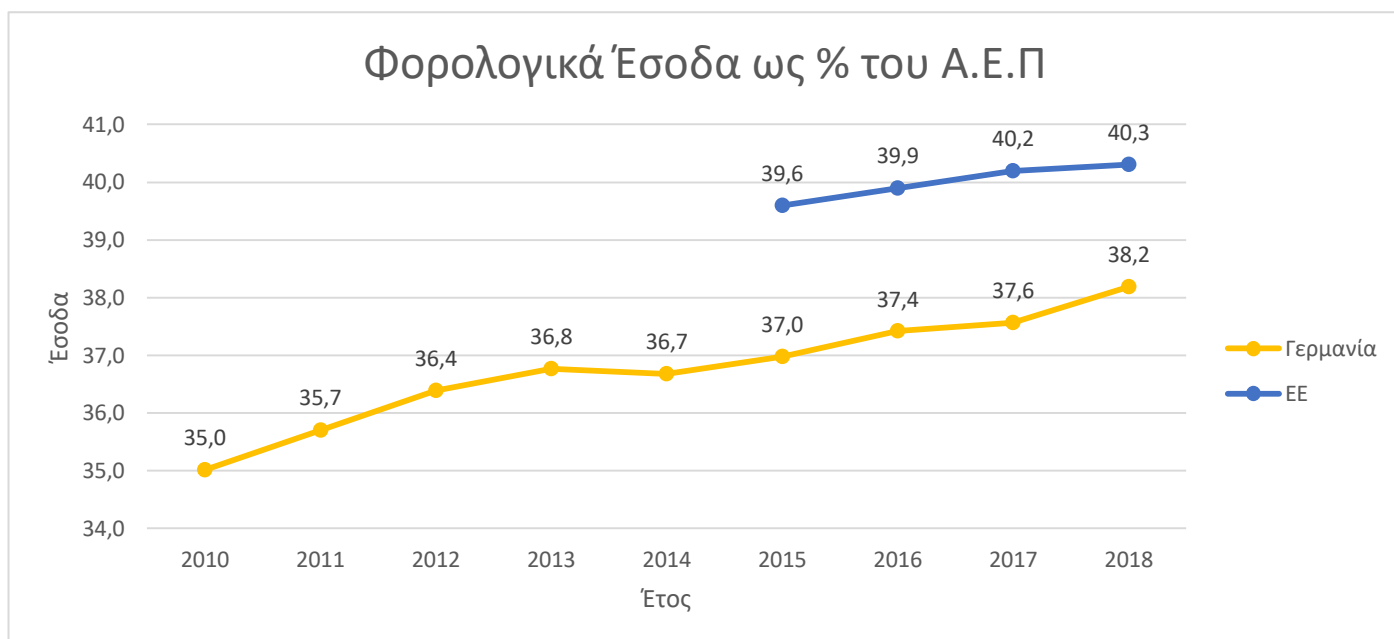
Πίνακας 4 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων (σε χιλιάδες ευρώ)
(Πηγή OECD, ίδια Επεξεργασία)

Το διάγραμμα χχχ απεικονίζει τα έσοδα του γερμανικού κράτους ανά είδος φόρου για την χρονική περίοδο 2010 – 2018. Ο φόρος επί των ακινήτων για το έτος 2018 παρουσιάζει την μεγαλύτερη αύξηση συγκριτικά με το 2010 (69%) με τον φόρο εισοδήματος, κερδών και κεφαλαιουχικών κερδών να έχει τη δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση (64%).

Διάγραμμα4-1 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων
(Πηγή OECD, ίδια Επεξεργασία)

Στο διάγραμμα χχχ απεικονίζονται τα φορολογικά έσοδα που αποκόμισε το γερμανικό κράτος την χρονική περίοδο 2010 – 2018 ως % ποσοστό επί τις εκατό (%) του ΑΕΠ. Μια μικρή μείωση της τάξης του 0,3% έλαβε χώρα το 2013 -2014. Τα φορολογικά έσοδα της Γερμανίας για το έτος 2018 είναι περίπου 5,5% λιγότερα συγκριτικά με την ΕΕ28 (40.3%) ενώ το 2017 είναι περίπου 7% λιγότερα από την ΕΕ28 (40.2%).

Διάγραμμα4-2 Φορολογικά Έσοδα επι % του ΑΕΠ

4.2 Φορολογικό σύστημα Ηνωμένου Βασιλείου

4.2.1 Εταιρικοί φόροι

Ο πίνακας xxx παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της εταιρικής φορολόγησης

Ανάλυση εταιρικής φορολόγησης

Φορολογητέο εισόδημα	<p>Για μια εταιρεία με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, ο εταιρικός φόρος επιβάλλεται στα έσοδα από εμπορικές συναλλαγές και σε κεφαλαιακά κέρδη. Τα συνήθη εταιρικά έξοδα μπορούν να αφαιρεθούν κατά τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος, εφόσον δεν πρόκειται για κεφαλαιουχικές δαπάνες. Δεν υπάρχει καμία έκπτωση για την απόσβεση γης, κτιρίων ή άλλων ακινήτων. Αντίθετα, υπάρχει φορολογική ελάφρυνση για την κάλυψη των κεφαλαιουχικών δαπανών για τα εργοστάσια και τα μηχανήματα (περιλαμβανομένων ορισμένων αναπόσπαστων χαρακτηριστικών των κτιρίων), με ετήσια αποζημίωση 8%(6% από την 1η Απριλίου 2019) ή 18% σε αναλογική βάση, ανάλογα με το είδος του περιουσιακού στοιχείου. Υπάρχει πλήρης ελάφρυνση για το πρώτο ποσό του 1 εκατομμυρίου λιρών Αγγλίας που αντιστοιχεί σε επιλέξιμες δαπάνες (εξαιρουμένων των δαπανών για αυτοκίνητα) που πραγματοποιούνται ετησίως ανά επιχείρηση / όμιλο εταιρειών. Για τις κατασκευαστικές εργασίες που ξεκινούν μετά τις 29 Οκτωβρίου 2018, οι δομές και οι οικοδομικές φορολογικές απαλλαγές είναι διαθέσιμες σε σταθερή βάση με επιτόκιο 2% ετησίως.</p> <p>Υπάρχει ένα όριο εκπτώσεων που μπορούν να πραγματοποιηθούν. Αυτοί οι κανόνες "περιορισμού επιτοκίων" ισχύουν σε γενικές γραμμές όταν οι συνολικές φορολογικές εκπτώσεις για το καθαρό κόστος χρηματοδότησης των εταιρειών ενός ομίλου του Ηνωμένου Βασιλείου υπερβαίνουν είτε το 30% του 'EBITDA' (κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων) ή το ποσοστό των καθαρών δαπανών των τόκων του Ομίλου σε σύγκριση με το λογιστικό 'EBITDA' (με ανώτατο</p>
-----------------------------	---

	<p>όριο το 100%). Οι μειώσεις των τόκων υπόκεινται επίσης σε περαιτέρω "ανώτατο όριο χρέους" (debtcap) που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην καθαρή δαπάνη τόκων του ομίλου. Υπάρχει απαλλαγή (de minimis) από τους κανόνες περιορισμού των επιτοκίων, βάσει των οποίων επιτρέπονται τα πρώτα έξοδα ύψους 2 εκατ. GBP. Όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, οι περιορισμοί των τόκων μπορούν να μεταφερθούν και να αφαιρεθούν σε μελλοντικές περιόδους εάν προκύψει πρόσθετη πιστοληπτική δυναμικότητα. Η μη χρησιμοποιηθείσα πιστοληπτική ικανότητα μπορεί να μεταφερθεί για πέντε έτη.</p>
<p>Φορολόγηση μερισμάτων</p>	<p>Η εξαίρεση από μερίσματα ισχύει για τα περισσότερα μερίσματα, εκτός εάν παραλαμβάνονται από τράπεζα, ασφαλιστική εταιρεία ή άλλο χρηματοοικονομικό έμπορο. Τα μερίσματα που εισπράττονται από μια εταιρεία του Ηνωμένου Βασιλείου (εκτός από τις μικρές εταιρείες) στις περισσότερες κοινές μετοχές και αλλά και σε αρκετές μη κοινές μετοχές από άλλη εταιρεία (Βρετανική ή ξένη) απαλλάσσονται από τον εταιρικό φόρο, χωρίς ελάχιστη περίοδο ιδιοκτησίας ή απαίτηση συμμετοχής. Η απαλλαγή μπορεί επίσης να ισχύει για τις μικρές εταιρείες που λαμβάνουν μερίσματα από εταιρείες του Ηνωμένου Βασιλείου ή από αλλοδαπές εταιρείες που έχουν έδρα σε χώρες που έχουν συνάψει φορολογική σύμβαση με το Ηνωμένο Βασίλειο.</p>
<p>Κεφαλαιουχικά κέρδη</p>	<p>Τα κεφαλαιουχικά κέρδη αποτελούν μέρος των φορολογητέων κερδών μιας εταιρείας. Τα κέρδη ή οι ζημίες από τη διάθεση μετοχών τόσο στις Βρετανικές εταιρείες όσο και στις αλλοδαπές εταιρείες μπορούν να εξαιρεθούν. Οι βασικοί όροι, σε γενικές γραμμές, απαιτούν από την εταιρεία πώλησης να κατέχει συνεχώς τουλάχιστον το 10% των μετοχών της εταιρείας που πωλείται για τουλάχιστον 12 μήνες για χρονική διάρκεια έξι ετών πριν από τη εκχώρηση και η εταιρεία που πωλείται πρέπει να είναι εμπορική εταιρεία ή εταιρεία χαρτοφυλακίου μιας ομάδας εμπορικών εταιριών (χωρίς οποιαδήποτε μη εμπορική δραστηριότητα) για</p>

	<p>τουλάχιστον δώδεκα μήνες πριν από την εκχώρηση(σε ορισμένες περιπτώσεις, σε περισσότερες περιπτώσεις). Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εταιρεία που πωλείται πρέπει να είναι είτε εμπορική ή εταιρεία χαρτοφυλακίου ενός ομίλου αμέσως μετά τη εκχώρηση. Υπάρχει μια ευρύτερη εξαίρεση για ορισμένους "κατάλληλους θεσμικούς επενδυτές".</p> <p>Μια εταιρεία που δεν έχει έδρα το ΗΒ γενικά δεν υπόκειται σε φόρο επί των κεφαλαιουχικών της κερδών, εκτός εάν τα περιουσιακά της στοιχεία διαχειρίζονται μέσω Βρετανικής ανώνυμης εταιρίας (ΑΕ) ή όταν η κατέχει γη / περιουσία εντός του Ηνωμένου Βασιλείου. Σε περίπτωση που έχουν διεξαχθεί εκλογές για να αποκλειστούν τα κέρδη των ΑΕ, ο αποκλεισμός μπορεί επίσης να εφαρμοστεί στα κέρδη και τις ζημίες ορισμένων κεφαλαιουχικών στοιχείων των ΑΕ.</p> <p>Από τον Απρίλιο του 2019, τα κέρδη από τη διάθεση Βρετανικών περιουσιακών στοιχείων και ορισμένων άλλων επενδυτικών στοιχείων που σχετίζονται με αυτά από εταιρίες με έδρα εκτός του ΗΒ υπόκεινται σε βρετανικό φόρο.</p>
<p>Απώλειες</p>	<p>Οι απώλειες γενικά μπορούν να αντισταθμίσουν τα συνολικά κέρδη του έτους (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιουχικών κερδών) και οποιαδήποτε αντιστάθμισή μπορεί να μεταφερθεί στο προηγούμενο έτος. Οι απώλειες από τις συναλλαγές που προκύπταν πριν από την 1η Απριλίου 2017, μπορούσαν να μεταφερθούν επ' αόριστων και αντισταθμιζονταν μόνο από μελλοντικά εμπορικά κέρδη.</p> <p>Οι ζημίες από συναλλαγές που προκύπτουν μετά την 1η Απριλίου 2017 μπορεί γενικά να είναι μεταφερθούν επ' αόριστων και αντισταθμίζονται από τυχόν κέρδη ή απαλλαγές.</p> <p>Και στις δύο περιπτώσεις, οι μεταφερόμενες απώλειες περιορίζονται στο 50% των κερδών άνω του συνολικού ποσού των 5 εκατομμυρίων GBP ανά έτος. Εάν υπάρχει αλλαγή ιδιοκτησίας της εταιρείας και σημαντική αλλαγή στη φύση των συναλλαγών εντός καθορισμένων προθεσμιών, μπορεί να εξαλειφθούν οι απώλειες των συναλλαγών..</p>

	<p>Παρόμοιες απαλλαγές και περιορισμοί ισχύουν για τις μη εμπορικές απώλειες. Οι κεφαλαιακές ζημιές μπορούν να αντισταθμιστούν μόνο έναντι των κεφαλαιουχικών κερδών και μπορούν να μεταφερθούν μόνο προς τα εμπρός.</p>
Ποσοστό φορολόγησης	<p>Ο βασικός συντελεστής φόρου εταιρειών είναι 19%, και αναμένεται να μειωθεί στο 17% από την 1η Απριλίου 2020. Ο βασικός συντελεστής δεν ισχύει για τα κέρδη από τα δικαιώματα πετρελαίου και εξορυκτικές δραστηριότητες.</p> <p>Ο <u>φόρος εκτροπής των κερδών</u>, με συντελεστή 25%, ισχύει όπου οι πολυεθνικές εταιρείες χρησιμοποιούν τεχνητές ρυθμίσεις για να εκτρέψουν τα κέρδη στο εξωτερικό για να αποφύγουν το βρετανικό φόρο.</p> <p>Για εκχωρήσεις πριν από τις 6 Απριλίου 2019, μπορεί να εφαρμοστεί συντελεστής 28% σε κέρδη που προκύπτουν από τη διάθεση βρετανικών περιουσιακών στοιχείων όπου η εν λόγω περιουσία υπόκειται στον ετήσιο φόρο.</p>
Πρόσθετος φόρος	Δεν υφίσταται
Εναλλακτικός ελάχιστος φόρος	Δεν υφίσταται
Ξένη φορολογική πίστωση	<p>Μια εταιρεία εγκατεστημένη στο ΗΒ υπόκειται σε εταιρικό φόρο επί των παγκόσμιων κερδών της (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιακών κερδών), με έμφαση να δίνεται φόρους που καταβάλλονται εξωτερικό. Μια βρετανική εταιρεία μπορεί να επιλέξει να απαλλάξει τα κέρδη και τις απώλειες μιας ξένης ΑΕ από τον εταιρικό φόρο του ΗΒ, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Καμία πίστωση δεν είναι διαθέσιμη όταν τα κέρδη αυτά εξαιρούνται από τη Βρετανική φορολογία.</p>
Εξαίρεση συμμετοχής	<p>Τα περισσότερα μερίσματα, συμπεριλαμβανομένων των ξένων μερισμάτων, απαλλάσσονται. Επιπλέον, τα κεφαλαιακά κέρδη από την διάθεση σημαντικού αριθμού (γενικά 10% ή περισσότερο) μετοχών σε ορισμένες εταιρείες δεν υπόκεινται σε εταιρικό φόρο.</p>

Καθεστώς εταιρειών χαρτοφυλακίου	Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως
Κίνητρα	<p>Μια ενισχυμένη φορολογική έκπτωση της τάξης του 230% είναι διαθέσιμη για ορισμένες δαπάνες E & A για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Οι μεγάλες εταιρείες μπορούν να διεκδικήσουν μία πίστωση για E & A σε ποσοστό 12%.</p> <p>Το καθεστώς διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας επιτρέπει στις εταιρείες να επιλέξουν να εφαρμόσουν ένα προτιμώμενο ποσοστό εταιρικού φόρου 10% σε όλα τα κέρδη που αποδίδονται σε διπλώματα ευρεσιτεχνίας που πληρούν τις προϋποθέσεις.</p> <p>Υπάρχουν δημιουργικές φορολογικές ελαφρύνσεις έως και επιπλέον έκπτωση 100% για τις επιλέξιμες δαπάνες για τη παραγωγή ταινιών, κινούμενων σχεδίων, videogaming, high-end τηλεοπτικές εκπομπές (συμπεριλαμβανομένης των παιδικών προγραμμάτων), ορχηστρικές συναυλίες και θεατρικές παραστάσεις.</p>

Πίνακας 5 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης
(Πηγή Deloitte, 2019)

4.2.2 Φορολόγηση φυσικών προσώπων

Ο πίνακας χχχ παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της φορολόγησης των φυσικών προσώπων

Ανάλυση φορολόγησης φυσικών προσώπων

Φορολογητέο εισόδημα	<p>Άτομα που είναι κάτοικοι του ΗΒ σύμφωνα με τη θεσμοθετημένη διαδικασία διαμονής και έχουν ως μόνιμη κατοικία τους το Η Β υπόκεινται στη βρετανική φορολόγηση στα πλαίσια του παγκόσμιου εισοδήματος τους. Κάτοικοι που δεν έχουν ως μόνιμη κατοικία το Ηνωμένο Βασίλειο μπορούν να υποβάλουν αίτηση για την εφαρμογή της φορολόγησης εμβασμάτων (remittance basis of taxation) επί των εισοδημάτων εξωτερικού, σε αντάλλαγμα για μία πρόσθετη φορολογική υποχρέωση ύψους 30.000 GBP ετησίως για τους φορολογούμενους που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο για επτά από τα προηγούμενα εννέα φορολογικά έτη, αυξανόμενη σε 60.000 GBP για 12 από τα προηγούμενα 14 φορολογικά έτη. Η</p>
-----------------------------	--

	<p>βάση των εμβασμάτων μπορεί επίσης να εφαρμοστεί χωρίς την απαίτηση αίτησης, εάν (σε γενικές γραμμές) δεν έχει ανακληθεί το εισόδημα εξωτερικού και τα κεφαλαιακά κέρδη είναι χαμηλότερα από 2.000 GBP ή εάν πληρούνται ορισμένοι άλλοι όροι.</p>
Κεφαλαιουχικά κέρδη	<p>Φορολογούμενοι με κατοικία το Ηνωμένο Βασίλειο υπόκεινται σε φόρο κεφαλαιουχικών κερδών για όλα τα περιουσιακά τους στοιχεία, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονται. Παρόμοια με τους κανόνες για το εισόδημα εξωτερικού, ένας φορολογούμενος ο οποίος δεν έχει ως μόνιμη κατοικία του το Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί να απαιτήσει την εφαρμογή της φορολογικής βάσης εμβασμάτων σε τυχόν κεφαλαιακά κέρδη από περιουσιακά στοιχεία εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου. Ετήσια απαλλαγή (11.700 GBP για το 2018/19) είναι διαθέσιμη για τη μείωση των υπεραξιών, εκτός από το φορολογικά έτη που υποβάλλεται αίτημα για τη μεταφορά εμβασμάτων. Όταν πρόκειται για άτομα που εγκαταλείπουν το Ηνωμένο Βασίλειο και δεν λογίζονται πλέον ως κάτοικοι ΗΒ τότε τα πραγματοποιηθέντα κέρδη τους, για ένα φορολογικό έτος μετά τους αναχώρησης, δεν επιβαρύνονται από τον βρετανικό φόρο κεφαλαιουχικών κερδών, εκτός αν αυτά άτομα απουσίαζαν από το Ηνωμένο Βασίλειο για πέντε έτη ή λιγότερο και απέκτησαν περιουσιακά στοιχεία πριν φύγουν.</p> <p>Από τις 6 Απριλίου 2019, τα κέρδη από τη διάθεση ακινήτων εντός του Ηνωμένου Βασιλείου και ορισμένων περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με ακίνητα που ανήκουν σε μη μόνιμους κατοίκους φορολογούνται. Πριν από τον Απρίλιο του 2019, ο φόρος των μη μόνιμων κατοίκων συνήθως ίσχυε μόνο για τα κέρδη από τις βρετανικές κατοικίες.</p>
Μειώσεις και επιδόματα	<p>Τα φυσικά πρόσωπα έχουν αφαίρεση των προσωπικών επιδομάτων από το συνολικό προ φόρων εισόδημα (11.850 GBP για το 2018/19). Τα επιδόματα εισοδήματος μειώνονται σταδιακά στο μηδέν για τους φορολογούμενους με "προσαρμοσμένο καθαρό εισόδημα" άνω των 100.000 GBP.</p>

<p>Ποσοστό φορολόγησης</p>	<p>Ο φόρος εισοδήματος προσαρμόζεται σταδιακά. Για το 2018/19, τα επιτόκια για τα μη αποταμιευτικά έσοδα έχουν ως εξής: 20% (βασικό επιτόκιο) για εισόδημα έως 34.500 GBP. 40% (υψηλότερο ποσοστό) σε εισόδημα μεταξύ GBP 34.500 και GBP150.000; και 45% (πρόσθετο επιτόκιο) επί του εισοδήματος άνω του GBP150.000.</p> <p>Οι σκωτσέζικοι συντελεστές φόρου εισοδήματος ισχύουν για τους κατοίκους της Σκωτίας. Οι κάτοικοι της Σκωτίας είναι κάτοικοι Ηνωμένου Βασιλείου που συνδέονται με την Σκωτία, με γνώμονα την τοποθεσία του μοναδικού ή του κύριου σπιτιού τους. Για το 2018/19 υπάρχουν πέντε σκωτσέζικοι συντελεστές φορολογίας μη αποταμιευτικού εισοδήματος που κυμαίνονται από 19% έως 46% που ισχύει για φορολογητέα μη-αποταμιευτικά εισοδήματα άνω των 150.000 GBP. Για το 2018/19, οι πρώτες 2.000 στερλίνες που προέρχονται από μερίσματα είναι φορολογητέες στο 0% ("επίδομα μερισμάτων"). Έσοδα από μερίσματα που υπερβαίνουν το "επίδομα μερισμάτων" φορολογούνται σε ποσοστό 7,5%, 32,5% ή 38,1%.</p> <p>Το "επίδομα προσωπικής αποταμίευσης" παρέχει ένα φορολογικό συντελεστή 0% για τα "έσοδα από τις αποταμιεύσεις". Το επίδομα ανέρχεται σε 1.000 GBP για τους βασικούς φορολογούμενους, σε 500 GBP για φορολογούμενους υψηλότερου επιτοκίου και σε μηδέν για τους φορολογούμενους με πρόσθετο επιτόκιο.</p> <p>Ο συντελεστής του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών καθορίζεται από το σύνολο των κεφαλαιακά κερδών και εσοδών. Ο φόρος κεφαλαιουχικών κερδών είναι πληρωτέος σε ένα ποσοστό 20%, όταν ένα άτομο υποχρεούται να πληρώσει φόρο εισοδήματος με το υψηλότερο ή το πρόσθετο επιτόκιο ή το ανώτερο μέρισμα ή το επιπλέον επιτόκιο. Για το 2018/19, εάν το φορολογητέο εισόδημα είναι μικρότερο από το ποσό των 34.500 GBP, το ποσοστό του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών είναι 10%, εκτός όταν τα κέρδη προστεθούν στο εισόδημα και υπερβείν το όριο των 34.500 GBP.</p>
-----------------------------------	--

	<p>Σε αυτή την περίπτωση, η περίσσεια φορολογείται στο 20%. Επιβάλλεται επιπλέον χρέωση 8% κέρδη από αστικά ακίνητα και των αποκτηθέντων κερδών τους.</p> <p>Η απαλλαγή των επιχειρηματιών μειώνει το ποσοστό του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών σε 10% για ορισμένα επιχειρηματικά περιουσιακά στοιχεία, υπό την προϋπόθεση ενός ανώτατου ορίου κέρδους 10 εκατομμυρίων GBP κατά την διάρκεια της ζωής τους. Δεν υπάρχει κανένας φόρος επί κερδών για το ετήσιο αφορολόγητο ποσό (GBP11.700 για το 2018/19).</p>
--	--

Πίνακας 6 Στοιχεία φορολόγησης φυσικών προσώπων
(Πηγή Deloitte, 2019)

4.2.3 Έμμεσοι φόροι

Ο πίνακας χχχ παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της έμμεσης φορολόγησης

Στοιχεία έμμεσης φορολόγησης

Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)	Ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ είναι 20% , μειωμένος σε ποσοστό 5% για ορισμένα αγαθά. Υπάρχουν επίσης κάποιες συγκεκριμένες απαλλαγές και εξαιρέσεις μηδενικού συντελεστή.
Φόρος ακίνητης περιουσίας	Ο εθνικός μη οικιακός συντελεστής είναι πληρωτέος από μεμονωμένους κατόχους επαγγελματικών χώρων. Οι τοπικές αρχές εισπράττουν τον φόρο χρεώνοντας ένα καθολικό συντελεστή, ο οποίο εκπίπτει στον υπολογισμό που του φορολογητέου εισοδήματος. Ο δημοτικός φόρος (counciltax) ισχύει για την κατοχή εγχώριας ιδιοκτησίας.
Φόρος κληρονομίας	Ο φόρος κληρονομίας ισχύει για ιδιοκτησίες που μεταφέρονται λόγω θανάτου, για ορισμένα δώρα που έγιναν εντός επτά ετών μετά θανάτου και μερικές μεταβιβάσεις (π.χ. καταπιστεύματα). Ο φόρος κληρονομίας αποβαίνει πληρωτέος για περιουσιακά στοιχεία που υπερβαίνουν τις 325.000 στερλίνες σε ποσοστό 40% (20% σε ορισμένες περιπτώσεις).

	<p>Ένα οικογενειακό επίδομα κατοικίας είναι διαθέσιμο για κατοικίες που μεταβιβάζονται στους απογόνους. Αυτό προστίθεται στο κατώτατο όριο των 325.000GBP, δηλαδή το συνολικό αφορολόγητο επίδομα για έναν επιζώντα σύζυγο / συνεργάτη θα είναι 1 εκατομμύριο στερλίνες έως το 2020/21 εάν δεν υπάρχουν άλλα φορολογητέα δώρα ή κληροδοτήματα. Το επίδομα μειώνεται προοδευτικά για περιουσιακά στοιχεία αξίας άνω των 2 εκατομμυρίων στερλινών.</p> <p>Μεταφορές μεταξύ συζύγων και συντρόφων που είναι εν ζωή ή μετά θάνατον γενικά απαλλάσσονται από τον φόρο κληρονομιάς, εκτός αν μόνο ο σύντροφος-δωρητής έχει έδρα διαμονής το ΗΒ.</p> <p>Για φορολογούμενους μη κατοίκους Ηνωμένου Βασιλείου, υπόκεινται σε φόρο κληρονομιάς μόνο ιδιοκτησία εντός ΗΒ.</p>
Κοινωνική ασφάλιση -	<p>Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καταβάλλονται από τους εργοδότες, εργαζόμενους και αυτοαπασχολούμενους. Για το 2018/19, οι εβδομαδιαίοι μισθωτοί καταβάλλουν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης 12% για εβδομαδιαίο εισόδημα μεταξύ 162GBP και 892 GBP και 2% επί εισοδήματος που υπερβαίνει το ποσό αυτό. Οι εργοδότες πληρώνουν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης σε ποσοστό 13,8% για όλα τα έσοδα που υπερβαίνουν τα 162 GBP ανά εβδομάδα, και οι αυτοαπασχολούμενοι πληρώνουν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης σε ποσοστό 9% επί ετήσιου εισοδήματος μεταξύ 8.424 GBP και 46.350 GBP και 2% στην περίσσεια, μαζί με μια σταθερή χρέωση 2,95 GBP ανά εβδομάδα.</p>

Πίνακας 7 Στοιχεία έμμεσης φορολόγησης
(Πηγή Deloitte, 2019)

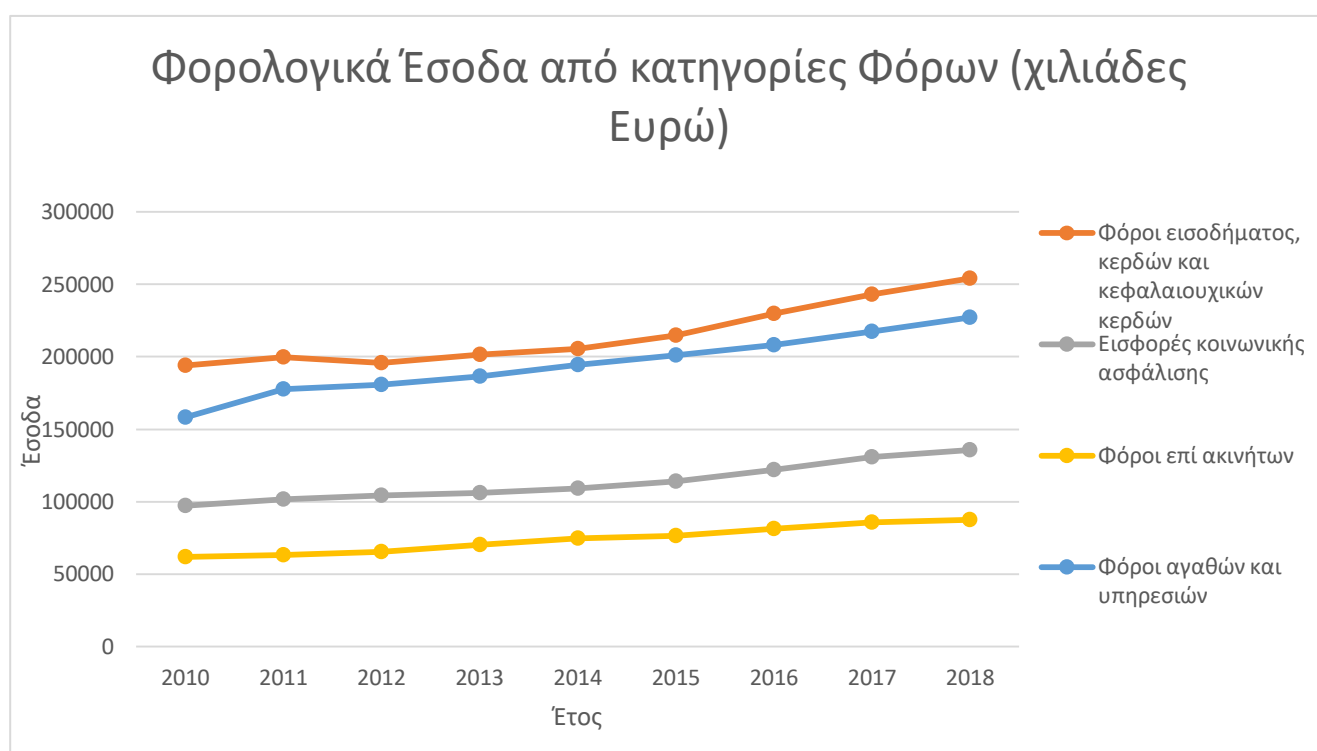
4.2.4 Εμπειρικά στοιχεία

Τα φορολογικά έσοδα του Ηνωμένου Βασιλείου ανά κατηγορία φόρων για το διάστημα 2010 – 2018 δίνονται στον πίνακα xxx

Έσοδα (σε χιλιάδες Ευρώ) / Έτος	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Φόροι εισοδήματος, κερδών και κεφαλαιουχικών κερδών	193806	199515	195879	201542	205665	214870.46	229942	243181	254167
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	97346	101441	104319	106085	109120	114067	121900	130595	135514
Φόροι επί ακινήτων	61768	63405	65320	70094	74675	76563	81345	85555	87618
Φόροι αγαθών και υπηρεσιών	158279	177607	180685	186515	194495	201076	208050	217263	226985

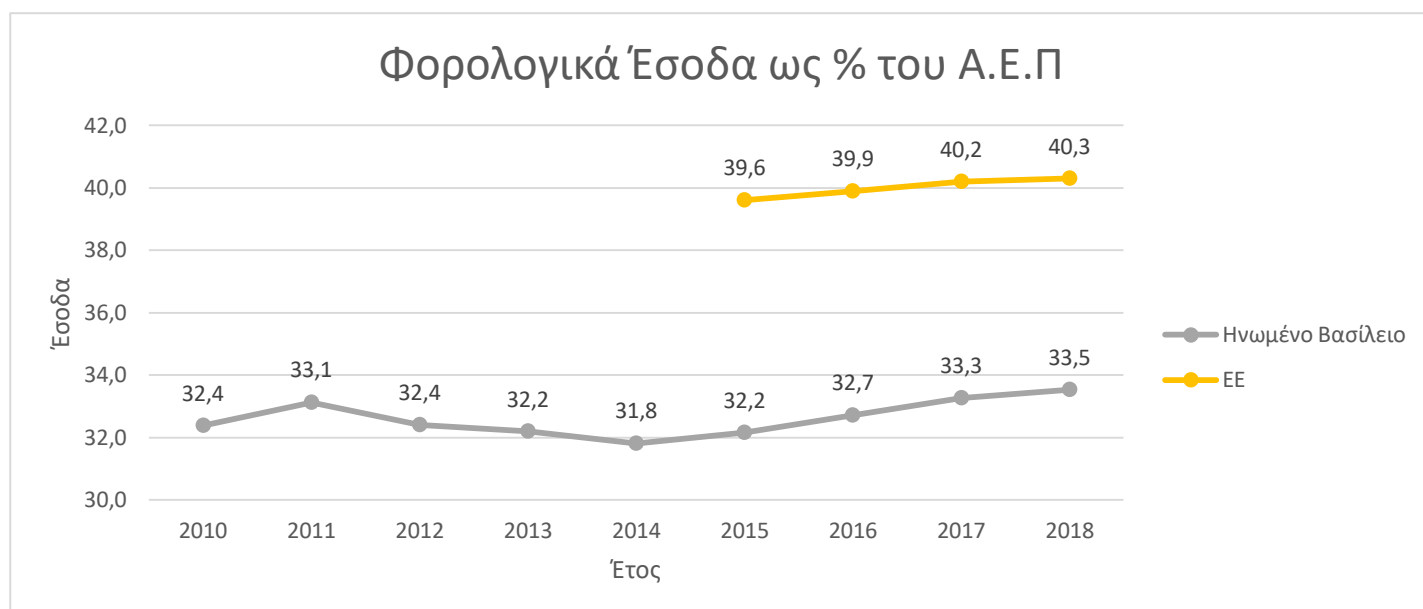
Πίνακας 8 Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων (σε χιλιάδες ευρώ)
(Πηγή OECD, Ίδια Επεξεργασία)

Το διάγραμμα xxx απεικονίζει τα έσοδα του ΗΒ ανά είδος φόρου για την χρονική περίοδο 2010 – 2018. Ο φόρος επί των αγαθών και υπηρεσιών για το έτος 2018 παρουσιάζει την μεγαλύτερη αύξηση συγκριτικά με το 2010 (43%) με τον φόρο επί των ακινήτων να έχει τη δεύτερη μεγαλύτερη

αύξηση (42%).

Στο διάγραμμα χχχ απεικονίζονται τα φορολογικά έσοδα που αποκόμισε το βρετανικό κράτος τη χρονική περίοδο 2010 – 2018 ως επι τις εκατό ποσοστό (%) του ΑΕΠ. Τη χρονική περίοδο 2011 – 2014 τα φορολογικά έσοδα παρουσιάζουν μια φθίνουσα πορεία με τη μεγαλύτερη μείωση να σημειώνεται την χρονική περίοδο 2011 – 2012. Τα φορολογικά έσοδα του ΗΒ για το έτος 2018 είναι περίπου 20% λιγότερα συγκριτικά με την ΕΕ28 (40.3%). Την τετραετία 2015-2018 τα φορολογικά έσοδα της Μεγάλης Βρετανίας είναι σταθερά λιγότερα από της ΕΕ28 αλλά κάθε έτος η διαφορά των δύο μεγεθών μειώνεται με σταθερό ποσοστό της τάξης του 1% (Η διαφορά των φορολογικών εσόδων ΗΒ-ΕΕ28 το 2015 ήταν στο 23% ενώ το 2018 στο 20%).

Διάγραμμα4-4Φορολογικά Έσοδα από κατηγορίες Φόρων
(Πηγή OECD,Ίδια Επεξεργασία)

4.3 Φορολογικά συστήματα Λουξεμβούργου και Ιρλανδίας

Τα ευνοϊκά φορολογικά συστήματα του Λουξεμβούργου και της Ιρλανδίας έχουν βοηθήσει στην προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων στα πέντε χρόνια από την έναρξη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και αποτελούν ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την μελέτη του φαινομένου του φορολογικού ανταγωνισμού.

Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διαπίστωσε ότι επτά από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης - συμπεριλαμβανομένης της Ιρλανδίας, των Κάτω Χωρών και του Λουξεμβούργου - συμπεριφέρονται ως φορολογικοί παράδεισοι.

Η Ιρλανδία αναφέρεται ως φορολογικός παράδεισος λόγω της φορολογικής και οικονομικής πολιτικής της χώρας. Η νομοθεσία ευνοεί σε μεγάλο βαθμό την ίδρυση και λειτουργία εταιρειών και το οικονομικό περιβάλλον είναι πολύ φιλόξενο για όλες τις εταιρείες, ιδιαίτερα εκείνες που επενδύονται στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία.

Χωρίς τις κρατήσεις, οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν συντελεστή φορολογίας 35%. Το ποσοστό φορολογίας της Ιρλανδίας για τις επιχειρήσεις είναι 12,5%. Επιπλέον, η Ιρλανδία χρεώνει μόνο συντελεστή φορολογίας εταιρειών 6,25% για τα έσοδα που συνδέονται με ευρεσιτεχνίες ή την πνευματική ιδιοκτησία μιας εταιρείας. Αυτός ο χαμηλότερος συντελεστής αποβλέπει στην παροχή φορολογικών ελαφρύνσεων για την προστασία και την υποστήριξη δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Οι φορολογικές πολιτικές της Ιρλανδίας σε θέματα έρευνας και ανάπτυξης προσφέρουν σημαντικά κίνητρα στις εταιρείες να επενδύσουν σε καινοτόμες ιδέες. Η Ιρλανδία έχει θεσπίσει πολιτικές που επιτρέπουν στις ερευνητικές και αναπτυξιακές νεοσύστατες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να ζητήσουν επιστροφή φόρων. Αυτό ισχύει ακόμη και αν η νεοσύστατη επιχείρηση προκαλεί ζημιές και δεν μπορεί να πληρώσει τον εταιρικό φόρο. Επιπλέον, η φορολογική πίστωση 25% εφαρμόζεται έναντι του συντελεστή φορολογίας εταιρειών στο 12,5%.

Η Ιρλανδία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εταιρική φορολόγηση και έχει σαφές κίνητρο να παραμείνει ένας φορολογικός παράδεισος και να μην εφαρμόσει δυσμενείς πολιτικές. Η Ιρλανδία έχει μια φορολογική συνθήκη με πάνω από 70 χώρες, εκ των οποίων οι 25 ανήκουν σε αναπτυγμένες χώρες.

Η τιμολόγηση των μεταβιβάσεων επιτρέπει στις εταιρείες να μεταφέρουν κέρδη από δικαιοδοσίες υψηλού φόρου σε δικαιοδοσίες χαμηλού φόρου. Έτσι, μια εταιρεία εμπορεύεται με διαφορετικές θυγατρικές παρά με εξωτερικές εταιρείες. Αυτή η τεχνητή μετατόπιση, όταν εκτελείται από πολυεθνικές εταιρείες που παράγουν μέχρι το 70% του παγκόσμιου εμπορίου, θα οδηγήσει σε χαμηλότερους φόρους. Αυτή η πολιτική τιμολόγησης μεταβίβασης είχε ως αποτέλεσμα τη διερεύνηση της ιρλανδικής επιχείρησης της Apple. (NASDAQ: AAPL) από τη Γερουσία των Ηνωμένων Πολιτειών και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό προέκυψε αφού η Apple είχε ένα πραγματικό φορολογικό συντελεστή 3,7% στα 31 δισεκατομμύρια δολάρια εσόδων το 2014.

Η ιρλανδική κυβέρνηση θεωρείται «φιλο-επιχειρηματική» και όχι γραφειοκρατική. Το κόστος διαβίωσης της χώρας είναι από τα χαμηλότερα σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, γεγονός που αποτελεί επιπλέον κίνητρο για τις διεθνείς εταιρείες. Οι μισθοί, η ασφάλεια, το ενοίκιο και τα υλικά κοστίζουν λιγότερο από πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης.

Επιπλέον, η οικονομική πολιτική της Ιρλανδίας επιτρέπει τη θέσπιση εταιριών ειδικού σκοπού (specialpurposevehicles) για τη μείωση των φόρων. Το 2013, 742 εταιρίες ειδικής χρήσης εντοπίστηκαν στην Ιρλανδία. Το 2014, τα εκτιμώμενα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν σε αυτές τις εταιρίες υπολογίστηκαν σε 421,9 δισ. ευρώ. Ο λόγος για την υψηλή χρήση οχημάτων ειδικής χρήσης σχετίζεται με τη χρηματοπιστωτική διαφάνεια, καθώς η Ιρλανδία έχει ελάχιστα έως καθόλου. Τέλος η κυβέρνηση δεν απαιτεί από τις διεθνείς εταιρείες να παρέχουν δημόσιους λογαριασμούς σχετικά με τον κύκλο εργασιών, τις επιδοτήσεις που έχουν εισπραχθεί, το κέρδος ή το ποσό των καταβληθέντων φόρων.

Ανάλυση εταιρικής φορολόγησης Ιρλανδίας

Φορολογητέο εισόδημα	Ο εταιρικός φόρος επιβάλλεται στα κέρδη της εταιρείας, τα οποία αποτελούνται από το εισόδημα που προέρχεται από εμπορικές συναλλαγές, το παθητικό εισόδημα και τα κεφαλαιακά κέρδη. Τα συνηθισμένα επαγγελματικά έξοδα που προκύπτουν μπορούν να
-----------------------------	--

	αφαιρεθούν στον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος
Φορολόγηση μερισμάτων	Τα μερίσματα που εισέπραξε μια εταιρεία με Ιρλανδική έδρα γενικά απαλλάσσονται από τον εταιρικό φόρο. Μερίσματα που ελήφθησαν από μια αλλοδαπή εταιρεία υπόκεινται σε εταιρικό φόρο στη περίοδο που τα μερίσματα είναι πληρωτέα, αλλά και μια πίστωση για τον υποκείμενο εταιρικό φόρο και τον παρακρατούμενο φόρο είναι διαθέσιμη για τον ξένο φόρο που καταβλήθηκε. Μερίσματα που ελήφθησαν από μια εταιρεία που εδρεύει σε διαφορετικό κράτος μέλος της ΕΕ μπορεί να υπόκεινται σε μια ενισχυμένη πίστωση μέχρι το ποσοστό του φόρου επί των κερδών σε αυτή τη χώρα.
Κεφαλαιουχικά κέρδη	Τα κεφαλαιακά κέρδη φορολογούνται στο 33% και 40% . Κέρδη από την πώληση μετοχών σε εταιρείες που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ ή σε χώρες με τις οποίες η Ιρλανδία έχει συνάψει φορολογική σύμβαση εξαιρούνται εάν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.
Απώλειες	Οι απώλειες από τις συναλλαγές μπορούν να μεταφερθούν στο αμέσως προηγούμενη φορολογική περίοδο ή μεταφέρονται σε μεταγενέστερη περίοδο επ' αόριστον.
Ποσοστό φορολόγησης	Ο συντελεστής εταιρικού φόρου είναι 12,5% επί του εισοδήματος που προκύπτει από τις εμπορικές συναλλαγές και 25% για τις μη εμπορικές συναλλαγές. Συγκεκριμένα τα μερίσματα από την ΕΕ και περιοχές που έχουν συνάψει φορολογική συνθήκη με την Ιρλανδία φορολογούνται με το ποσοστό 12,5%.
Πρόσθετος φόρος	Δεν υφίσταται
Εναλλακτικός ελάχιστος φόρος	Δεν υφίσταται
Ξένη φορολογική πίστωση	Ο ξένος φόρος που καταβάλλεται μπορεί να πιστωθεί αντί του ιρλανδικού φόρου επί των ίδιων κερδών, αλλά η πίστωση περιορίζεται στο ποσό του ιρλανδικού φόρου που καταβάλλεται επί του εισοδήματος εξωτερικού. Μερίσματα που ελήφθησαν από μια εταιρεία που εδρεύει σε κάποιο κράτος μέλος της ΕΕ μπορεί να

	<p>υπόκεινται σε αυξημένη πίστωση μέχρι το ποσοστό του φόρου επί των κερδών που ισχύει σε αυτή τη χώρα. Η συγκέντρωση πιστώσεων για εισόδημα που προκύπτει από ξένα μερίσματα είναι διαθέσιμη. Τυχόν πλεονάσματα πιστώσεων διπλής φορολογίας που οφείλονται σε μερίσματα αλλοδαπής που φορολογούνται στο 12,5% δεν είναι διαθέσιμα έναντι του φόρου επί των αλλοδαπών μερισμάτων που υπόκεινται σε ποσοστό 25%. Η συγκέντρωση πιστώσεων για ξένα υποκαταστήματα είναι επίσης διαθέσιμη.</p>
Εξαίρεση συμμετοχής	<p>Εξαίρεση συμμετοχής μπορεί να εφαρμοστεί σε κεφαλαιακά κέρδη που προέρχονται από εταιρεία χαρτοφυλακίου Ιρλανδικής έδρας με τη διάθεση σημαντικού πακέτου μετοχών σε μια εταιρεία που βρίσκεται στην Ιρλανδία ή σε ένα άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή χώρα που έχει συνάψει φορολογική συνθήκη με την Ιρλανδία. Για να τύχουν της απαλλαγής, οι Ιρλανδικές επιχειρήσεις πρέπει να κατέχουν συμμετοχή τουλάχιστον 5%. Ο επενδυτής πρέπει να είναι εμπορική εταιρεία ή μέλος εμπορικού ομίλου εταιριών και οι τόκοι πρέπει να έχουν κρατηθεί για μια συνεχή περίοδο 12 μηνών που λήγει εντός δύο ετών πριν από την ημερομηνία διάθεσης.</p>
Καθεστώς εταιρειών χαρτοφυλακίου	<p>Όπως προηγουμένως</p>
Κίνητρα	<p>Οι δαπάνες για αντικείμενα που προσφέρουν έσοδα, δικαιώματα, ορισμένα κτίρια, εγκαταστάσεις και μηχανήματα που σχετίζονται με την Ε & Α μπορούν να επωφεληθούν από πίστωση 25%, η οποία μπορεί να συμψηφιστεί με τον εταιρικό φόρο μιας εταιρείας για το έτος κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η δαπάνη. Οι εταιρείες που λαμβάνουν αυτή την πίστωση έχουν επίσης την επιλογή να χρησιμοποιήσουν ένα μέρος αυτής για να ανταμείψουν βασικούς υπαλλήλους που έχουν συμμετάσχει στην ανάπτυξη αυτού του εγχειρήματος.</p> <p>Μια εταιρεία μπορεί να επαναφέρει τυχόν αχρησιμοποίητη πίστωση φόρου Ε & Α έναντι της φορολογικής υποχρέωσης των εταιρειών για την προηγούμενη περίοδο ίσης διάρκειας. Εάν μια εταιρεία δεν έχει</p>

	<p>πληρώσει επαρκής εταιρικό φόρο κατά το τρέχον ή το προηγούμενο έτος για πλήρη χρήση της πίστωσης μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση για διάρκεια τριών ετών (με υποβολή εντός 12 μηνών από το τέλος της λογιστικής περιόδου κατά την οποία η δαπάνη είχε πραγματοποιηθεί).</p> <p>Για τις νεοσύστατες εταιρείες, υπάρχει απαλλαγή από τον εταιρικό φόρο για εισοδήματα και κέρδη μέχρι συγκεκριμένα όρια.</p> <p>Παρέχονται φορολογικές ελαφρύνσεις για τις κεφαλαιουχικές δαπάνες μετά τις 7 Μαΐου 2009 σχετικά με την παροχή ή απόκτηση άυλων περιουσιακών στοιχείων για σκοπούς εμπορικών συναλλαγών. Η απαλλαγή ισχύει για άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως εμπορικές επωνυμίες, τεχνογνωσία, πνευματικά δικαιώματα και άλλα άυλα στοιχεία. Επιπλέον, ορισμένες εξαγορές πελατειακών καταλόγων επίσης μπορούν να τύχουν φορολογικών ελαφρύνσεων, υπό τον όρο ότι δεν μεταφέρονται άμεσα ή έμμεσα ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.</p> <p>Ένα καθεστώς ανάπτυξης της γνώσης (KDB) προβλέπει ότι τα κέρδη από κατοχυρωμένες με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εφευρέσεις και τα πνευματικά δικαιώματα λογισμικού (περιουσιακά στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις) που έχει αποκομίσει μια ιρλανδική εταιρεία, στο βαθμό που σχετίζονται με την E & A μπορεί να φορολογούνται με επιτόκιο 6,25%.</p>
--	---

Πίνακας 9 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης
(Πηγή Deloitte, 2019)

Το Λουξεμβούργο ήταν ο φορολογικός παράδεισος επιλογής πολλών εταιρειών και φυσικών προσώπων από όλο τον κόσμο από τη δεκαετία του 70. Έχει αναπτυχθεί ως φορολογικός παράδεισος λόγω της πολιτικής και οικονομικής σταθερότητάς του και των τεράστιων φορολογικών κινήτρων, ενθαρρύνοντας τις ξένες εταιρείες να μετακομίσουν εκεί.

Η μικρή κρατική κυβέρνηση της χώρας παρέχει υπεράκτιες τράπεζες (offshore bankholders) με κορυφαία εμπιστευτικότητα και προστασία περιουσιακών στοιχείων για χρόνια. Το φορολογικό σύστημα του Λουξεμβούργου επιτρέπει σε εκατοντάδες εταιρείες των ΗΠΑ να αποθηκεύουν τεράστια κομμάτια της επιχείρησής τους εκτός των χωρών καταγωγής τους, η οποία περικόπτει δισεκατομμύρια από τους λογαριασμούς φόρου.

Το Λουξεμβούργο προσελκύει τις μεγαλύτερες εταιρείες από όλο τον κόσμο που ζητούν άσυλο από τη μεγάλη φορολογία εταιρειών, ειδικά σε χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες όπου ο συντελεστής φορολογίας 35% ήταν κάποτε ο τρίτος υψηλότερος στον κόσμο. Σε σύγκριση, το Λουξεμβούργο έχει συντελεστή φορολογίας 21%. Αν και, από το 2018, αυτός είναι και ο ανώτατος φορολογικός συντελεστής των ΗΠΑ, το Λουξεμβούργο προσφέρει και άλλα φορολογικά πλεονεκτήματα.

Για παράδειγμα, το Λουξεμβούργο επιβαρύνει τις ξένες εταιρείες με έναν εξαιρετικά χαμηλό συντελεστή φόρου για την αποστολή χρημάτων προς και από τη χώρα. Οι εταιρείες που διοχετεύουν κέρδη μέσω του Λουξεμβούργου χρεώνονται γύρω στο 1%. Αυτό αποτελεί τεράστιο κίνητρο για τις μεγάλες εταιρείες που έχουν την ευκαιρία να εξοικονομήσουν δισεκατομμύρια στους λογαριασμούς εταιρικού φόρου μεταφέροντας μετρητά στο Λουξεμβούργο με τόσο χαμηλά ποσοστά.

Ανάλυση εταιρικής φορολόγησης Λουξεμβούργο

Φορολογητέο εισόδημα	Το φορολογητέο εισόδημα υπολογίζεται βάση του κέρδους όπως αναφέρεται στον εμπορικό ισολογισμό, καθώς και ορισμένες προσαρμογές που προβλέπονται από τη φορολογική νομοθεσία.
Φορολόγηση μερισμάτων	Μερίσματα που εισπράχθηκαν από εταιρία που εδρεύει στο Λουξεμβούργο υπεισέρχονται στο φορολογητέο εισόδημα, εκτός εάν εφαρμόζεται το καθεστώς εξαίρεσης συμμετοχής.
Κεφαλαιουχικά κέρδη	Τα κεφαλαιουχικά κέρδη γενικά περιλαμβάνονται στο φορολογητέο εισόδημα και φορολογούνται με τον τυπικό συντελεστή εταιρικής φορολόγησης. Ωστόσο, τα κεφαλαιουχικά κέρδη που προκύπτουν από την πώληση μετοχών ενδέχεται να απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών υπό ορισμένες περιπτώσεις.
Απώλειες	Οι απώλειες που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 μπορούν να μεταφερθούν επ'αόριστον. Οι ζημίες που προκύπτουν από το 2017 μπορούν να μεταφερθούν για 17 έτη.
Ποσοστό φορολόγησης	Ο φόρος εταιρικού εισοδήματος με ποσοστό 17% ισχύει για μια

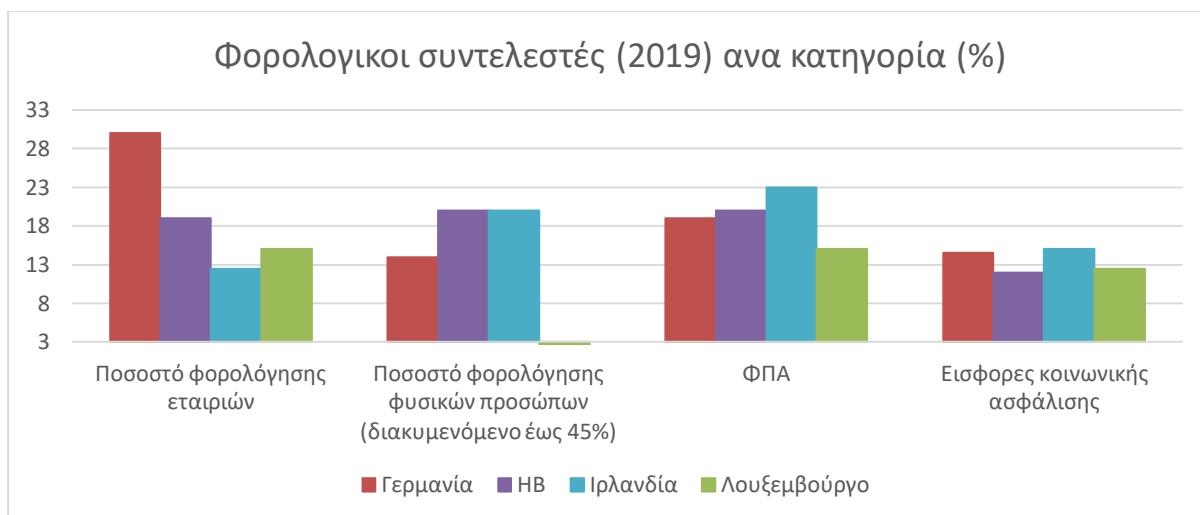
	<p>εταιρεία με φορολογητέο εισόδημα που υπερβαίνει τα 200.000 ευρώ. Το ποσοστό είναι 15% εάν το ετήσιο φορολογητέο εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 175.000 ευρώ. Για ποσά μεταξύ 175.000 και 200.000 ευρώ, ο φόρος εισοδήματος των εταιρειών υπολογίζεται βάσει εξίσωσης, προσθέτοντας 26.250 ευρώ (ήτοι 175.000 x 15%) και 31% του ποσού εισοδήματος που υπερβαίνει τα 175.000 ευρώ.</p> <p>Μπορεί επίσης να επιβληθεί ένας δημοτικός εταιρικός φόρος.</p>
Πρόσθετος φόρος	Ο φόρος εταιρικού εισοδήματος αυξάνεται με εισφορές της τάξης του 7% στο ταμείο ανεργίας.
Εναλλακτικός ελάχιστος φόρος	Δεν υφίσταται
Ξένη φορολογική πίστωση	Ο αλλοδαπός φόρος που καταβάλλεται μπορεί να πιστωθεί έναντι του εταιρικού φόρου εισοδήματος του Λουξεμβούργου εάν ο αλλοδαπός φόρος είναι συγκρίσιμος με τον φόρο εισοδήματος εταιρειών του Λουξεμβούργου. Η πίστωση περιορίζεται στο ποσό του φόρου εισοδήματος του Λουξεμβούργου που καταβάλλεται στο εισόδημα εξωτερικού.
Εξαίρεση συμμετοχής	<p>Τα μερίσματα και τα κεφαλαιακά κέρδη που αποκτώνται από ειδικούς φορείς μπορούν να απαλλάσσονται από τον εταιρικό και δημοτικό φόρο εισοδήματος του Λουξεμβούργου, εάν ο φορέας που αντλεί το εισόδημα κατέχει ή δεσμεύεται να κατέχει τη συμμετοχή, άμεσα ή έμμεσα, για συνεχή χρονική περίοδο τουλάχιστον 12 μηνών και η συμμετοχή δεν μειώνεται κάτω από το 10% ή κάτω από μια τιμή απόκτησης 1,2 ευρώ εκατ. ευρώ (6 εκατ. ευρώ για κεφαλαιακά κέρδη) κατά την περίοδο αυτή.</p> <p>Τα μερίσματα που λαμβάνει μια μητρική εταιρεία στο Λουξεμβούργου από μια θυγατρική εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ δεν απαλλάσσονται από το καθεστώς απαλλαγής συμμετοχής εάν οι πληρωμές εκπίπτουν στο άλλο κράτος μέλος. Τα οφέλη του καθεστώτος απαλλαγής από τη συμμετοχή δεν ισχύουν επίσης όταν η συναλλαγή συνιστά κατάχρηση του δικαίου βάσει του</p>

	γενικού κανόνα κατά της διαφθοράς (generalanti-abuserule - GAAR).
Καθεστώς εταιρειών χαρτοφυλακίου	Όπως προηγουμένως
Κίνητρα	<p>Μια παγκόσμια πίστωση φόρου για τις επενδύσεις διατίθεται για το 8% της αξίας κτήσης των πρώτων 150.000 ευρώ των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους και 2% άνω των 150.000 ευρώ. Έχει επίσης διατεθεί συμπληρωματική πίστωση φόρου για επενδύσεις ύψους 13% της αξίας κτήσεως των επενδύσεων που πληρούν τις προϋποθέσεις κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους.</p> <p>Το νέο καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας (IP) του Λουξεμβούργου που εισήχθη το 2018 ακολουθεί την προσέγγιση του ΟΟΣΑ. Το καθεστώς προβλέπει απαλλαγή κατά 80% για τα επιλέξιμα έσοδα που προέρχονται από την εμπορία ορισμένων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και απαλλαγή κατά 100% από το καθαρό φόρο. Το καθεστώς του παλαιού πλαισίου πνευματικής ιδιοκτησίας καταργήθηκε το 2016, παρόλο που ορισμένα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που εισήχθησαν πριν από την 1η Ιουλίου 2016 μπορούν να συνεχίσουν να εφαρμόζονται από το προηγούμενο καθεστώς έως τις 30 Ιουνίου 2021.</p>

Πίνακας 10 Στοιχεία εταιρικής φορολόγησης
(Πηγή Deloitte, 2019)

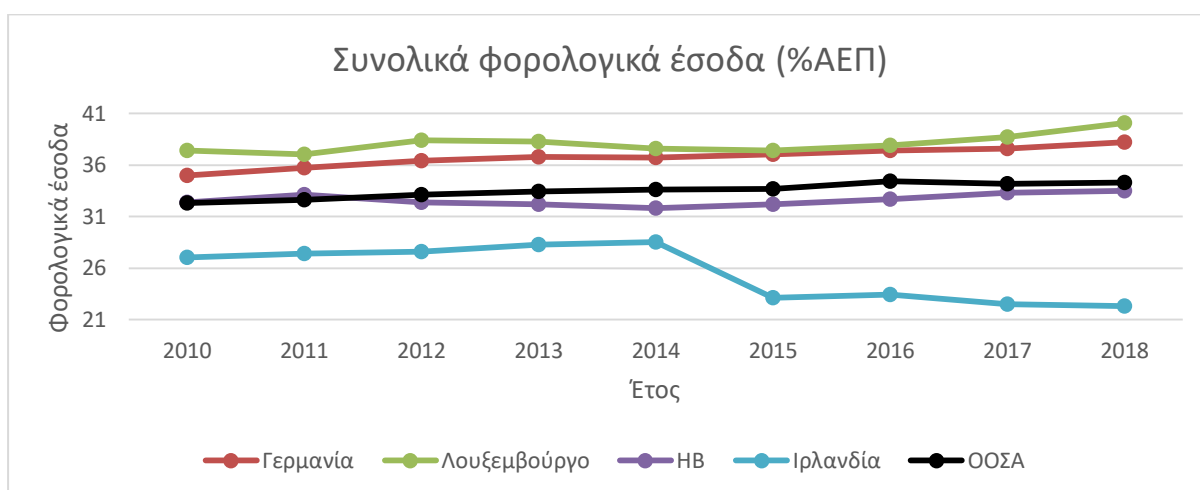
4.4 Συγκριτική ανάλυση φορολογικών συστημάτων

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζονται οι φορολογικοί συντελεστές ανά κατηγορία φόρου των 4 κρατών για το έτος 2018. Το Λουξεμβούργο και η Ιρλανδία παρουσιάζουν την μικρότερη εταιρική φορολόγηση. Επιπλέον το Λουξεμβούργο παρουσιάζει μειωμένους φορολογικούς συντελεστές και στις υπόλοιπες βασικές φορολογικές κατηγορίες. Τέλος, η εταιρική φορολόγηση στη Γερμανία παρουσιάζει την μεγαλύτερη τιμή σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες και παράλληλά έχει τον δεύτερο μεγαλύτερο συντελεστή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

*Διάγραμμα4-5Φορολογικοί συντελεστές ανά κατηγορία φόρου
(Πηγή OECD,Ίδια Επεξεργασία)*

Τα φορολογικά έσοδα απεικονίζονται στον Διάγραμμα 4-6. Το Λουξεμβούργο και η Ιρλανδία έχουν το μεγαλύτερο και μικρότερο ποσοστό συνολικών φορολογικών εσόδων ως ποσοστό του ΑΕΠ. Επίσης, τα φορολογικά έσοδα της Ιρλανδίας μετά το έτος 2014 παρουσιάζουν μια σημαντική μείωση. Βέβαια από τον πίνακα 11φαίνεται ότι η Ιρλανδία είχε το μεγαλύτερο ποσοστό φορολογικών εσόδων (σύγκριση 2017 – 2018) σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη, με το Λουξεμβούργο να ακολουθεί. Τα φορολογικά έσοδα του Γερμανικού κράτους ανέρχονται σε μεγαλύτερα μεγέθη συγκριτικά με τις χώρες του ΟΟΣΑ ενώ το HB παρουσιάζει μικρότερο ποσοστό φορολογικών εσόδων.

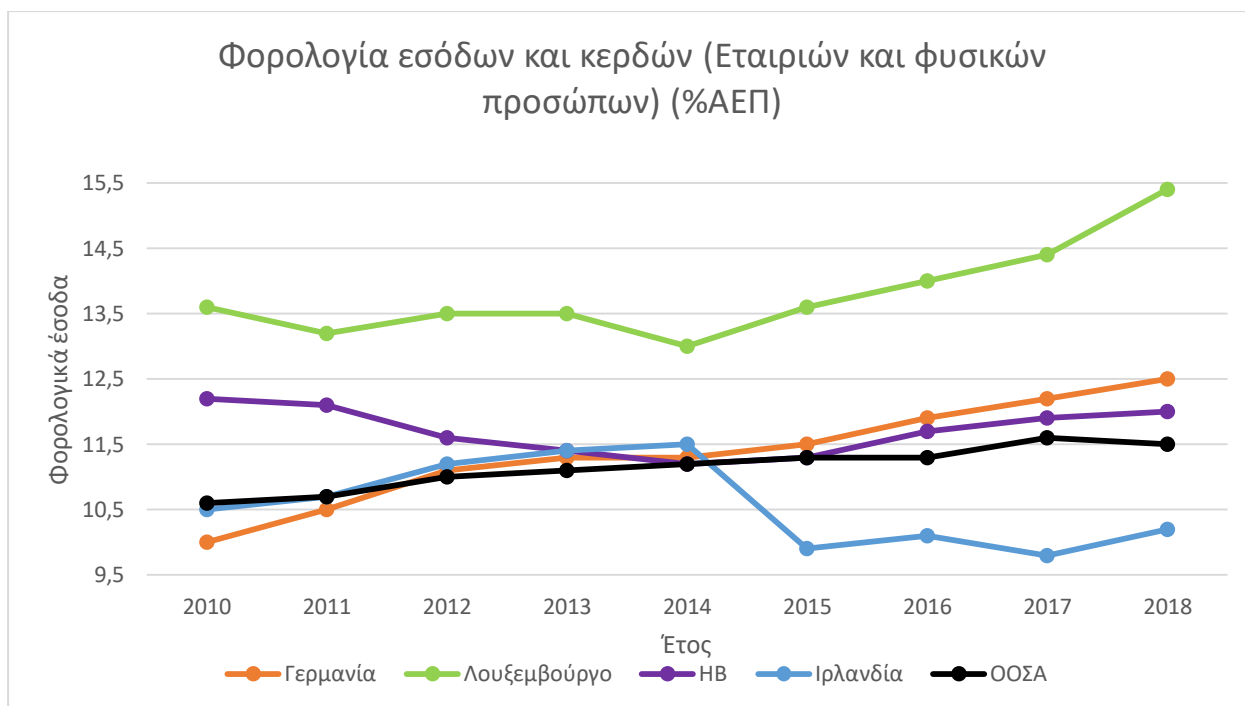
*Διάγραμμα4-6Φορολογικά έσοδα
(Πηγή OECD,Ίδια Επεξεργασία)*

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Διαφορά 10-18 (%)
Ιρλανδία	60	65	62	67	74	67	70	75	85	42%
Λουξεμβούργο	20	22	22	24	25	21	22	24	28	40%
Γερμανία	1196	1342	1290	1380	1430	1251	1307	1388	1526	28%
ΗΒ	794	873	870	887	966	931	870	878	947	19%

Πίνακας 11 Φορολογικά έσοδα (χιλ. \$)

(Πηγή OECD, Ίδια Επεξεργασία)

Τα φορολογικά έσοδα από την φορολογία των εισοδημάτων και κερδών αθροιστικά, τόσο των εταιριών όσο και των φυσικών προσώπων απεικονίζονται στο Διάγραμμα 4-7. Το Λουξεμβούργο είχε το μεγαλύτερο ποσοστό φορολογικών εσόδων και η Ιρλανδία το μικρότερο για το έτος 2018. Το ΗΒ παρουσιάζει μια καθοδική πορεία έως το 2014 και στη συνέχεια ανέρχεται έως το 2018 στο ποσοστό παρόμοιο με το 2010. Από τον πίνακα 12 που απεικονίζονται τα έσοδα από την εταιρική φορολόγηση ως εκατοστιαίο ποσοστό επι του ΑΕΠ, φαίνεται ότι η Ιρλανδία είχε την μεγαλύτερη μεταβολή του ποσοστού αυτού από το έτος 2017 στο 2018 αποκομίζοντας τα περισσότερα έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ της σε σύγκριση με τις λοιπές χώρες. Σημειώνεται ότι το Λουξεμβούργο ακολουθεί.

Διάγραμμα 4-7 Φορολογικά έσοδα επί εισοδημάτων και κερδών
(Πηγή OECD, ίδια Επεξεργασία)

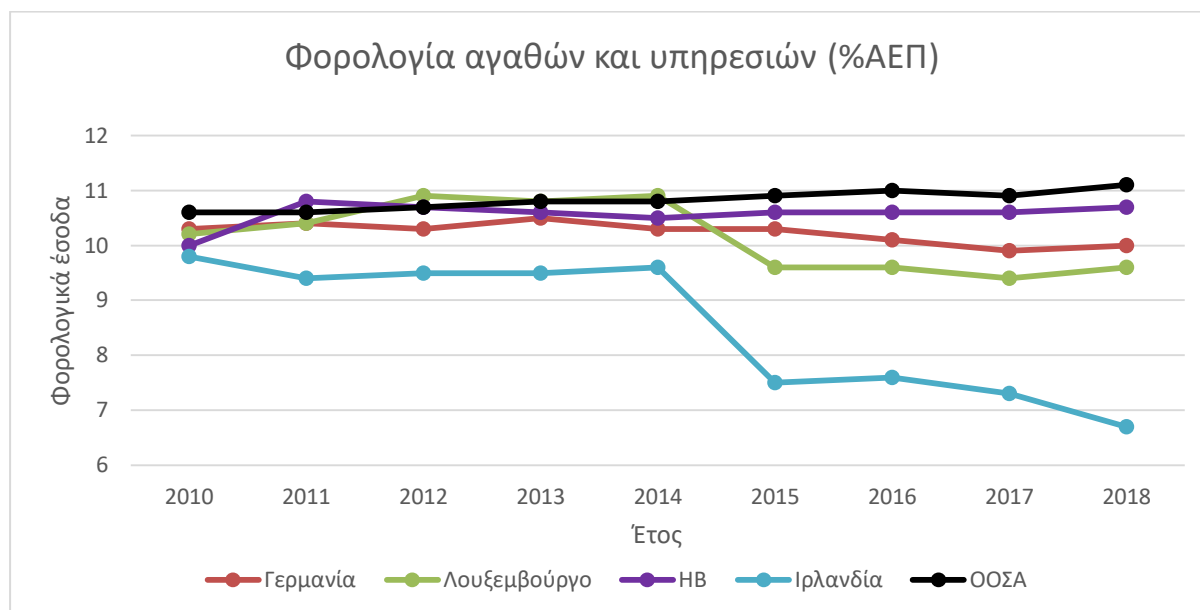
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Ποσοστό μεταβολής 17-18
Ιρλανδία	2.4	2.2	2.3	2.4	2.4	2.6	2.7	2.8	3.2	16%
Λουξεμβούργο	5.8	5.0	5.1	4.8	4.3	4.5	4.6	5.2	5.9	13%
Γερμανία	1.5	1.7	1.7	1.8	1.7	1.7	2.0	2.0	2.1	5%
HB	2.9	2.8	2.7	2.6	2.5	2.4	2.7	2.8	2.9	2%

Πίνακας 12 Έσοδα από την εταιρική φορολόγηση (% ΑΕΠ)

(Πηγή OECD, ίδια Επεξεργασία)

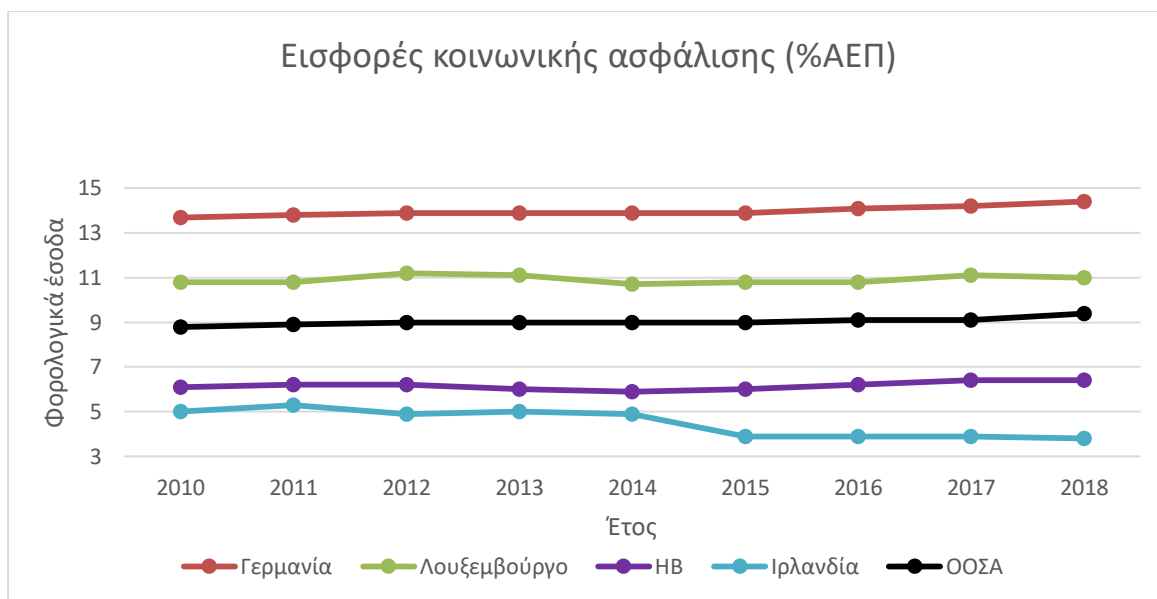
Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζονται τα έσοδα που προκύπτουν από την φορολόγηση των αγαθών και υπηρεσιών. Η Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο παρουσιάζουν τα λιγότερα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ τους ενώ αμφότερες σημείωσαν μία μεγάλη πτώση το 2014. Το HB και η Γερμανία δεν παρουσιάζουν διακυμάνσεις στο ποσοστό εσόδων που προέρχεται από τη

φορολόγηση αυτής της κατηγορίας. Αξιοσημείωτο είναι ότι κατά την χρονική περίοδο 2014-2018 και οι τέσσερις χώρες παρουσιάζουν μικρότερα φορολογικά έσοδα συγκριτικά με τις χώρες του ΟΟΣΑ.

*Διάγραμμα 4-8 Φορολογία αγαθών και υπηρεσιών
(Πηγή OECD, ίδια Επεξεργασία)*

Τέλος, όπως φαίνεται από το διάγραμμα 4-9 η Γερμανία έχει τα περισσότερα έσοδα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για την 9ετία 2010 – 2018 συγκριτικά με τις χώρες του ΟΟΣΑ. Αντίθετα τα ποσοστά φορολογικών εσόδων της Ιρλανδίας είναι πολύ μικρότερα ενώ το 2018 ήταν στο 3.8% (διαφορά 10.6% από τη Γερμανία και 5.6% από τις χώρες του ΟΟΣΑ).

*Διάγραμμα 4-9 Φορολογικά έσοδα επί εισφορών κοινωνικής ασφάλισης
(Πηγή: OECD, Ίδια Επεξεργασία)*

Κεφάλαιο 5 Συμπεράσματα

Η παρούσα μελέτη είχε σαν σκοπό την μελέτη του φορολογικού ανταγωνισμού στον ευρωπαϊκό χώρο. Μετά την παράθεση των λειτουργιών και των επιδιώξεων του κράτους και της επιχείρησης, που κρίνονται απαραίτητες για την περαιτέρω μελέτη του φορολογικού ανταγωνισμού και εστιάζοντας στην παράθεση και ανάλυση των φορολογικών συστημάτων 4 κρατών μελών με διαφορετικά χαρακτηριστικά, διαφορετικές γεωγραφικές θέσεις και πολιτικές, συμπεραίνεται πως ο φορολογικός ανταγωνισμός αποτελεί ένα σύγχρονο οικονομικό φαινόμενο το οποίο εντείνεται. Ωστόσο το φαινόμενο του φορολογικού ανταγωνισμού απαιτεί την εμβάθυνση σε περισσότερες διαστάσεις από τις οποίες προκύπτουν και τα βαθύτερα κίνητρα της προσφοράς χαμηλής φορολόγησης από την πλευρά του κράτους και της ζήτησης χαμηλών φορολογικών συντελεστών από την πλευρά των επιχειρήσεων.

Όσον αφορά τους οικονομικούς παράγοντες που επιδρούν στην χωροθέτηση των επιχειρήσεων παρατηρείται πως ο φορολογικός ανταγωνισμός συσχετίζεται θετικά, δηλαδή όσο αυξάνει η ικανότητα μιας χώρας στο να είναι ανταγωνιστική φορολογικά τόσο περισσότερες επιχειρήσεις θα προσελκυστούν. Επιπλέον, το γενικότερο επίπεδο υποδομών, τα περιθώρια έρευνας και ανάπτυξης (R&D) που έχει μια οικονομία αλλά και στοιχεία του εργατικού δυναμικού της όπως το μορφωτικό επίπεδο και το γενικότερο επίπεδο ανθρώπινου κεφαλαίου που διαθέτουν συμμετέχουν αποφασιστικά κατά την διαδικασία αξιολόγησης του χώρου εγκατάστασης των επιχειρήσεων.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτυπώθηκαν οι διαφοροποιήσεις των φορολογικών συστημάτων δύο εκ των ισχυρότερων κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Γερμανίας και Ηνωμένου Βασιλείου αλλά παρατέθηκαν παράλληλα τα φορολογικά συστήματα της Ιρλανδίας και του Λουξεμβούργου που υιοθετούν χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές έτσι ώστε να υλοποιηθεί μία συγκριτική μελέτη των φορολογικών συστημάτων τους. Γενικότερα παρατηρείται ότι επικρατεί μεγάλη απόκλιση στα υφιστάμενα φορολογικά συστήματα που επικρατούν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μεγάλες οικονομίες, όπως οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο, συνήθως εμποδίζουν τις πολυεθνικές να μεταφέρουν κέρδη σε περιοχές με χαμηλό φόρο επιβάλλοντας «παρακράτηση φόρων» στα χρήματα που φεύγουν από τα σύνορά τους. Το Λουξεμβούργο, αντιθέτως φορολογεί πλήρως τις εταιρίες με συντελεστή φορολογίας εισοδήματος για τις επιχειρήσεις στο 29% που θεωρείται υψηλός για τα διεθνή πρότυπα. Βέβαια με αυτό τον τρόπο τα χρήματα εισρεύσουν στη χώρα αφορολόγητα.

Πάρα ταύτα το Λουξεμβούργο είναι ένας φορολογικός παράδεισος, προσφέροντας διάφορους τρόπους με τους οποίους αποφεύγεται η φορολόγηση των κερδών μιας πολυεθνικής εταιρίας η οποία σε αντίθετη περίπτωση που έδρευε σε μια χώρα όπως το Ηνωμένο Βασίλειο ή οι ΗΠΑ θα επωμιζόταν την φορολόγηση. Τα μέτρα φοροελαφρύνσεων που προσφέρει το Λουξεμβούργο είναι η απαλλαγή των εισοδημάτων που εκτρέπονται σε αλλοδαπά υποκαταστήματα, όπως η Ελβετία και η Ιρλανδία, από εταιρίες του Λουξεμβούργου, φοροαπαλλαγές σε επενδύσεις (paper investment losses) και έγκριση σύνθετων «υβριδικών» χρηματοπιστωτικών οργάνων και εταιρικών δομών εντός των συνόρων του. Οι κορυφαίες εταιρίες FTSE όπως η Vodafone και η GlaxoSmithKline είναι γνωστό ότι εκμεταλλεύτηκαν αυτές τις ευκαιρίες για να διοχετεύσουν δισεκατομμύρια μέσω εταιρειών του Λουξεμβούργου. Συνεπώς, έχει τα υψηλότερα επίπεδα εισροών και εκροών ξένων επενδύσεων στην ΕΕ, λαμβάνοντας μια μικρή αλλά πολύτιμη φορολογική εισφορά. Οι εταιρικοί φόροι εισοδήματος ανέρχονται στο 5% του ΑΕΠ και αποτελούν μεγάλο μερίδιο της οικονομίας του Λουξεμβούργου συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ.

Οι φιλικές προς την εταιρική φορολόγηση πολιτικές της Ιρλανδίας έχουν αμφισβητηθεί εδώ και δεκαετίες. Κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, όταν το ιρλανδικό κράτος αντιμετώπιζε μεγάλες οικονομικές δυσκολίες, χρησιμοποίησε ένα μακροχρόνιο χαρακτηριστικό του κώδικα εταιρικών φόρων, γνωστό ως "τμήμα 110", για να προσελκύσει διεθνείς επενδύσεις. Αυτό το χαρακτηριστικό επιτρέπει τη νόμιμη δημιουργία «εταιριών ειδικού σκοπού» (SPV) που μπορούν να δομηθούν για να πληρώσουν ελάχιστα ή καθόλου φόρο. Αυτές σύμφωνα με τον κώδικα του

τμήματος 110 τείνουν να έχουν ελάχιστους ή και καθόλου υπαλλήλους και είναι νομικές κατασκευές για την αποθήκευση κεφαλαίου και πλούτου.

Επίσης αυτές οι εταιρίες ειδικού σκοπού και άλλα επενδυτικά κεφάλαια έχουν οδηγήσει στην ανάπτυξη ενός μαζικού τραπεζικού τομέα σκιών, τον οποίο η Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας δεν έχει τη δυνατότητα να ρυθμίζει. Το Διεθνές Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας εκτιμά ότι περίπου 2,5 τρισεκατομμύρια€ σε περιουσιακά στοιχεία διαχειρίζονται από τον σκιώδη τραπεζικό τομέα της Ιρλανδίας. Αυτή το νομικό και οικονομικό μοντέλο για την αποθήκευση κεφαλαίων και την αποφυγή του φόρου είναι διαφορετικό από τις στρατηγικές μετατόπισης κερδοφορίας που υιοθετούν οι εταιρίες όπως η Apple και η Google, οι οποίες βασίζονται σε ένα εντελώς διαφορετικό σύνολο νομικών στρατηγικών. Ο σκιώδης τραπεζικός τομέας της Ιρλανδίας έχει μετατρέψει την Ιρλανδία σε κεντρικό κόμβο του παγκόσμιου εταιρικού δικτύου χρηματοδότησης offshore.

Το κοινό χαρακτηριστικό που παρουσιάζουν οι χώρες αυτές με την περίπτωση του Delaware είναι το γεγονός ότι παρουσιάζουν φιλικό προς τις εταιρίες περιβάλλον τόσο σε επίπεδο ευνοϊκής φορολόγησης όσο και νομικού πλαισίου. Επιπλέον, το Delaware έχει ένα ξεχωριστό δικαστικό σύστημα που ονομάζεται Court of Chancery, το οποίο επιτρέπει στο κράτος να εκδικάζει εταιρικές διαφορές και οι εταιρικές νομοθεσίες του επηρεάζουν τακτικά τις αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου παρέχοντας την δυνατότητα στις εταιρίες που έχουν συσταθεί στο Delaware να υπόκεινται σε ευνοϊκότερο σύστημα αναθεώρησης νομικών θεμάτων, εάν χρειάζεται να αναθεωρηθούν οι φορολογικοί νόμοι.

Ορισμένα από τα οφέλη του φορολογικού ανταγωνισμού ήταν ορατά από τις αρχές της δεκαετίας του 90. Το μεταπολεμικό κλίμα υψηλής φορολογίας συνδυάστηκε με τους ισχυρούς ελέγχους της μετανάστευσης κεφαλαίων και επιχειρήσεων. Καθώς οι έλεγχοι σταδιακά εξαλείφονταν, επιτρέποντας στο ανθρώπινο και επενδυτικό κεφάλαιο να κινηθεί ξανά πιο εύκολα, οι κυβερνήσεις αντιμετώπισαν και πάλι τη πιθανότητα μετακίνησης χρήματων, επενδύσεων και (σε κάποιο βαθμό) ανθρώπινου κεφαλαίου. Επιπλέον, σε μια όλο και περισσότερο πολυεθνική οικονομία ήταν απαραίτητο μια χώρα όχι μόνο να διατηρεί το δικό της λαό και κεφάλαιο, αλλά και να προσελκύει ανθρώπους και κεφάλαια από το χώρες του εξωτερικού.

Αυτές οι αλλαγές, και η ανάγκη των κρατών να είναι ανταγωνιστικά σε διεθνές επίπεδο ενόψει του φορολογικού ανταγωνισμού, ανάγκασαν τις κυβερνήσεις να υιοθετήσουν περισσότερα διεθνώς ανταγωνιστικά φορολογικά συστήματα και επομένως πιο αποδοτικές και βελτιωμένες κυβερνητικές επιχειρήσεις. Η εποχή των ελεύθερων διεθνών κεφαλαιαγορών και ο αυξημένος φορολογικός ανταγωνισμός οδήγησε στις δημόσιες οικονομικές μεταρρυθμίσεις της δεκαετίας του '80 και του

'90. Στο Ηνωμένο Βασίλειο αυτό ήταν πιο ορατό στις μεταρρυθμίσεις της Howe / Lawson την δεκαετία του '80. Η φορολόγηση των αποδόσεων των επενδύσεων έπαυσε να ισχύει, και για τις εταιρείες ένα σύστημα υψηλών φορολογικών συντελεστών μέσω μιας στενής φορολογικής βάσης αντικαταστάθηκε από μια φιλικότερη προς τις επιχειρήσεις προσέγγιση με την υιοθέτηση χαμηλότερων συντελεστών που εφαρμόστηκε σε μια ευρεία φορολογική βάση περίπου σε συμφωνία με τα λογιστικά κέρδη.

Η υιοθέτηση ενός πιο ανοικτού και ανταγωνιστικού περιβάλλοντος των τελευταίων δεκαετιών είχε πολλές θετικές επιπτώσεις στα φορολογικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των φορολογικών συντελεστών και της διεύρυνσης των φορολογικών βάσεων που χαρακτήρισαν τις φορολογικές μεταρρυθμίσεις τα τελευταία 20 χρόνια. Εν μέρει, αυτές οι εξελίξεις μπορούν να θεωρηθούν ως αποτέλεσμα ανταγωνιστικών δυνάμεων που ενθάρρυναν τις χώρες να καταστήσουν τα φορολογικά τους συστήματα ελκυστικότερα για τους επενδυτές. Εκτός από τη μείωση των συνολικών φορολογικών συντελεστών, ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον μπορεί να προάγει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στα προγράμματα κρατικών δαπανών

Ο φορολογικός ανταγωνισμός έχει αυξηθεί παράλληλα με την παγκόσμια ελεύθερη αγορά καθώς οι φραγμοί στο διεθνές εμπόριο, οι επενδύσεις και η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού μειώνονται, οπότε γίνεται πιο εύκολη η αξιοποίηση των χαμηλών φόρων που προσφέρονται από διαφορετικές δικαιοδοσίες. Ένα μεγάλο μέρος της αντίθεσης στον φορολογικό ανταγωνισμό εντάσσεται σε μια ευρύτερη αντίθεση στις παγκόσμιες ελεύθερες αγορές, στην επιθυμία απομόνωσης μιας χώρας (ή, στην περίπτωση της ΕΕ, μιας ομάδας χωρών) από τις πραγματικότητες του εξωτερικού κόσμου. Αυτός ο προστατευτισμός, αν και ελκυστικός βραχυπρόθεσμα σε ορισμένες πολιτικές ομάδες, είναι επιζήμιος.

Ο φορολογικός ανταγωνισμός επιφέρει διάφορα οφέλη, προφανώς σε εκείνους που επωφελούνται από τους χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές, αλλά και στην ευρύτερη κοινότητα. Με την έκθεση των χωρών στις συνέπειες της υψηλής φορολογίας (πτώση κεφαλαίου και χαμηλότερη παραγωγικότητα της εργασίας), ο φορολογικός ανταγωνισμός λειτουργεί ως έλεγχος της ικανότητας των κυβερνήσεων να αυξήσουν τους φόρους.

Ο περιορισμός της φορολογίας, και επομένως των κυβερνητικών κεφαλαίων, δίνει κίνητρο στις κυβερνήσεις να δαπανήσουν χρήματα με πιο συνετό τρόπο. Ο αποτελεσματικός φορολογικός ανταγωνισμός δρα παράλληλα με την επιθυμία των πολιτών για βελτιωμένες δημόσιες υπηρεσίες, αναγκάζοντας τους πολιτικούς να αναζητήσουν κέρδη αποτελεσματικότητας και όχι αυξημένη φορολογία. Αυτά τα αποτελέσματα μπορεί να είναι πρακτικά (χωρίς τον φορολογικό ανταγωνισμό,

οι κυβερνήσεις έχουν ελάχιστα κίνητρα για τον έλεγχο του κόστους), και να ενθαρρύνουν την καλύτερη επιλογή δημοσίων έργων, κατευθύνοντας ανάλογα κονδύλια σε δραστηριότητες που είναι επιθυμητές και αποδεκτές από το σύνολο των πολιτών.

Εάν οι φόροι επί του κεφαλαίου είναι πολύ υψηλοί, η εξοικονόμηση θα μειωθεί, οδηγώντας στη μείωση του διαθέσιμου κεφαλαίου για επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα και συνεπώς χαμηλότερες (ή λιγότερο πολύτιμες) ευκαιρίες απασχόλησης. Χωρίς την ώθηση του φορολογικού ανταγωνισμού, σε μια λιγότερο ανοικτή οικονομία, οι επενδύσεις μειώνονται για μεγάλο χρονικό διάστημα και η οικονομία πλήττεται σοβαρά.

Η οικονομική αντίθεση στον φορολογικό ανταγωνισμό βασίζεται στην υπόθεση ότι, χωρίς φορολογικό ανταγωνισμό, οι κυβερνήσεις θα καθόριζαν τους φορολογικούς συντελεστές στο βέλτιστο επίπεδο και θα ξοδεύουν τα χρήματα που συγκεντρώνονται με απόλυτη αποτελεσματικότητα. Έτσι όμως παραβλέπονται τα πλεονεκτήματα που προσφέρει ο ανταγωνισμός στον φορολογικό τομέα, υποθέτοντας έναν τέλειο κόσμο. Ο φόβος της «κούρσας προς τα κάτω», όπου ο φορολογικός ανταγωνισμός θα οδηγούσε προοδευτικά στο μηδενισμό των φορολογικών συντελεστών, δεν είναι βάσιμος στον πραγματικό κόσμο ενώ οι θετικές επιπτώσεις του φορολογικού ανταγωνισμού φαίνεται να υπερτερούν των αρνητικών.

Επιπλέον, οι δικαιοδοσίες χαμηλής φορολογίας («φορολογικοί παράδεισοι») καθιστούν τις παγκόσμιες κεφαλαιαγορές πιο αποτελεσματικές. Παρά το πολύτιμο έργο του ΟΟΣΑ, τα εθνικά φορολογικά συστήματα συχνά δεν ταιριάζουν πολύ καλά (ιδιαίτερα στην περίπτωση των διασυνοριακών συλλογικών επενδύσεων), διακινδυνεύοντας να επηρεάζονται από διπλή ή τριπλή φορολογία. Η διάδοση των χρημάτων μέσω δικαιοδοσιών χαμηλής φορολογίας («φορολογικοί παράδεισοι») μειώνει αυτόν τον κίνδυνο και έτσι μειώνει τα εμπόδια στις διασυνοριακές επενδύσεις που μέχρι στιγμής δεν επέτρεψε τη συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων καθώς οι χαμηλότεροι φορολογικοί συντελεστές αυξάνουν το διαθέσιμο απόθεμα επενδυτικού κεφαλαίου, οι δικαιοδοσίες χαμηλής φορολογίας επιτρέπουν την ομαλή ροή στους χώρους όπου θα είναι πολύτιμοι.

Βιβλιογραφία

Avi-Yonah R.S, *Globalization, Tax Competition and the Fiscal Crisis of the Welfare State*, 113 Harvard Law Review, 2000

Deloitte, *United Kingdom Highlights 2019*, International Tax, 2019, Προσβάσιμο (<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-unitedkingdomhighlights-2019.pdf>)

Deloitte, *Germany Highlights 2019*, International Tax, 2019, Προσβάσιμο (<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-germanyhighlights-2019.pdf>)

Easson A.J, *Fiscal Degradation and the Inter-nation Allocation of Tax Jurisdiction*, EC Tax Review, 1996

Easson A.J, *Taxation of foreign direct investment - An Introduction*, Kluwer Law International, 1999

Easson A.J, *Tax Incentives for Foreign Direct Investment: Recent Trends and Countertrends*, International Bulletin for Fiscal Documentation, 2001,

Edwards and Keen, *Tax Competition and Leviathan*, European Economic Review, 1996

Finfacts, *Swiss Cantons offer corporate taxes as low as 6.6% compared with Irelands 12.5%; US plans to reduce Ireland's attraction as a tax haven*, 2006

Gluchowski J, *Harmonization of direct and indirect taxes*, 1999

Hallerberg M. & Basigner S, *Internationalization and changes in tax policy in OECD countries: The importance of domestic veto players*, Comparative Political Studies, 1998

Jones L. & Brown J, *Global Harmonization of Taxation*, The Tax Adviser, 2007

King and Fullerton, *The Taxation of Income from Capital*, Chicago, 1984

Lang, M., P. Pistone, J. Schuch, C. Staringer, *Common Consolidated Corporate Tax Base*, volume 53, Linde Verslag, 2008

Mitchell D, *Tax competition and the European Union*. Lecture was presented at the Conservative Economic Quarterly Lecture Series (CEQLS) held by the Conservative Institute of M. R. Štefánik in Bratislava, 2005

Mitchell D, *The Economics of Tax Competition: Harmonization vs. Liberalization*. 2004 Index of Economic Freedom, Chapter 2, 2004

Oestreicher A. & Spengel C, *Tax Harmonization in Europe: The Determination of Corporate Taxable Income in the Member States*, European Taxation, 2007

Proposal for a COUNCIL DIRECTIVE on a Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB), Strasbourg, 2016

Röder E, *Proposal for an Enhanced CCTB as Alternative to a CCCTB with Formulary Apportionment*, 2012

Schön, *Tax competition in Europe - General Report*, 3rd annual conference of the European Association of Tax Law Professors ('EATLF')/ Lausanne, 2002

Spence, *Globalization of Transnational Business: The Challenge for International Tax Policy*, Intertax, 1997

Spengel, C. & Y. Zölkau, *Common Corporate Tax Base (CC(C)TB) and Determination of taxable Income: An International Comparison*, Springer-Verslag Berlin Heidelberg, 2012

Stewart K. & Webb M, *International Competition in corporate taxation: Evidence from the OECD time series*. *Economic Policy Journal* 2006. Great Britain, 2006

Teather R, *The Politics of Harmonization*. Presented at "Perspectives on International Tax competition", Liberal Institute of Friedrich- Naumann-Stiftung, 2005

Wolowiec T., *Specifics of taxation approaches of EU member states to the Personal Income Tax*. Academy Review, Dniertopietrovsk University of Economy and Law, 2011

Verrue R, *Tax Competition in the EU: A few remarks on the Current State of Play*, Conference on "Trade War or Transatlantic Market Place", The New Atlantic Initiative and Konrad Adenauer Stiftung, 2004.